

**TÜRKÇEDE CANLI YAVRULARINA
VERİLEN İSİMLER (KIPÇAK GRUBU)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ
MELEK NUR FİDAN
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI/
ÇAĞDAŞ TÜRK LEHÇELERİ BİLİM DALI

**T.C.
ORDU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**TÜRKÇEDE CANLI YAVRULARINA VERİLEN İSİMLER
(KIPÇAK GRUBU)**

MELEK NUR FİDAN

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BÖLÜMÜ
ÇAĞDAŞ TÜRK LEHÇELERİ BİLİM DALI**

**AKADEMİK DANIŞMAN
Do. Dr. İsmail DOĞAN**

**ORDU
2010-2011**

ÖZET

FİDAN, Melek Nur, *Canlı Yavrularına Verilen İsimler (Kıpçak Grubu)*, Yüksek,
Lisans Tezi, Ordu, 2011

Tezimizde Türkçenin kelime hazinesine yönelik canlı yavrularına verilen isimlerin Kıpçak grubu esas olmak kaydıyla ele aldık. Dilin zenginliği, anlatım gücü açısından dikkate değer malzeme çıkmıştır.

İncelememizde bu malzemeyi Türkiye Türkçesi'ndeki eşdeğerleriyle mukayese edilmiş ve örneklendirilmiştir. Çalışmamız gramerin leksikoloji bahsinin onomastik inceleme bölümü esas almıştır.

Anahtar Sözcükler (5)

Bitkiler, Hayvanlar, İnsan, Kıpçak Grubu, Türkiye Türkçesi.

ABSTRACT

FİDAN, Melek Nur. *The Name of Living Offspring (Kıpçak Group)*, Master Thesis, Ordu, 2011.

In our thesis, we handled the names of living offspring in Turkish vocabulary on the base of Kıpçak group. From the point of language richness and expression potency we achieved considerable material.

This material was compared and illustrated with equivalents in Turkish Language. Our study treated the onomastic research part of grammar's lexicology section.

Key Words (5)

Plants, Animals, Human, Kıpçak Group, Turkish Language,

T.C.
ORDU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Bu çalışma jürimiz tarafından/...../..... tarihinde yapılan sınav ile
..... Anabilim Dalı,
..... Bilim Dalı'nda YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan :

Üye :

Üye :

ONAY :

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

..../..../2011

Unvanı Adı SOYADI
Sosyal Bilimleri Enstitüsü Müdürü

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya, kullandığım başka yazarlara ait her özgün fikre kaynak gösterdiğimi bildiririm.

22.07.2011

İmza

Melek Nur FİDAN

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı Soyadı:	Melek Nur FİDAN
Doğum Yeri ve Tarihi:	İstanbul / 18.10.1985
Eğitim Durumu	
Lisans Öğrenimi:	Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Yüksek Lisans Öğrenimi:	Ordu Üniversitesi
Bildiği Yabancı Diller:	İngilizce
Bilimsel Etkinlikleri:	FİDAN, Melek Nur, Cengiz - nâmeler , Çukurova Sanat Dergisi, Yıl 1- 2, Sayı 12-13-14 s.52. FİDAN, Melek Nur, Karapapak Türkleri , Güney Kafkasya Halkları Dil- Tarih- Kültür İlişkileri Uluslar Arası Bilgi Şöleni, Ordu, 2011 s.409-415.
İş Deneyimi	
Uygulamalar:	
Projeler:	
Çalıştığı Kurumlar:	
İletişim	
E-Posta Adresi:	meleknurfidan@hotmail.com
Telefon:	
İş:	
Ev:	0452 225 54 90
Cep:	0531 702 45 66
Tarih ve İmza:	21.07.2011

SÖZ BAŞI

Bir dilin zenginliği o dilin sözcüklerinin madde başı sayısı ile ölçülemez. Her ne kadar madde başları önemli bir göstergese de tek ve kesin değildir. Bir dilin zenginliği soyut, somut kavramlar, ikilemeler, zıt anlamlar, kinayeler vb. dil malzemeleri ile de ölçülür.

Dil aynı zamanda kültür ve medeniyet göstergesidir. Dilin kelime hazinesinden sosyolojik tahliller, değerlendirmeler yapmak mümkündür. O dilin yaşadığı coğrafya, komşuluk ilişkileri, dini inanışlar, sosyal hayat tarzı gibi unsurlar o dilin kelime hazinesinde birer göstergedir. Tabiat olayları, inanış ritüelleri, coğrafya hepsi dilde birer gösterge olarak bulunur.

Milletlerin akrabalık adları, renk adları, tabiat olaylarına verdikleri adlar, hayvan adları, yer adları, bitki adları o milletin dünyaya bakışını yansıtır. İnanış sistemi, tıp bilgisi, astronomi bilgisi vs. milletin sosyal ve beşerî tüm ilişkileri diline yansır.

Daha önce farklı çalışmalarda Türklerin bitkilere, hayvanlara ve insanlara verdiği adlar listelenip incelenmiştir. Bunlarla Türkçenin anlatım zenginliği ortaya konmuştur. Biz tezimizde daha dar çerçeveli fakat diğer milletleri mukayesede önemli ölçüt sayılacak canlı yavrularına verilen isimleri inceledik.

Yüksek Lisans çalışması olması sebebiyle tez konumuzu Kıpçak grubu olarak sınırlandırdık. Kıpçak grubunun ana diyalekti olan Kazak, Kırgız, Kumuk, Karaçay-Malkar, Tatar, Başkurt, Kırımçak, Karaim lehçelerine ait sözlükleri taradık. Bu taramada bitki yavruları, hayvan ve insan yavruları adlandırmalarına ait olan kelimeleri kullandık.

Tarayarak elde ettiğimiz kelimeleri Türkiye Türkçesi'nde canlı yavrularına verilen adlarla mukayese ettik. Türkiye Türkçesi'ndeki malzemeyi ise Türkçe sözlük, Derleme sözlüğü, Tarama sözlüğü ve Deyimler sözlüğünü esas alan "Türkiye Türkçesi'nde Canlı Yavrularına Verilen Adlar" isimli çalışmayı esas aldık.

Çalışmamızın giriş bölümünde genel onomastiğe ait bilgiler vermeye gayret ettik. İnceleme kısmında canlı yavrularına verilen isimlerin tabiat, ikileme ve türetme yolları ele alınmış, bunların Türkiye Türkçesi'nden farkı incelenmiş ve derlediğimiz liste Türkiye Türkçesi esas olmak üzere Kıpçak Grubu kendi içersinde tasnif edilmiştir. Türkiye Türkçesinde 271 adet bitki yavrusu adı, 669 adet hayvan yavrusu adı, 520 adet

insan yavrusu adı tespit edilmiştir. Kıpçak Grubu adlandırmalara baktığımızda 87 adet bitki yavrusu, 225 adet hayvan yavrusu, 73 adet insan yavrusu adı bulunmaktadır.

Sonuç kısmında değerlendirme okuyucuya özetlenmiştir. Çok sayıda sözlük taranmış olup bunların tamamı dipnotlarda ve kısaltmalarda kullanılmıştır.

Çalışmamız sırasında maddi ve manevi desteğini gördüğüm, beni bilimsel çalışmaya yönlendiren ailem başta olmak üzere, kütüphanesini açıp bilimsel destek veren Yrd. Doç.Dr. Salim Küçük'e, Yrd. Doç. Dr. Necip Fazıl Duru'ya teşekkür etmek benim için zevkli bir vazifedir. Ayrıca bize bu konuyu tevdi edip yöneten Doç. Dr. İsmail Doğan'a teşekkürü bir borç bilirim.

Çalışmamızda her ne kadar titiz davrandık ise de yanlış ve eksiklerimizin olacağı muhakkaktır. Okuyucunun yüksek lisans tezi çerçevesinde düşünerek bunları hoş göreceğini Ümit ediyoruz.

Çalışmamızın Türklük Bilimi ve Türk Âlemine faydalı olması dileğiyle...

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT.....	ii
BİLDİRİM	iv
ÖZGEÇMİŞ	v
SÖZBAŞI	vi
İÇİNDEKİLER	viii
KISALTMALAR VE TRANSKRİPSİYON İŞARETLERİ.....	x
GİRİŞ.....	1
I.BÖLÜM	6
Tarihî Türk Lehçelerinde Canlı Yavrularına Verilen Adlar.....	6
II.BÖLÜM.....	11
A. Türkçede Canlı Yavrularına Verilen Adlar (Kıpçak Grubu).....	11
1. Bitki Yavrularına Verilen Adlar	11
2. Hayvan Yavrularına Verilen Adlar.....	15
3. İnsan Yavrularına Verilen Adlar.....	24
B. Kıpçak Grubunda Birden Fazla Anlam İçin Kullanılan Adlandırmalar.....	28
III.BÖLÜM.....	29
İnceleme.....	29
IV.BÖLÜM.....	31
A. Türkiye Türkçesi'nde Canlı Yavrularına Verilen Adlar.....	31
1. Bitki Yavrularına Verilen Adlar.....	31
2. Hayvan Yavrularına Verilen Adlar.....	43
3. İnsan Yavrularına Verilen Adlar.....	71

V.BÖLÜM.....	98
A. Kıpçak Grubu – Türkiye Türkçesi Canlı Yavrusu Ortak Adlandırmalar.....	98
1. Kıpçak Grubu- Türkiye Türkçesi Bitki Yavrusu Ortak Adlandırmalar.....	98
2. Kıpçak Grubu- Türkiye Türkçesi Hayvan Yavrusu Ortak Adlandırmalar.....	99
3. Kıpçak Grubu- Türkiye Türkçesi İnsan Yavrusu Ortak Adlandırmalar.....	101
B. Kıpçak Grubu- Türkiye Türkçesi Farklı Adlandırmalar.....	102
SONUÇ.....	103
KAYNAKÇA.....	105

KISALTMALAR ve TRANSKRİPSİYON İŞARETLERİ

ā	: Uzun a sesi
ä	: Kapalı e
age.	: Adı geçen eser
Başk. TS	: Başkurt Türkçesi Sözlüğü
Başk.- Rus. S	: Başkurtça- Rusça Sözlük
bk.	: Bak
C.	: Cilt
ě	: Kısa e
ê	: Uzun e
à	: Gayn
ò	: Gırtlak h
ï	: i
k'	: Vurgulu k
ú	: Kalın k
KS	: Karaçay Sözlüğü
KMTS	: Karaçay Malkar Türkçesi Sözlüğü
Karaim TS	: Karaim Türkçesi Sözlüğü
KTLS	: Karşılaştırmalı Türk Lehçeleri Sözlüğü
Kzk TS I	: Kazak Türkçesi Sözlüğü (Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı)
Kzk TS II	: Kazak Türkçesi Sözlüğü (Akçağ Yayınları)
Kzk TS III	: Kazak Türkçesi Sözlüğü (Hoca Ahmet Yesevi Üniv. Yay.)
KTS	: Kazan Tatar Sözlüğü
Krg TS II	: Kırgız Türkçesi Sözlüğü (TDK)
Krg TS I	: Kırgız Türkçesi Sözlüğü (Erciyes Üniversitesi Yayınları)
KTTS	: Kırgız Tilinin Tüshündürmü Sözdüğü
Kırımçak TS	: Kırımçak Türkçesi Sözlüğü
Kmk TS	: Kumuk Türkçesi Sözlüğü
MDS	: Metin Yurtbaşı'nın Deyimler Sözlüğü
ŋ	: Nazal n sesi
ō	: Uzun o sesi

ÖAS	: Ömer Asım Aksoy'un Atasözleri Sözlüğü
ÖDS	: Ömer Asım Aksoy'un Deyimler Sözlüğü
s.	: Sayfa
S.	: Sözlük
TS	: Tarama Sözlüğü
Tat. TS	: Tatar Türkçesi Sözlüğü
Trk	: Türkçe
TDK	: Türk Dil Kurumu
TDKS	: Türk Dili Kurumu Sözlüğü
q	: k
û	: Uzun u
x	: h
Ü	: Üniversite
vs.	: Vesaire
vb.	: Vebenzeri
Yay.	: Yayın

GİRİŞ

Anadilimiz en eski dönemlerden bugüne zengin bir sözcük varlığına sahiptir. Dilin söz varlığının incelenmesi ve betimlenmesi, dilsel anlatım araçlarının anlam yapıları ve sözcükler arasındaki ilişkileri araştırma görevlerini yüklenmiştir. Bu nedenle dil; anlambilim, sözcükbilim, adbilim, kökenbilim ve lehçebilim birbirleriyle ortak çalışır. Araştırma sonuçlarıyla da sözcükbilime katkı sağlar.

Sözcükbilim yakın zamana kadar genellikle dilin söz varlığına, söz hazinesine eğilen ve dildeki öğelerin kökenlerini, tarihsel gelişimlerini yani, başlarından geçenleri inceleyen bilim olarak tanımlanırdı. “Son yıllarda bu alanda da yeni gelişmeler olmuş, yapısalcılık akımının yankısı olan *toplumsal sözcükbilim* adlı yeni bir inceleme alanı ve yöntemi ortaya çıkmıştır¹.”

Sözcükbilim, dilin söz varlığını, yani sözcüklerini, türetmede görev alan biçimbirimlerini, bileşik, deyim, atasözü, kalıplaşmış söz gibi öğelerini incelemeye yönelik, bu öğelerin kökenlerini, oluşumlarını araştırarak biçim ve anlam açısından gelişmelerini saptamaya çalışan bir dilbilim dalıdır. Bu incelemeler değişik dillerin gereçlerine dayandırılarak gerçekleştirilirse, çalışanlardan bütün diller için geçerli birtakım sonuçlar çıkarılırsa bu bilim dalı genel bir nitelik kazanır; genel sözcükbilim diyebileceğimiz bir alana dönüşür.

Sözcükbilim konuları eski dönemlerden itibaren incelenmiştir. “Eski Hint’te var olduğu öğrenilen dilbilim okullarının çerçevesi içinde kimi dilciler, sözcüklerin kökenleri, anlamları ve nesneyle sözcük arasındaki ilişkiler üzerinde durmuşlardır. Eski Hint’te *Veda*’ların dilini inceleyip onların sonraki kuşaklara, doğru aktarılmasını, batı dünyasında Hıristiyanlığın temel dili olan Latince’nin, doğu dünyasında da İslam’ın temel dili Arapçanın büyük halk yığınlarınca öğrenilmesini sağlama amacıyla

¹ bk.Doğan Aksan, Her Yönüyle Dil: Ana Çizgileriyle Dilbilim (5. baskı. Ankara: TDK. Yay.,2009), s.31.

sözcüklerin incelenerek kökenlerine inilmesi sonucunda yavaş yavaş sözcükbilim ve sözlükbilim geleneğinin yerleştiği bir gerçektir².”

Sözvarlığına eğilen sözcükbilim, dilbiliminin başka alanlarıyla ilişkili ve bunlardan bazılarıyla iç içedir. Kimi dilbilimciler sözcükbilimin çerçevesini çok geniş tutarak onu, ad bilim ve anlambilimi de kapsayan bir araştırma alanı sayarlar³.

Ad bilimi (onomastik), dil bilimin önemli bir çalışma alanı olduğu kadar, halk bilimi ile ilgilenen araştırmacılar için de önemli bir alandır. Antroponim, insan adlarını; hidronim, su adlarını; oronim; dağ adlarını; toponim; eski yer adlarını konu edinen ad bilimi dallarıdır. Ad bilimin zoonim adı verilen dalında ise hayvan adları konu edinilmektedir⁴.

Doğanın bir parçası olan insan ve hayvan arasındaki ilişki kuşkusuz insanlık tarihi kadar eskidir. Milletlerin tarihi gelişim sürecinde yer alan ilkel toplayıcılık, avcılık, hayvancılık ve tarım gibi kültür basamaklarında oldukça yoğun olan insan hayvan ilişkisi, sanayi ve bilgi toplumu seviyesinde de devam etmektedir. Sanayi ve bilgi toplumu basamaklarına kadar hayatının önemli bir kısmını hayvanlarla paylaşan insanın hayvanlarla olan ilişkisinin yoğunluğu doğal olarak aynı oranda dildeki kavram işaretlerine de yansımıştır.

Doğaya ve doğanın unsurlarına, hatta diğer insanlara hâkim olma endişesiyle yaşayan insanoğlu, bu süreçte mümkün olduğunca hayvanlara da hâkim olmaya çalışmış, bir kısmını evcilleştirmiş ve onlardan büyük ölçüde yararlanmıştır. İlkel insandan modern insana kadar bütün kültür basamaklarında gerek besin olarak gerekse hayatı kolaylaştıran bir unsur olarak yararlanılan hayvanlar, insan hayatının, dolayısıyla kültürünün, daima önemli bir parçası olmayı sürdürmüştür.

Türk dili hayvan isimleri yönünden oldukça geniş bir hazineye sahiptir. Çok derinlerde, henüz ilimin öğrenemediği kadar eski bir tarihte ortaya çıkan bir dil, daha doğarken belli bir coğrafyanın iklimi, doğa şartları, bitki örtüsü, hayvan varlığı dilin kavram alanını belirler. Söz gelişi Araçlar yaşam tarzları açısından son derece önemli

² bk. age., C. III, s.50

³ bk. age., C. III, s.13

⁴ bk. Kürşat Efe, “Tarihî Türk Lehçerinde Hayvan İsimleri.” (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2004), s.2.

olan *deveyi*, Eskimolar *buz* ve *karı* yüzlerce kavram işaretiyle kodlarken, Türkler de kültürleri içindeki önemine paralel olarak *atı* pek çok dil ile kıyaslanmayacak kadar fazla kavram işaretiyle işaretlemişlerdir.

Atlar, hem göçebe hem de yerleşik Türk kültür ve uygarlık tarihi içinde çok önemli bir yere sahiptir. Türk milleti, tarihin her döneminde kimi zaman atın gücünden, etinden, sütünden, derisinden istifade etmiş; kimi zaman onu Tanrısı' na kurban adamış; kimi zaman dost bilip, sırdaş bilip ona sırrını açmış; “ Kuş kanatın er atın” ata sözünü ispat edercesine onunla adeta aynileşmiş; “at, avrat, pusat” diyerek onu namusuyla bir tutmuş; kimi zaman da onunla sefere çıkıp ırak yolları, illeri yakın eyleyip “ gök kadar engin ülkeleri” fethetmiştir⁵. Atın bu kadar önemli olduğu bir toplumda at ve at yavrusuna verilen kavramlarında bir hayli fazla olması tabidir. Yapılan araştırmada da atın yavrusunun birçok kelimeyle karşılandığı görülmektedir. Kavram sayısının fazla olması ad bilimi çalışma alanı içinde kendine yer bulmuştur.

Hayvanlara ad takmanın en önemli amacı, ismin ayırıcı ve belirleyici özelliğinden faydalanmaktır. İnsanoğlu, kendisine ait olan birçok hayvan içerisinde bir tanesini ayırmak, bu hayvandan başkalarına söz etmek, onu tanıtmak için mutlaka ona bir isim verme ihtiyacı duymuştur⁶.

İnsanoğlunun yaradılışından beri hangi devirde olursa olsun insanların yaşadığı her coğrafyada, her zaman diliminde hastalıkları tedavi eden bir hekim vardı. İlk zamanlarda sentetik maddelerin ilaç yapımında kullanılmaya başlandığı modern tıbbı kadar ilaç yapımında bitkiler birincil malzeme olarak kullanılmıştır. Bitkilerin tıpta ilaç olarak kullanılması bitki adlarını bir tıp ve eczacılık terimi haline getirmiştir. Bu nedenle de bitki adları üzerine yapılan çalışmalar botanik biliminin sınırlarını aşarak farklı bilim alanlarına araştırma konusu olmuştur. Bitkilerin insan yaşamındaki vazgeçilmezliği her dilde bitkilerin adlandırmalarını zengin bir alan haline getirmiştir.

Türkçemiz bitki adları bakımından oldukça zengin bir dildir. Türkçede yazı diline girmiş olan bitki isimlerinin yanında halk arasında kullanılan bölgelere göre

⁵ bk. Osman Mert, “Kazak Türkçesi’nde Hayvan Adlarıyla Kurulan Atasözleri”, Kazakistan ve Türkiye’nin Ortak Kültürel Değerleri Uluslar Arası Sempozyumu (Almatı. 21-23 Mayıs 2007), s.297-298-303.

⁶ bk. age., s.4.

değişiklik gösteren bitki isimleri, çeşitli alanlarda yapılmış çok sayıda çalışmaya rağmen ortaya konamamıştır⁷.

Türk lehçeleri (Altay, Azeri, Başkurt, Çuvaş, Gagavuz, Karaçay-Balkar, Karaim, Kara Kalpak, Kazak, Kırgız, Kırım Tatar, Tatar, Tuva, Türkmen, Uygur, Özbek ve Yakut) kapsamına giren Türkçe bitki adları Bayan Ingeborg Hauenschild tarafından bir sözlük halinde yayımlanmıştır. Bu çalışma bilhassa Sovyetler Birliği'ne bağlı devletlerdeki yayımlara dayanmaktadır. Türk lehçelerindeki Türkçe bitki adları için önemli bir kaynak durumundadır⁸.

Ad vermede tek veya belli bir kuraldan söz etmek doğru değildir. Dinlere, dillere, yörelere; tarihi şartlara, zevk veya duyuşlar dikkate alınarak tespitte bulunulmalıdır. Türklerde ad verme gelenekleri üzerinde, oldukça geniş yayımlara rastlanır.

Bir insana ad verilmesi bir ulusun kültürüyle çok sıkı ilişkili bulunmakta, öte yandan insan için taşıdığı değere de ışık tutmaktadır. Her ülkede birtakım ad verme gelenekleri, kuralları vardır ki, bunların incelenmesinden, insanoğlunun bu konuda yeryüzünün pek çok yerinde ortak eğilimleri olduğu gözlenebildiği gibi, toplumdan topluma, birbirinden çok farklı, bütünüyle kendine özgü gelenekleri bulunduğu da ortaya çıkmaktadır.

Dünyanın birçok ülkesinde çocuklara ad konurken beğenilen, sevilen, saygı duyulan nesnelere ve kişilere ilişkin adlar bulunmasına özen gösterilir, hoş gidecek adlar verme yoluna gidilirken kimi ülkelerde güzel adların, kötü ruhların ilgisini çektiğine inanılır. Örneğin Siyam' da Tonking'de bu yüzden çocuklara, büyüyüp de şeytanların artık onlar için tehlike oluşturmayacakları yaşlara gelinceye kadar *Domuz*, *Yaramaz* gibi adlar verilir. Silezya'da çocuk için *güzel*, *şirin* gibi sözlerin söylenmesinden kaçınılarak kaba ve çirkin birtakım sözcükler kullanılır⁹.

Oğuz kağan destanında, çocuğa 1 yaşına erdikten sonra bir toy yapılarak adın, bu törene katılan beylerce konduğunu öğreniyoruz. Bundan önce çocuğun adı yoktur.

⁷ bk. Paki Küçükler, "Lügat-i Müşkilât-ı Eczâ'da Türkçe Bitki Adları", Uluslar arası Sosyal Araştırmalar Dergisi/ The Journal of International Social Research, Volume 3/11, s.401-415, Spring 2010.

⁸ bk. Turhan Baytop, Türkçe Bitki Adları Sözlüğü (2. baskı. Ankara: TDK. Yay, 1997), s.8

⁹ bk. age., C. III, s.115

Bugün Altay'ın kuzeyinde ve Yenisey ırmağı kıyılarında yaşayan Beltir ve Koybal Türklerinde de doğumdan sonra bir şölen verilerek yaşlı, saygın bir kişi tarafından çocuğun adının konduğunu görüyoruz. Yakutlarda ise çocuğa önce iğreti bir ad verilmekte, asıl ad, onun göstereceği bir kahramanlıktan sonra konmaktadır. Adın bir başarıya, bir kahramanlığa dayatılması, Türklerde çok eski bir geleneği belirlemektedir: Çocuk bir kahramanlık gösterinceye kadar adsız sayılmakta, ilk başarı ya da kahramanlığından sonra kendisine, bununla ilgili bir ad konmaktadır.

Eski Türklerde ad verme geleneklerinden biri de çocuğa, doğumdan sonra; loğusanın kendisine geldiği anda ilk gördüğü şeyin adının verilmesiydi. Bu gelenek nedeniyle, ilk bakışta verilme nedeni anlaşılmayacak adlarla karşılaşılılabiliyordu¹⁰.

¹⁰ bk. age., C. III, s. 120-121

I.BÖLÜM

Tarihî Türk Lehçelerinde Hayvan Yavrularına Verilen Adlar

Aêig merdegi	: Ayı yavrusu.
Afuv	: Eşegin yavrusu.
Aglak	: Keçi yavrusu.
Arba	: Dört yaşında tay.
Aruk toklı	: Zayıf, semermemiş kuzu.
Ayu incegi	: Ayı yavrusu.
Avlak (III)	: Keçi yavrusu, oğlak.
Baklan kuzı	: Taze semiz kuzu.
Baklan kozi	: Yeni doğmuş kuzu.
Bala (II)	: Kuş veya diğer hayvanların yavrusu.
Balaçuk	: Cıvcıv veya piliç.
Balak	: Manda yavrusu.
Baldır kuzu	: İlk doğan kuzu.
Beçe	: Hayvan yavrusu.
Beççe : (II)	: Hayvan yavrusu.
Behdel	: Sırtlan yavrusu.
Bere	: Kuzu.
Beserek	: Bir yada iki yaşında deve yavrusu.
Besirek	: Bir yada iki yaşında deve yavrusu.
Beşen	: Buzağı.
Bızavu	: Buzağı.
Biserek	: Bir yada iki yaşında deve yavrusu.
Bilçik	: Kurt yavrusu.
Boda	: Deve yavrusu.
Bortlak	: Deve yavrusu.
Boto	: Deve yavrusu.
Botu	: Deve yavrusu.
Botuk	: Deve yavrusu.
Bozagu	: Buzağı, dana.

Burc	: Deve yavrusu.
Butu	: Deve yavrusu.
Buzağı	: Buzağı.
Buzak	: Buzağı.
Buzagu	: Buzağı, dana.
Bülçek	: Kurt yavrusu.
Bürge pulı	: Pire yavrusu.
Cahş	: Vahşi olan eşek yavrusu.
Cerv	: Hayvan yavrusu.
Cevzir	: Sığın yavrusu.
Ceze ‘ a	: Dört yaşını tamamlamış deve yavrusu.
Cocka	: Domuz yavrusu.
Cöce ~ cöcö	: Cıvciv.
Cücük	: Cıvciv, kuş yavrusu.
Cüje	: Cıvciv, yavru.
Çekün	: Ada tavşanı yavrusu, göcen.
Çepiş	: Altı aylık keçi yavrusu.
Çibiç	: Bir yaşındaki oğlak.
Çil	: Keklik yavrusu.
Çocuk	: Domuz yavrusu.
Çoçga	: Yavru fil.
Çuja	: Sülünün yavrusu, cıvciv.
Çulluk	: Beyaz balıkçılın yavrusu.
Çupra	: Bildircin yavrusu, yaban domuzunun yavrusu.
Deve köşegi	: Deve yavrusu.
Döl (II)	: Hayvan yavrusu.
Dönen	: Dört yaşında erkek tay.
El dırsâ	: Keseğen yavrusu.
Encek ~ enücek	: Yavru.
Enük	: Enik; yavru hayvan; sırtlan, kurt, köpek gibi hayvanların yavrusu.
Erbe	: Dört yaşında tay.
Eşek balasi	: Eşek yavrusu.

Eşek supası	: Eşek yavrusu.
Fâsıl	: Sürüden ayrılmış deve yavrusu.
Güvercin palazı	: Güvercin yavrusu.
Gümlüç	: Yavısı, böcek yavrusu.
Hamel	: Kuzu.
Hemeç	: Sinek yavrusu.
Hıkka	: Deve yavrusu.
Hirek	: Keçi yavrusu, oğlak.
Hüneybir	: Sırtlan yavrusu.
It balası	: Köpek yavrusu.
Ilan enüğü	: Yılan yavrusu.
İt balığı	: Kurbağa yavrusu.
İtka	: Yuvadadan henüz çıkmamış yavru kuş.
It oğlu	: Köpek yavrusu.
İtük (II)	: Köpek yavrusu.
Keşek	: İki yaşındaki deve yavrusu.
Keyik oğlu	: Geyik yavrusu.
Kısıklı	: Kene yavrusu.
Kızılkanat	: Kanatları yeşil çıkan kuş yavrusu.
Koduk	: Eşek sıpası.
Kömüş malacı	: Manda yavrusu.
Köşek	: Bir yaşında olan deve yavrusu.
Kuduk	: Eşek sıpası.
Kulun	: Küçük tay.
Kuna	: İki yaşındaki öküz yavrusu.
Kunaçın	: Üç yaşına girmiş dişi buzağı.
Kunan	: Üç yaşındaki tay.
Kutuk	: Yaban eşeğinin yavrusu.
Kuş oğlu	: Kuş yavrusu.
Kuzı	: Kuzu.
Kuzi	: Kuzu.
Küçi	: Köpek yavrusu.
Küçük	: Köpek yavrusu.

Külük (II)	: Köpek yavrusu.
Küşek (II)	: Deve yavrusu.
Memreç	: Ayı yavrusu.
Merdek	: Ayı yavrusu.
Muş oğlu	: Kedi eniği.
Oça bars	: Süt emen keçi yavrusu.
Oğlak	: Oğlak, keçi yavrusu.
Ogulak	: Oğlak, keçi yavrusu.
Ovlak	: Oğlak, keçi yavrusu.
Potuk	: Tavşan yavrusu.
Puzagu	: Buzağı, dana.
Sakırku	: Kene yavrusu.
Seg- begce	: Köpek yavrusu.
Sıpa	: Yavru at veya eşek; iki yaşına girmiş olan tay.
Sirke	: Bit yavrusu.
Sögüç	: Kebap edilecek kuzu yada oğlak.
Şirmust	: Toklu, bir yaşında olan kuzu.
Şişek	: Keçi yavrusu.
Taêun : (tadhun)	: Bir yada iki yaşını doldurmuş sığır yavrusu, buzağı.
Tay	: Tay; iki yaşındaki kısırak yavrusu.
Taylak	: İki yaşına girmiş deve yavrusu.
Tişî torum	: Deve yavrusunun dişisi.
Togdaca	: Karındaki yavru; doğacak yavru.
Togdaç	: Karındaki yavru; doğacak yavru.
Togu	: Balık yavrusu.
Toklu	: Toklu, altı aylık kuzu.
Toñuz merdeği	: Domuz yavrusu.
Torum	: Deve yavrusu.
Tülü kuşun yavrısı	: Tüy değiştirmemiş hayvanın yavrusu.
Ulaq	: Oğlak, keçi yavrusu.
Uruk (II)	: Köpek yavrusu.
Yapsı	: Kene, bit yavrusu.
Yavrı	: Kuş yavrusu, civciv.

Yavısı ~ yavsu	: Bit yavrusu, böcek yavrusu.
Yavşak	: Bit yavrusu.
Yeder	: Kuş yavrusu.
Zâg- beçe	: Karga yavrusu.

Tarihi Türk lehçelerinde hayvan yavrularına verilen adlara baktığımızda kelime hazinesinin zenginliği göze çarpmaktadır. Bu durum Türk toplumunda hayvan ve hayvan yavrularına ne kadar önem verdiğini göstermektedir.

Hayvan yavrusu adlandırmalarına baktığımızda, “ bala, boto, buzagu, tay, bızavu, cöce ~ cöcö, koduk, kunan, küçük, küşek, sirke, tana, taylak, ulaq, bere, cücük, encek, kodak” kelimelerinin tarihi süreç içerisinde Kıpçak grubu ana diyalektlerinde herhangi bir ses değişikliklerine uğramadan devam ettiğini görmekteyiz. Hayvan yavrularına verilen adlandırmalarında daha çok gücünden, etinden, yününden, sütünden faydalanılan hayvan ve hayvan yavrularınının zengin adlara sahip olduğu söylenebilir.

Yavrulara verilen adların daha çok o dönemin sosyal yapısı ile alakalı olduğunu görmekteyiz. Örneğin; İslamiyet’in kabulüyle birlikte Türk toplumunun yapısındaki değişikliklerle birlikte bazı hayvanların daha çok ön plana çıktığını görmekteyiz. İslamî kültürün etkisiyle Arap toplumunun etkisinde kalan Türk milleti yoldaşı, sırdaşı olan “atı” yerine Arap toplumlarında önemli yeri olan “deve” nin yeri giderek artmış. Bu durum hayvan yavrularına verilen adlandırmalarda “deve ve yavrularına” verilen adlandırmalarda çeşitliliğe yol açmıştır.

II.BÖLÜM

A. Türkçede Canlı Yavrularına Verilen Adlar (Kıpçak Grubu)

1. Bitki Yavrularına Verilen Adlar

- A -

Aday güttü	: Yonca (KMTS. s.69).
Aşlı	: 1) Tahıl, ekin, 2) Ekin için saklanan tohum (KTS. s.29).
Aşüğü	: Süpürge otunun tohumu (KMTS. s.93).
Atot	: Yonca (Kmk. TS. s.43).

- B -

Baldırğan	: Filiz (Kzk. TS. I s.36 ; Kzk. TS. II s.77).
Başau	: Başak (KTS. s.36 ; KTLS. s.52- Tatar,Başkurt).
Bede	: Yonca (KTLS. s.994- Kırgız ; KTTS. s.189).
Boçok	: Tomurcuk (KTLS. s.894- Kırgız).
Böri	: Tomurcuk (KTLS. s.895- Tatar).
Böre	: Tomurcuk , gonca (KTS. s.47 ; Tat. TS. s.63).
Börö	: Tomurcuk (KTLS. s.894- Başkurt).
Börtik	: Tohum (KTLS. s.893-Tatar).
Börtök	: Tohum (KTLS. s.892-Başkurt).
Bulçuk	: Filiz (KMS. s.129).
Butak	: Filiz (Krg.TS. I s.75).
Büçür	: Filiz (KTLS. s.248-Kırgız).
Büçür	: Tomurcuk (KTLS. s.894-Kırgız).
Bür (II)	: Tomurcuk. (Kzk. TS II s.101 ; Kmk. TS. s.104)
Bür	: Ağaç ve diğer bitkilerin üzerindeki ufak tohumu (Kzk.TS. I s.56).
Bürçük	: Tomurcuk (KMTS. s.133).
Bürşik	: Tomurcuk (KTLS. s.894- Kazak).
Bürtik	: Tomurcuk (Kzk. TS. I s.56).
Bürü	: Tomurcuk (Başk. TS. s.130)
Bürt'ük	: Tane, tohum, buğday (KS. s.17 ; Kmk. TS. s.105).

- C -

- Cetek** : Filiz (KMTS. s.149).
Cimşen : Meyvenin tane bağlanmış yumurtalığı (KTS. s.56).

- Ç -

- Çaçäk barisi** : Gonca (KTLS. s.277- Tatar).
(töymäsi)

- Çaguv** : Tomurcuk (KMTS. s.176).
Çavıl : Kayın fidanı (KTS. s.63).
Çirçik : Tomurcuk (KMTS. s.176).

- D -

- Dân** : Tohum (bütün bitkilerin)(Kzk. TS. I s.65).
Dän : Tohum , bitki tohumu (Kzk. TS. II s.121 ; KTLS. s.892- Kazak).
Danek : Çekirdek (KTTS. s.333).
Dänek, -gi : Meyve çekirdeği. (Kzk. TS. II s.121).

- F -

- Fidan** : Fidan (Kırımçak TS.).
Fidancıq : Fidan (Kırımçak TS.).
Fide : Tohumdan yetiştirilip başka yerlere dikilmek için hazırlanan körpe çiçek (Kmk. TS. s.59).

- G -

- Gonca** : Gonca, henüz açılmamış üzere olan çiçek, tomurcuk (Kırımçak TS.).
Gunça : Gonca (KTLS. s.276- Kırgız ; KTTS. s.319).
Güldiñ : Gonca (KTLS. s.276-Kazak).
Güldiñ tüynegi : Gonca (KTLS. s.276-Kazak).
Günçö : Gonca (KTLS. s.276-Kırgız).

- İ -

- İgin** : Tohum, ekin (Karaim TS.).
İlezik : Filiz (KMTS. s.228).

- K -

- Kavızı** : Gonca (KTLS. s.276- Kazak).
Klever : Yonca (KTLS. s.994-995-Başkurt, Tatar).
K'öget- süyek : Meyva çekirdeği (KS. s.57).

- Kopal** : Tomurcuk (KMTS. s.269).
- Köçöt** : Fidan (Krg. TS. II s.75).
- Kösök** : Tomurcuk (KTLS. s.894-Başkurt).
- Köşet** : Fidan, filiz, fide (Kzk. TS. II s.252).
- Küçet** : Fide, fidan (KTS. s.144 ; Tat. TS. s.204).
- Küçük** : Tomurcuk, konca (Krg. TS. II s.534).
- Ū -
- Ūurpı** : Biçildikten sonra aynı kökten çıkan filiz (KTS. s.178).
- L -
- Lyutserna** : Yonca (Tat. TS. s.208).
- M -
- Masak** : Başak (KTLS. s.52-Kazak ; Krg. TS. I s.45).
- O -
- Oçúaú** : Uçan bitki tohumu, polen (KTS. s.205).
- Orlıú** : 1) Hububat tanesi, 2) Tohum.(KTS. s.208 ; KTLS. s.893-Tatar).
- Orlıúça** : Tohumcuk (KTS. s.208).
- Orlok** : Tohum (KTLS. s.892-Başkurt).
- Ö -
- Öskin** : Yeni yeşermiş bitki, filiz (Kzk. TS. II s.433).
- Örken** : Filiz (KTLS. s.248-Kazak).
- Örüm** : Filiz (Kmk. TS. s.253).
- P -
- Pěsi** : Ağaç veya çiçek dalında açan küçük yumuşak budak, filiz
(KTS. s.217).
- Q -
- Qalemşe** : Fidan, fide. (Kzk. TS. II s.280).
- Qana** : Tohum (Kzk. TS. II s.284).
- S -
- Säskä böröhö** : Gonca (KTLS. s.276- Başkurt).
(toymähi)
- Ş -
- Şıtım** : Filiz, sürgün (KTS. s.254).

Şıbıq, -gı (I) : Filiz, Fidan (Kzk. TS. II s.650).
Şitil : Fide (Kmk. TS. s.296).

- T -

Töş : 1) Meyvenin ortasındaki çekirdek, 2) Tahılın danesi.
 (KTS s.291).

Tukım : Tohum (KTLS. s.892-Kazak).

Tukum : Tohum (KTLS. s.892-Kırgız).

- U -

Ucım : Yeni büyüyüp başaklanan yeşil ekin, hasıl (KTS. s.301).

Urık : Tohum (KTLS. s.892-Kazak).

Urluk : Tohum, tane (Başk. TS. s151).

Urluq : Tohum (Karaim TS. ; Kırımçak TS.).

Urlux : Tohum (Kırımçak TS.).

Uruk : Tohum (KTLS. s.892-Kırgız ; Krg. TS. I s.170).

- Ü -

Ürçem : Fide, fidan (Tat. TS. s.476).

Ürentë : Fide (KTS. s.315 ; Tat. TS. s.475).

Ürön : Tohum, hububat, tohumluk (Krg. TS. II s.797).

Üsente : Filiz (KTS. s.316 ; Tat. TS. s.476).

Üsinti : Fidan (KTLS. s.246-247-Başkurt, Tatar).

- V -

Vika : Burçak, fiğ (KTS. s.322).

- Y -

Yözem : Üzüm ağacı ve meyvesi (KTS. s.348).

Yäş botak : Filiz (KTLS. s.248-249-Başkurt, Tatar).

2.Hayvan Yavrularına Verilen Adlar

- A -

- Ala** : Kartal yavrusu (Krg. TS. II s.17 ; KTTS s.182).
- Aramza (II)** : Erken doğan kuzu, oğlak,tay vs. (Kzk. TS. II s.49).
- Atämbäy** : Oğlak (KTLS. s.656-Başkurt).
- Avızdan** : Yeni doğmuş hayvan (Kzk. TS. II s.56).
- Ayukaç** : Ayı yavrusu (Tat. TS. s.38).
- Ä -
- Ätämbäy** : Kuzu (KTLS. s.524-Başkurt).
- B -
- Baçiki** : Tilki yavrusu (Krg. TS. II s.77).
- Bagıldır** : Yabani erkek oğlak (Krg. TS. II s.78).
- Bağlan** : Kesmeğe yarayan büyümüş kuzu (KTTS. s.155).
- Bağlan** : Erken doğmuş semiz kuzu (Kzk. TS. I s.32).
- Bala (II)** : Yavru (Kmk. TS. s.59).
- Balapan** : Palaz, kuş yavrusu (Krg. TS. II s.82).
- Balapan** : Cıvcıv, kuş yavrusu (Kzk. TS. II. s.76).
- Balıq urluq** : Balık yumurtası (Kmk. TS. s.61).
- Bappak** : Ördek yavrusu (KMTS. s.109).
- Bärän** : Kuzu (KTLS. s.525-Tatar).
- Bäräs** : Kuzu (KTLS. s.524-Başkurt).
- Bäti** : Kuzu (KTLS. s.525-Tatar).
- Batav** : Ördek yavrusu (Kmk. TS. s.65).
- Bebke (II)** : Kaz ve ördek yavrusu (KTS. s.37 ; Tat. TS. s.60 ; Başk. TS. s.131).
- Beren** : Kuzu, oğlak (KTS. s.38 ; Tat. TS. s.62).
- Betiy** : 1) Kuzu, 2) Çebiş (KTS. s.38).
- Bızav** : Dana (Başk. TS. s.131).
- Bızav** : Buzağı (KTLS. s.86-Başkurt ; Başk. TS. s.20 ; Başk.-Rus. S. s.117).
- Bibi** : Kaz veya ördek yavrusu (KTS. s.42).
- Borkoldoy** : Porsuğun yavrusu (KTTS. s.236)
- Bota** : Devenin yavrusu (Kzk. TS. I s.49 ; Karaim TS. ; Kzk. TS. II s.93).
- Boto** : Bir yaşında olan deve yavrusu, süt emen deve yavrusu (Krg.

	TS. II s.133).
Bozav	: Buzağı (KTS. s.46).
Böcö	: Cıvcıv, palaz (KTTS. s.243).
Böcök	: Tavşan yavrusu (Krg. TS. II s.136).
Böltirik, -gi	: Kurt yavrusu (Kzk. TS. II s.94).
Buzav	: Buzağı, süttten kesilmemiş sığır yavrusu (Kırımçak TS. ; Kzk. TS. I s.51 ; Kmk. TS. s.59).
Buzavçıq	: Buzağı (Kırımçak TS.).
Büre balahı	: Kurt yavrusu (Başk. TS. s.130).
Bültêrêk	: Güz mevsiminde doğmuş kuzu (Tat. TS. s.65).
Böltürük	: Kurt yavrusu (Krg. TS. II s.138 ; KTTS. s.248).
Bugagaturu	: İki yaşında dişi dana (KMTS. s.129).
Buguçar	: Genç küçük geyik (KTTS. s.252).
Buzou	: Buzağı (KS. s.16 ; Tat. TS.s.53).
Buzav	: Buzağı, sığırın yavrusu (Kzk. TS. I s.51 ; Kmk. TS. s.59).

- C -

Cabaçı	: Beş altı aylık tay (KTTS. s.392).
Cabağı (II)	: Beygirin henüz bir yaşına gelmemiş yedi- sekiz ayı geçmiş. yavrusu (Kzk. TS. I s.82).
Cabağı (I)	: Beş altı aylık tay (Krg. TS. II s.159).
Cöcö	: Cıvcıv (Krg. TS. I s.54).
Cuğut'ur	: Oğlak (KS. s.24).
Cumurtha	: Yumurta (KMTS. s.159).
Cumirtka	: Yumurta (Kzk. TS. III).
Cumirtqa	: Yumurta (Kzk. TS. I s.108).
Cumurtkta	: Yumurta (KTLS. s.998-Kırgız ; Krg. TS. I s.186).
Cücek	: Cıvcıv (KS. s.25 ; KMTS. s.161 ; Kmk. TS. s.183).

- Ç -

Çaciy	: Sıpa (KMTS. s.166).
Çaçıkay	: Sıpa, eşek yavrusu (KMTS. s.166).
Çaga	: Koyun yavrusu (Tat. TS. s.388).
Çantox tay	: Altı aylık at (Karaim TS.).
Çêbêş	: Cıvcıv (Tat. TS. s.393).

Çēbi	: 1)Civciv,kuş yavrusu, 2) Piliç (KTS. s.64).
Ç'abak-irhız	: Balık yumurtası (KS. s.41).
Çaarçık	: Karaca yavrusu (Krg. TS. II s.240).
Çıbı	: Bozdoğanın veya atmacanın yavrusu (Krg. TS. II s.263).
Çipçe	: Civciv (Kırımçak TS.).
Çoçha	: Domuz yavrusu (KMTS. s.177).
Çöçö	: Civciv, piliç (Krg. TS. II s.282).
Çöndölöy	: Dağ faresinin yavrusu (Krg. TS. II s.283).

- D -

Dıbdılan	: Dana, kuzu vs. hayvan yavrusu (KMTS. s.183).
Didiv	: Köpek yavrusu, enik (KMTS. s.185).

- E -

Ek'i caşar t'ay	: İki yaşında tay (KS. s.84).
Ençêk	: 1) Enik,yavru, yırtıcı hayvan yavrusu , 2) Yavru köpek. (Tat. TS. s.460)

- G -

Gaday	: Oğlak (Kmk. TS. s.111).
Gakki	: Yumurta (KMTS. s.198).
Genca tay	: Kısrağın üç yaşında iken doğurduğu tay (KMTS. s.200).
Gencetay	: bkz. Genca tay (KMTS. s.200).
Gıbma	: Henüz tüylenmemiş kuş yavrusu, civciv (KMTS. s.202).
Gıluv	: Sıpa, eşek yavrusu (KMTS. s.203).
Gidiw	: Oğlak (Kmk. TS. s.127).
Gizi	: Henüz bir aylık olmamış, yeni doğmuş domuz yavrusu (KMTS. s.206).
Govedelek	: Eşeğin yavrusu (KTTS. s.314).
Guçça	: Köpek, köpek yavrusu (KMTS. s.208).
Gutça	: Köpek yavrusu, enik (KMTS. s.210).
Güçük	: Enik (Kmk. TS. s.135).

- H -

Hubol	: Ayı yavrusu (KMTS. s.221).
Harayak	: Buzağı (KTLS. s.86-Başkurt).
Harık beresi	: Kuzu (Başk. TS. s.76).

Hirkä : Sirke (KTLS. s.784-Başkurt).

- I -

İrhız : Balık yumurtası (KS. s. 41 ; KMTS. s.224).

İlak : Oğlak (KTLS. s.656-Başkurt).

- İ -

İtaqay : Köpek yavrusu, enik (Kzk. TS. I s.210).

İşäk kolını : Sıpa (KTLS. s.775-Tatar).

İşäk kolono : Sıpa (KTLS. s.774-Başkurt).

- J -

Jabağı : Tay (Kzk. TS. II s.149).

Jarı- : Hayvan yavrusu (Kzk. TS. II s.164).

Javtañ : Tilki yavrusu (Kzk. TS. II s.169).

Jumırtka : Yumurta (KTLS. s.998-Kazak).

- K -

K'aşha-eçk'i : Yabancı teke, oğlak (KS. s.49).

K'iştik-bala : Kedi yavrusu (KS. s.55).

K'ozu : Kuzu (KS. s.57).

K'ot'ak : Aygır sıpası (KS. s.56).

Kaganak : Yeni doğmuş hayvan yavrusu (KMTS. s.236).

Käzä bärani : Oğlak (KTLS. s.657-Tatar).

Käzä bäräsi : Oğlak (KTLS. s.656-Başkurt).

Kepe (II) : Büyümüş kuzu (Kzk. TS. I s.129).

Kepe : Erken doğmuş kuzu (Kzk TS II s.230).

Keze beresi : Keçi yavrusu (Başk. TS. s.145).

Kırıkmiş : Bir ile iki arası yaşta olan tay (Tat. TS. s.184 ; KTLS s. 515-Tatar).

Kırkma : Bir yaşında hayvan yavrusu (KMTS. s.261).

Kişuv : Kedi yavrusu (KMTS. s.266).

Kodek : Sıpa (KTLS. s.774-Kırgız).

Kodik : Sıpa (KTLS. s.774-Kazak).

Kodik : Yabancı atın tayı (Krg. TS. II s.477).

Kodik : Sıpa (Krg. TS. II s.477 ; Krg. TS. I s.244).

Kodolek : Sıpa (KTLS. s.774-Kırgız).

Kolin	: Tay (Tat. TS. s.159 ; KTLS. s.515-Tatar).
Kort	: Böceklerin kanatsız yavrusu (Tat. TS. s.167).
Koşt	: Bir aylıktan büyük domuz yavrusu (KMTS. s.271).
Kozı	: Kuzu (KTLS. s.524-Kazak ; Kırımçak TS).
Kozu	: Kuzu (KMTS. s.272 ; KTLS. s.524-Kırgız ; Kgz. TS. II s.116).
Köcek	: Tavşan yavrusu (Kzk. TS. I s.135).
Köçek	: Köpek yavrusu, enik (KTS. 140 ; Tat. TS. s.195).
Köçik	: Enik (KTLS. s.219-Tatar).
Ködek	: Eşeğin yavrusu (Kzk. TS. I s.135).
Kögildir (I)	: Kuğu yavrusu (Kzk. TS. II s.242)
Köjek, -gi	: Tavşan yavrusu (Kzk.TS. II s.242)
Körpe	: Yeni doğan kuzu (Tat. TS. s.194 ; KTS. s.142).
Kösök	: Enik (KTLS. s.218-Başkurt).
Kuça	: Meme emen erkek kuzu (Krg. TS. II s.515).
Kulun	: Süt emen tay (Krg. TS. II s.519).
Kunan	: Tay (KMTS. s.281).
Kurçak	: Böcek yavrusu (Tat. TS. s.176)
Kuzıy	: Kuzu (Tat. S. s.173).
Küç	: Oğul arısı (KTS. s.144).
Küçük	: Enik (KTLS. s.218-Kırgız ; Krg. TS. I s.71 ; Krg. TS. II s.534).
Küçük	: Kurt yavrusu. (Krg. TS. II s.534).
Kükey	: Yumurta (KTS. s.145).
Küşik	: Enik (KTLS. s.218-Kazak).

- Ū -

Ūzı (úuzıy)	: Koyun yavrusu, kuzu (KTS. s.180).
Ūuçuár (II)	: Teke (KTS. s.175).

- L -

Lak	: Oğlak (KTLS. s.656-Kazak).
Laq (I)	: Oğlak (Kzk. TS. I s.189).

- M -

Mamuraç	: Ayı yavrusu (KMTS. s.293).
Maymıç	: Balık yavrusu (Tat. TS. s.211).
Maymılça	: Maymun yavrusu (Krg. TS. II s.558).

- Megecin** : Domuz yavrusu (Kzk. TS. I s.197).
- Möndin** : Köstebek yavrusu (Kzk. TS. II s.385).
- Muzoo** : Buzağı (Krg. TS. I s.51)
- Ö -
- Ögizşe** : Sığırın henüz yaşını doldurmamış erkek yavrusu (Kzk. TS. I s.215).
- P -
- Pesikeç** : Kedi yavrusu (Tat. TS. s.241).
- Q -
- Qoç** : Kuzu (Karaim TS.).
- Qoçanay** : Kuzu, koyun yavrusu (Karaim TS.).
- Qodığa** : Ceylan yavrusu (Kzk. TS. II s.310).
- Qodıq** : Sıpa, eşek yavrusu (Kzk. TS. II s.310).
- Qoduq** : Sıpa, kuduk (Kmk. TS. s.231).
- Qoşaqañ** : Kuzu (Kzk. TS. I s.175).
- Qozi** : Kuzu (Kzk. TS. I s.169 ; Kzk. TS. II s.311).
- Qozıqa** : Yabani koyun (muflan) yavrusu, dağ keçisi yavrusu. (Kzk. TS. II s.311).
- Qozi-laq, -ğı** : Kuzu oğlak. (Kzk. TS. II s.311).
- Qozu** : Kuzu (Kmk. TS. s.231 ; Kırımçak TS.).
- Qozuçıq** : bk. Qozu (Kırımçak TS.)
- Qulın** : Kısrağın yavrusu (Kzk. TS. I s.180).
- Qulın- tay** : Kısrağın henüz bir yaşını doldurmamış yavrusu (Kzk. TS. I s.180 ; Kzk. TS. II s.333).
- Qulun** : At yavrusu, tay (Karaim TS.)
- Qunan** : İki yaşını bitiren tay (Kzk. TS. I s.181).
- Qunan şığar** : Üç yaşına giren tay (Kzk. TS. I s.181).
- Qunan** : Üç yaşında tay (Karaim TS.).
- Qunan qoy** : Üç yaşında kuzu (Karaim TS.).
- Qunay** : Kunduz yavrusu (Kzk. TS. II s.335).
- Quralay** : Geyik yavrusu (Kzk. TS. II s.337).
- S -
- Sarik bäräni** : Kuzu (KTLS. s.525-Tatar).

- Sebeş** : Cıvcıv (Başk. TS. s.154).
- Sirkä** : Sirke (KTLS. s.785-Tatar).
- Sirke (I)** : Bit yumurtası (Kzk. TS. I s.256 ; Krg. TS. II s.656 ; KMTS. s.349 ; Kzk.TS. II s.508 ; KTLS. s.784-Kazak).
- Serke** : İki yaşına basan teke (Krg. TS. I s.647)
- Ş -
- Şaqa** : Yeni doğmuş hayvan yavrusu (Kzk. TS. II s.623).
- Şibiy** : Cıvcıv (Kzk. TS. II s.656).
- Şöce** : Tavuğun yavrusu, cıvcıv (Kzk. TS. I s.314).
- Şöje** : Cıvcıv, tavuğun yavrusu (Kzk. TS. II s.644).
- T -
- Täkä** : Teke (KTLS. s.867-Tatar).
- Takay** : Sıpa (Krg. TS. II s.698).
- Tam** : Dana (Tat. TS. s.297).
- Tana** : Dana (Kzk. TS. I s.262 ; Krg. TS. II s.706 ; Kzk. TS. II s.518 ; Kmk. TS. s.271 ; KTLS. s.148-Başkurt,Kazak,Kırgız,Tatar; Başk. TS. s.28)
- Taraşa** : Sülün yavrusu (kanatlanarak uçmaya başladığı çağda) (Krg. TS. II s.710).
- Tavuk sibişi** : Cıvcıv (KTLS. s.106-Başkurt).
- Tay** : Tay (Kzk. TS. III ; KTLS. s.858-Başkurt,Kazak,Kırgız,Tatar ; Başk. TS. s.106 ; Krg. TS. I s.165).
- Tay** : Üç yaşına kadar olan at yavrusu (Kırımçak TS.).
- Tay (I)** : İki yaşına kadar olan at yavrusu, tay (Kzk. TS. II s.511).
- Tay- qulın** : Tay,kulun, at yavrularının genel adı (Kzk. TS. II s.512).
- Taylaq,-ğı** : İki yaşını doldurmamış deve yavrusu taylak(Kzk. TS. II s.512).
- Taylak** : İki yaşına girmiş olan puduk (deve yavrusu)(Krg. TS. II s.718).
- Teke** : Teke (Kmk. TS. s.273 ; KTLS. s.866-Kazak,Kırgız ; Krg. TS. I s.166).
- Tekeçe** : Bir yaşında olan erkek oğlak (Krg. TS. II s.722).
- Tekeçer** : Üçüncü yaşına basmış olan teke (Krg. TS.II s.722).
- Toray** : Domuz yavrusu (Kzk. TS. I s.274 ; Kzk. TS. II s.544).
- Toropoy** : Domuz yavrusu (Krg. TS. II s.751).

Torpaq	: Altı aydan büyük ve bir yaşına gelmemiş dişi buzağı (Kzk. TS. I s.274).
Torpok	: Dana (Krg. TS.I s.60).
Töl	: Koyun, keçi, deve, yıldı, sığır vs. hayvanın yavrusu (Kzk. TS. I s.275).
Tuvma	: Yeni doğmuş hayvan yavrusu (KTS. s.297).
Tuktı	: Kuzu (KTLS. s.524-Başkurt).
Tübey	: Köpek yavrusu (KMTS. s.412).
T'ay	: Tay (KS. s.84).
T'ayçık	: Küçük tay (KS. s.84).
T'örtlü t'ay	: Dört yaşında tay (KS. s.84).

- U -

Uıldık	: Balık yumurtası (Tat. TS. s.364).
Uksus	: Sirke (KTLS. s.784-Kırgız ; Krg. TS. I s.153).
Ulak	: Oğlak (KS. s.91 ; KTLS. s.656-Kırgız ; Krg. TS. I s.134).
Ulaq	: Oğlak, keçi yavrusu (Kırımçak TS. ; Kmk. TS. s.282).
Ulakçık	: Oğlak (KS. s.91).
Uma	: Erkek hayvanın yumurtası (Kzk. TS. I. s.291).
Uvıldık	: Balık yumurtası, havyar (KTS. s.309).
Uvıldırıq, -gı	: Balık yumurtası. (Kzk. TS. II s.580).

- Ü -

Üçlü t'ay	: Üç yaşında tay (KS. s.84).
Üçlü	: bk.tay (KS. s.93).
Ükkeyir bayça	: Üç aylık köpek yavrusu (KMTS. s.422).
Ürpek	: Yeni tüylenmeye başlayan kuş yavrusu, civciv (Kzk. TS. II s.600).
Ürpökbaş	: Dağ keçisi yavrusunun dişisi (Krg. TS. II s.797).
Üyrek bepkehi	: Ördek yavrusu (Başk. TS. s.131).

- X -

Xayvar	: Balık yumurtası (Kırımçak TS.).
Xonan	: İki yıllık tay (Karaim TS.).
Xunan	: İki yıllık tay (Karaim TS.).

- Y -

Yavruçıqlar	: Yeni doğmuş hayvan (Kırımçak TS.).
Yımırta	: Tavuk yumurtası (Kırımçak TS.)
Yımırtaçıq	: Böcek yumurtası (Kırımçak TS.)
Yodırık	: Yumurta (KTLS. s.999-Tatar).
Yomırúa	: Yumurta (KTS. s.345).
Yomortka	: Yumurta (KTLS. s.998-Başkurt ; Başk. TS. s.141)

3. İnsan Yavrularına Verilen Adlar

- Appağ** : Akpak , yavrucuk (KTS. s.26).
Avızdan : Bebek (Kzk. TS. II s.56).
Ayban balası : Yavru (Krg. TS. I s.182)

- B -

- Bala** : Çocuk, yavru (KTS. s.34 ; KS. s.9 ; Kzk. TS. III ; Krg. TS. II s.82 ; KMTS. s.108 ; Tat. TS. s.42 ; Kmk. TS. s.59 ; KTLS. s.48- Başkurt,Kazak,Kırgız,Tatar ; Başk. TS. s.26 ; Kırımçak TS. ; Krg. TS. I s.43 ; Başk.- Rus S.s.69).
Bala çağa : Çoluk çocuk (KTS. s.59).
Balalar baqçası : bk. Bala (KTS. s.33).
Bala : Bebek (KTLS. s.56-Başkurt,Tatar).
Balaçiq : Bala (Kırımçak TS.).
Balaçix : Bala (Kırımçak TS.).
Balay : Yavru (KMTS. s.109).
Bäpäy : Çocuk (KTLS. s.136-Başkurt).
Bäpis : Bebek (KTLS. s.56-Başkurt).
Bäpis : Çocuk (KTLS. s.136-Başkurt).
Baldırğan : Ufak çocuk (Kzk.TS. I s.36).
Bebe : Çocuk, bebe (Kırımçak TS.).
Beçel : Vakti zamanında yürümeyen çocuk (KTTS. s.206).
Bebey (II) : Bebek (Kmk. TS s.70).
Bepe : Bebek (Kzk. TS. III).
Boto : (mec.) Çocuk (KTTS. s.240).
Botoçuk : (mec.) Çocuk (KTTS. s.241).
Bozlan : Genç oğlan (Krg. TS. II s.136).
Böbök : Bebek (Krg. TS. II s.136 ; Krg. TS. I s.47).
Böbök : Meme emen çocuk (Krg. TS. I s.136 ; KTTS. s.243).

- C -

- Caş ulan** : Erkek çocuk.(KMTS. s.417)

- Ç -

- Çağa** : Yavru (KTS. s.59).
Çocuq : Çocuk (Kırımçak TS.).

- D -

- Dırbıj** : Yavru, küçük çocuk (KMTS. s.184).
- E -
- Erbala** : Oğlan (KTLS. s.656-Kazak).
- Erkek bala** : Oğlan (KTLS. s.656-Kırgız).
- H -
- Honaşık** : Çocuk (KMTS. s.220).
- J -
- Jılqısı** : Yeni doğmuş erkek çocuk (Kzk. TS. I s.191).
- K -
- Kara Borço** : Sıcağa soğuga alışmış, emek ve hayat meşakkatleri içinde büyümüş olan çocuk (KTTS. s.239).
- Kız** : Kız (Kzk. TS. III ; KTLS. s.484-Başkurt,Kazak,Krgz,Tatar ; Kırımçak TS.; Krg. TS. I s.110).
- Kız ulan** : Kız çocuk (KMTS. s.417).
- Kurçak** : Bebek (Tat. TS. s.176)
- Ū -
- Ūız** : Kız (KTS. s.169).
- M -
- Mıjıl** : 1) Küçük, ufak çocuk, 2) Çocuk, yavru (KMTS. s.297).
- Malay** : Oğlan, oğul, erkek (Tat. TS. s.212 ; KTLS. s.656-657-Başkurt,Tatar ; Başk. TS. s.86).
- Malay şalay** : Çoluk çocuk (KTS. s.186)
- Merset** : Çocuk, yavru (Krg. TS. II s.563).
- N -
- Narasıy** : Çocuk , yavrucuk (KTS. s.200).
- Neni** : Küçük çocuk (KTS. s.201).
- Nereste** : Bebek (Kzk. TS. III).
- O -
- Oğul** : Oğlan (KTLS. s.656 - 657 –Başkurt,Tatar).
- Oğul dağ** : Oğul, erkek evlat (Kırımçak TS.).
- Oğlan** : Oğlan (Karaim TS. ; Kırımçak TS.).
- Oğlu** : Oğul (Kırımçak TS.).
- Olan** : Çocuk, evlat (KTS. s.207).

- P -

Perzent : Çocuk, yavru (Kzk. TS. I s.224).

- Q -

Qüz : Kız (Karaim TS. ; Kırımçak TS.).

Qızcıq : Kız, dişi çocuk (Kırımçak TS.).

Qızlıx : Kız (Kırımçak TS.).

- S -

Sabıy : 1) Küçük çocuk, 2) Çocukluk (KTS. s.226 ; Başk. TS. s.26).

Sabî : Küçük çocuk (KS. s.73).

Sälegey : Salyalı çocuk (KTS. s.233).

- Ş -

Şarana : Yeni doğmuş bebek (Kzk. TS. II s.630).

- T -

Tübey : Evlat, yavru ; ikiz çocuklar (KMTS. s.412).

Toray : Çocuk (Kmk. TS. s.277).

Tuğan : Çocuk (Kırımçak TS.).

Tül : Döl (KTS. s.299).

Tüp : Çocuk (Karaim TS.).

Tüpçük : Çocuk (Karaim TS.).

- U -

Uğul : Oğul (KTLS. s.656).

Ul : Oğul, erkek evlat (Kzk. TS. III ; Kzk. TS. II s.584 ; KTLS. s. 656-657- Başkurt, Tatar, Kazak ; Başk. TS. s.86).

Ulan : 1) Oğlan, 2) Çocuk (KMTS. s.417 ; Kzk. TS. II s.584 ; Kmk. TS. s.282).

Ulan süyek : Erkek çocuk.(KMTS. s.417).

- Ū -

Ūl : Oğul (KS. s.91).

Ūlan : Oğlan, oğul (KS. s.91).

Uğul : Oğul (KTLS. s.656-Kazak).

- Ū -

Ūl : Oğlan (KTLS. s.656-Kırgız).

- Y -

Yaralğı	: Embriyo, cenin, oğulcuk (KTS. s.332).
Yazđaçar	: Üç yaşında çocuk (Karaim TS.).
Yęęēt cilen	: Çoluk çocuk (KTS. s.55).
Yök	: Ana karnındaki çocuk (KTS. s.346).

B. Kıpçak Grubunda Birden Fazla Anlam İçin Kullanılan Adlandırmalar

Kösök:	Enik (KTLS. s.218-Başkurt).	Tomurcuk (KTLS. s.894-Başkurt).
Küçük:	1)Enik (KTLS. s.218-Kırgız ; Krg TS. I s.71 ; Krg. TS. II s. 534). 2) Kurt yavrusu. (Krg. TS. II s.534).	Tomurcuk, konca (Krg. TS. II s.534)
Baldırğan:	Filiz (Kzk.TS. I s.36 ; Kzk. TS. II s.77).	Ufak çocuk (Kzk. TS. I s.36).
Bala:	Çocuk, yavru (KTS. s.34 ; KS. s.9 ; Kzk. TS. III ; Krg. TS. II s.82 ; KMTS. s.108 ; Tat.TS. s.42 ; Kmk. TS. s.59 ; KTLS. s.48- Başkurt,Kazak,Kırgız,Tatar ; Başk. TS. s.26 ; Kırımçak TS. ; Krg. TS. I s.43 ; Başk.- Rus. TS. s.69).	Bebek (KTLS. s.56-Başkurt,Tatar).
Çaga:	Koyun yavrusu (Tat. TS. s.388).	Yavru (KTS. s.59).
Tübey:	Köpek yavrusu (KMTS. s.412).	Evlat, yavru ; ikiz çocuklar (KMTS. s.412).

III. BÖLÜM

İNCELEME

A. Taranan kelimeler sonucu canlı yavrularına verilen isimler bakımından üç grup tesbit edilmiştir.

1. **Canlı yavrusu türlerinin kendi aralarında yaş durumlarına göre verilen adlar:** aramza (II), avızdan, bağlan, beçel, boto, bugagaturu, cabaçı, cabağı, cabagı, çantox tay, ek'i caşar t'ay, genca tay, gizi, bültêrêk, kepe (II), kepe, kaganak, körpe, kırıkmiş, kırkma, koşt, ögizşe, qunan, qunan şıgar, qunan qoy, serke, şaqa, şarana, tay, tay (I), Taylaq -ğı, taylak, tekeçe, tekeçer, torpaq, t'örtlü t'ay, tuvma, üçlü t'ay, ükkeyir bayça, ürpek, xonan, xunan, yavruçıklar, yazğaçar, yök.

2. **Cinsiyet özelliklerine göre verilen adlar:**

Dişi : bugagaturu, çëbi, kız, kız ulan, qız, qızciq, qızlıx, torpaq, ürpökbaş.

Erkek : atâmbây, bagıldır, bozlan, caş ulan, cuğut'ur, erbala, erkek bala, gaday, gidiw, ılak, k' aşıha- eçk'i, kâzâ bârani, kâzâ bârâsi, kuça, küç, Úuçúar (II) , lak, laq, oğul, oğıl dağ, oğlan, oğlu, olan, ögizşe, qozı- laq-ğı, qulın-tay, tekeçe, uğul, ul, ulan, ulan süyek, ulak, ulaq, ulakçık.

3. **Beslenme özelliklerine göre verilen adlar:** boto, böbök, buzav, kuça, kulun.

B. Canlı yavrularının yapı bakımından incelenmesi sonucunda iki türlü kullanım olduğu görülmektedir :

1. **Tek kelimededen oluşan canlı yavruları :** ala, appaú, aşıú, aşüğü, atot, avızdan, ayukaç, bala, balaçiq, balaçix, balay, bápây, bápây, bâpis, baldırğan, başak, bebe, beçel, bebey, bede, bepe, beren, bızav, bibi, boçok, borkoldoy, boto, botoçuk, bozlan, böbök, böri, börë, börö, börtik, börtök, bulçuk, butak, büçür, bür (II), bürçük, bürşik, bürtik, bürü, bürt'ük, cetek, cimşen, cöcö, cumurtha, çaçiy, çäçäk barisi, çağa, çaguv, çavıl, çirçik, çocuq, çoçha, çöçö, dan, danek, dıbıdılan, dırbij, didiv, erbala, fidan, fidancıq, fide, gaday, gakkı, giluv, gidiw, gonca, gunça, günçö, honaşik, hubol, harayak, ırhız, ılak, igin, ilezik, jabağı, jumırtka, kavızı, kepe, kırkma, kız, klever, kodek, kodık, kopal, kösök, köşet, kunan, kuzıy, kurçak, lak, laq, lyutserna, mamuraç, maymıç, mıjıl, malay, möndin, muzoo, narasıy, neni, nereste, oğul, oğlan, oğlu,

olan,orlok, öskin,örüm, perzent, qalemşe, qana, qız, qızcıq, qızlıx, qoç, qoduq, qulın, qunan, sabıy, sabî, sebeş, selegey, şarana, şıtım, şıbiy, şıtil, tam, tana, teke, tekeçer, toropoy, tübey, toray, tuğan, tül, tüp, tüpçük, ucım, uldık, uğul, uksus, ul, ulakçık, ulan, urık, urluk, ürpek, ürön, üsinti, vika, xayvar, yaralgı, yazğaçar, yımırta, yodrık, yök, yözëm vb.

2. Kelime grubu hâlinde olan canlı yavruları :

a. İsim tamlaması yoluyla oluşan canlı yavrusu adları :

Belirtili İsim Tamlaması Şeklinde Olanlar : ayban balası, balalar bakçası, büre balahı, çäçä barisi, güldiñ tüynegi, harık beresi, işäk kolını, işäk kolono, kâzâ bärani, kâzâ bäräsi, keze beresi, sarık bäräni, tavuk sibişi, ükkeyir bayça, üyrek bepkehi.

b. Sıfat tamlaması yoluyla oluşan canlı yavrusu adları : caş ulan, erkek bala,kara borço, kız ulan, oğıl dağ, ulan süyek.

c. Tekrar grubu yoluyla oluşan canlı yavrusu adları : bala çağa, malay şalay, yëğët cilen.

ç. Türeme yoluyla oluşan canlı yavrusu adları : ayukaç, balaçıq, balaçix, balay; balapan, botoçuk, buzavcıq, buguçar, bürçük, bürşik, bürtik, bürü, bürtük, böri, böre, börö, börtik, börtök, cabaçı, cabağı, çaçıkay, çaarçık, danek-gi, fidancıq, guçça, maymılça, orlıúça, pesikeç, qozıqa, qızlıx, qızçıq, qozılaq, quzuçıq, taylak, tekeçe, tekeçer, t'ayçık, ulakçık, yavruçıqlar, yımırtaçıq,

IV. BÖLÜM

A. Türkiye Türkçesi'nde Canlı Yavrularına Verilen Adlar

1. Bitki Yavrularına Verilen Adlar

- A -

Abraş	: Önüne gelen taş veya toprak sebebiyle yana doğru eğilen filiz. (DS I. s.29)
Acı ağaç	: Yabani gül fidanı. (DS I. s.44)
Acor	: Ağacın dip filizi. (DS I. s.55)
Ağuş	: Asma filizi. (DS I. s.115)
Ak òardal	: Tere tohumu. (TS I. s.71)
Anarı	: Patlıcan fidesi. (DS I. s.243)
Aragop	: Tarladan koparılan taze mısır fidanı. (DS I. s.293)
Aşbak	: Aşısız fidan. (DS I. s.351)
Aşılak	: Aşı yapılmış fidan. (DS XII. s.4426)
Aşlama	: Yeni dikilmiş fidan. (DS XII. s.4427)
Avuş	: Asma filizi. (DS I. s.396)

- B -

Badarız	: Ağaç sürgünü. (DS XII. s.4439)
Baladız	: Ağaç, asma filizi, sürgün, fişkın, piç. (DS II. s.497)
Baravuz	: Asma filizi, üzüm çubuklarının taze sürgünü. (DS II. s.526)
Barazıt	: Aşlı meyve ağacının dibinden süren filizler. (DS XII. s.4444)
Bebecük	: Lale tomurcuğu. (DS II. s.590)
Bebük	: Tomurcuk. (DS II. s.591)
Bıyık	: Asma filizi. (DS II. s.673) ; (DS XII. s.4458)
Biç	: Kökten yersiz olarak çıkan, budanması gereken filiz, piç. (DS II. s.682)
Bider	: Tohum. (DS II. s.684) ; (TS I. s.545)
Borola	: Soğan tohumu. (DS II. s.741)
Borza	: Meyve fidanı. (DS II. s.742)
Bozalak	: 1) Çalının taze sürgünü. (DS II. s.748) 2) Yaprak tomurcuğu. (DS II. s.748)
Buò	: Tomurcuk. (DS II. s.781)
Burc	: Taze dal, filiz. (TS I. s.705)

Burcu	: Sakız ağacı tomurcuğu. (DS II. s.795)
Burç	: Dallardaki taze yaprak ve filiz. (DS II. s.795)
- C -	
Calga	: Ağacın kökünden biten sürgün, piç. (DS III. s.851)
Cegert	: Sonbaharda ekilen bitkilerin taze filizleri. (DS III. s.874)
Cerek / Cehrek	: Taze çam fidanı. (DS III. s.885)
Ceterlik / Citerlik	: Ağaç fidanı. (DS III. s.886)
Cığa	: Filiz. (DS III. s.899)
Cımbar	: Filiz, sürgün. (DS III. s.915)
Cırif	: Filiz, sürgün. (DS III. s.929)
Cıvga	: Genç dal, sürgün. (DS XII. s.4472)
Cıyrdık	: Tomurcuk. (DS III. s.945)
Cibez	: Lahana filizi. (DS III. s.954)
Cibre	: Soğan tohumu. (DS III. s.957)
Cinit	: Ketten tohumu. (DS III. s.981)
Cipcik	: Soğan ve pırasanın tohum çıkarırken verdiği filiz. (DS III. s.983)
Cirif	: Bitki köklerinden süren filiz. (DS III. s.985)
Cokcok	: Soğanın filizi. (DS III. s.995)
Coruk	: Fidan. (DS III. s.1002)
Cücük	: 1) Filiz, tomurcuk. (TDKS. s.376) 2) Soğanı marul vb. katmerli bitkilerin en iç bölümü. (TDKS. s.376) 3) Bir şeyin küçüğü veya onu andıran bir parçası. (TDKS. s.376)

- Ç -

Çeltiyh	: Pirinç tohumu. (DS III. s.1127)
Çetil / Çetik	: Fidan. (DS XII. s.4478) ; (DS III. s.1151)
Çırpız	: Ağaç filizi. (DS III. s.1190)
Çıtçıt	: Ketten/kenevir tohumu. (DS III. s.1192)
Çıtdama	: Ayçiçeği tohumu. (DS III. s.1192)
Çıvgın	: Ağaçların verdikleri yeni sürgün, filiz. (DS III. s.1200)
Çiğindirik	: Filiz, taze yaprak. (DS III. s.1208)
Çiğirdik	: Ağacın körpe ince dalları. (TS II. s.913)

Çim	: Sebze fidelerinin genel adı. (DS III. s.1221)
Çipil	: Irmak kenarlarındaki söğüt, kavak gibi ağaçların filizleri. (DS III. s.1232)
Çitil	: 1) Sebze fidesi. (DS III. s.1243) 2) Fidan. (DS III. s.1243) ; (DS XII. s.4479)
Çivindirik	: Ağaçların küçük taze dalı. (DS III. s.1248)
Çorar	: Kesilmiş ağacın kökünden çıkan fişkın, filiz. (DS III. s.1271)
Çöğür	: Tohumdan yetişmiş küçük fidan. (TDKS. s.449) ; (DS III. s.1280)
Çöör	: Ahlat fidanı. (DS III. s.1289)
Çötene	: Çam ağacının tohumu. (DS III. s.1297)
Çövür	: Fidan. (DS III. s.1298)
Çubuk	: Körpe dal. (TDKS. s.454)
Çürişü	: Ağaç, gövdesinden kesildikten sonra vermiş olduğu taze filiz. (DS III. s.1309)

- D -

Dalfidan	: Taze ve yeni fidan. (TDKS. s.464)
Degek	: Asma filizi, asma dalı. (DS IV. s.1399)
Değek	: Asma filizi, asma kütüğü, asma dalı. (TS II. s.1035)
Deşte	: Çekirdekten yetişen filiz, sürgün. (DS IV. s.1439)
Deşti	: Çekirdekten yetişmiş, aşılammamış fidan. (DS IV. s.1439)
Devek	: Filiz.(DS IV. s.1441)
Dıılga	: Kırırlarda kendiliğinden yetişen yabancı gül fidanı. (DS IV. s.1449)
Dikki	: Sebze tohumu. (DS IV. s.1488)
Dikme	: Fidan; dikilip yetiştirilen şey; yetiştirilmiş olan. (TS II. s.1144) ; (DS IV. s.1488)
Dinge	: Fidan. (DS IV. s.1503)
Dingi	: Fidan. (DS IV. s.1503)
Dip teveği	: Üzüm kütüklerinin dibinden fişkırın sürgünler. (DS IV. s.1511)

- Dipçin** : Filiz. (DS IV. s.1510)
- Dipışkını** : Ağaçların, üzüm kütüklerinin dibinden çıkan sürgün, piç. (DS IV. s.1510)
- Dömbel** : Toprağa atılmış çekirdeğin yeni sürmüş filizi. (DS IV. s.1580)
- Düğül** : Tomurcuk. (TS II. s.1305)
- Düğürçük** : Tomurcuk. (DS IV. s.1625)
- E -
- Ebeç** : Fide. (DS V. s.1652)
- Efil** : Çok küçük taze, körpe bitki yaprağı. (DS V. s.1668)
- Efin** : Haşhaş tohumu. (DS V. s.1669)
- Eğerek** : Ketten tohumu. (DS V. s.1676)
- Ekecek** : Tohum. (DS V. s.1692)
- Emzik** : İncir dallarının tepelerindeki tomurcuk. (DS V. s.1742)
- Eneme** : Yeni yetişen çam fidanı. (DS V. s.1750)
- Engir** : Üzüm çubuğunun kökünden çıkan sürgünler. (DS V. s.1755)
- Engiz** : Ağaç filizi, piç. (DS V. s.1756)
- Ennar** : Bağ filizi. (DS V. s.1759)
- Eşgın[Eskın]** : Ağaçların bir yıllık sürgünleri. (DS V. s.1791)
- Eşkın** : Filiz, sürgün. (DS V. s.1793)
- Evlik** : Kavak ya da servi fidanı. (DS V. s.1811)
- F -
- Fıdık** : Fidan. (DS V. s.1850)
- Fısğa [fıska, fisge]** : Tohumluk küçük soğan, arpacık soğanı. (DS V. s.1858)
- Fışırgın** : Söğüt ağacının sürgünü. (DS V. s.1860)
- Fışkan [fılışgın, fışka, fışkırak, fışlağan, fışlahan, fışlan, fışan, fışlağan, fışlân]**
: Sürgün, filiz. (DS V. s.1860)
- Fışkının** : 1) Bir ağaç dibinden sürenince dal, sürgün, filiz, dal, piç. TDKS. s.699) 2) Asma kütüğünde hereğin üst yanında biten dal. (TDKS. s.699)
- Fıtruka** : Filiz. (DS V. s.1862)
- Ficik** : Ağacın filizi. (DS V. s.1863)

Fidan	: Yeni yetişen ağaç veya ağaççık. (TDKS. s.700)
Fidancık	: Küçük fidan. (TDKS. s.700)
Fiddün	: Fidan. (TS III. s.1607)
Fide	: Tohumdan yetiştirilip başka yerlere dikilmek için hazırlanan sebze veya körpe çiçek. (TDKS. s.700)
Fidi	: Fide. (DS V. s.1863)
Filçik	: Sürgün, filiz. (DS V. s.1864)
Filiz	: Yeni sürmüş körpe ve küçük dal veya yaprak, sürgün. (TDKS. s.703)
Filiz sürmek	: Bitkilerde taze dal vermek. (MDS. s.223)
Filizcik	: Küçük sürgün. (TDKS. s.703)
Firik	: Olgunlaşmak üzere olan tahıl. (TDKS. s.705)
Fisare	: Ağacın kenarından, gövdesinden çıkan filizler. (DS V. s.1871)
Fisil	: Filiz, sürgün. (DS V. s.1871)
Fiske	: Ağaçlarda beliren ilk tomurcuk. (DS V. s.1872)
- G -	
Gagga	: Tomurcuk. (DS VI. s.1892)
Gavalak	: Çalı sürgünü. (DS VI. s.1938)
Gedir [gedirgen, gediri]	: Bağ çubuklarını çoğaltmak için toprağa daldırılarak fidelenen dal. (DS VI. s.1967)
Gelevir	: Asma budandıktan sonra kesilip atılan yeşil filizler. (DS VI. s.1976)
Gevirge	: Ağaçların baharda yeşeren genç sürgünleri. (DS VI. s.2012)
Gevrek	: 50-55 cm boyundaki tütün fidanları. (DS VI. s.2013)
Gısga	: Tohumluk küçük soğan. (DS VI. s.2062)
Gogum	: Tomurcuk, gonca. (DS VI. s.2094)
Gonca	: Henüz açılmamış veya açılmak üzere olan çiçek, tomurcuk. (TDKS. s.768)
Göcek	: Ağaçların dibinden çıkan sürgün, piç. (DS VI. s.2119)
Gölerti	: Bağ çubuklarından fişkırان filizler. (DS VI. s.2143)
Göveri	: Fide, filiz. (DS VI. s.2169)

Gugul	: Tomurcuk. (DS VI. s.2190)
Gupik	: Tomurcuk. (DS VI. s.2197)
Gügük	: Lale tomurcuğu. (DS VI. s.2216)
Gül goncası	: Gül düğlünceği. (TS VIII. s.144)
Gülburcu tikenı	: Yabani gül fidanı. (DS VI. s.2217)
Gür [Gürüz]	: Kesilmiş ağacın sürgünü. (DS VI. s.2233)
Gürüz	: Ormanda yeni yetişen çam filizleri. (DS VI. s.2238)

- H -

Haçki	: Budanan ağaçların yeni sürmüş filizleri. (DS VII. s.2249)
Halaza	: Toprakta yeni çıkan soğan, sarımsak filizi. (DS XII. s.4514)
Halıza [Halaza]	: Filiz. (DS VII. S.2260)
Haraza [Haramzade]	: Biçilirken tarlaya dökülen tohumlardan ertesi yıl kendiliğinden yetişen filiz. (DS VII. s.2285)
Haşlama	: Tütün fidesi. (DS VII. s.2304)
Hennük	: Yeni filizlenen tohum. (DS VII. s.2341)
Hortlak	: Filiz. (DS VII. s.2414)
Hümürtlek	: İlkbaharda ağaçların verdiği sürgünler. (DS VII. s.2450)

- I -

İlmık	: Yeni bitmiş, filizlenmiş ekin. (DS VII. s.2473)
İmirge	: Küçük filiz. (DS VII. s.2476)
İşgın [İçgın, İçkın, İşkın]	: Bir yıllık ağaç sürgünü. (DS VII. s.2494)
İşkın	: Filiz, sürgün. (TS III. s.1992)

- İ -

İğirtmik	: Ağaç filizi. (DS VII. s.2510)
İğşe	: Fidan. (DS VII. s.2513)
İlişe	: 1) Sebze fidesi. (DS VII. s.2527) 2) Sebzelerin yeni sürmüş filizleri. (DS VII. s.2527)
İrtmek	: Marul, soğan vb. bitkilerin ortalarında çıkan tohumluk kısmı, fiiliz. (DS VII. s.2553)
İskelen	: Tohumluk küçük soğan, arpacık soğanı. (DS VII. s.2556)
İşe	: Fidan. (DS VII. s.2561)

- K -

Kabalık	: Kuzular için ekilen arpanın çok gübre verilmesiyle zamanından önce elde edilen filizleri, yeşillik. (DS VIII. s.2580)
Kamçı	: Filiz, sürgün. (DS VIII. s.2615)
Kamrı	: Filiz. (DS VIII. s.2616)
Kana	: Asmaların, ağaçların diplerinden çıkan filizler, piç. (DS VIII. s.2617)
Kanaca	: Soğan tohumu. (DS VIII. s.2639)
Karacuh	: Ot tohumu. (DS VIII. s.2640)
Kaşel	: Yeni yeşermiş mısırın sap ve yaprakları, mısır fidesi. (DS VIII. s.2679)
Kel	: 1) Sebze fidesi. (DS VIII. s.2724) 2) Meyve ağaçlarının sürgünü. (DS VIII. s.2724) 3) İyi büyümemiş meşe ve çalı fidanı. (DS VIII. s.2724) 4) Ekine zarar veren, tarlada kendiliğinden çıkan yabancı ağaç ve sürgünleri. (DS VIII. s.2724)
Kelepir	: Asma filizi. (DS VIII. s.2729)
Kelime	: Ağaçların dibindeki taze dallar, sürgün. (DS VIII. s.2733)
Kelti	: Meşe fidanı. (DS VIII. s.2736)
Keten tohumu	: Seğrek, zeğrek. (TS VIII. s.214)
Kırlı	: Sebze fidesi. (DS VIII. s.2532)
Kısır	: Üzüm kütüklerinin filizi. (DS VIII. s.2841)
Kızan	: Meyve ağaçlarının dibinden çıkan sürgünler. (DS VIII. s.2861)
Köl	: Ağaç dibinden çıkan sürgünler. (DS XII. s.4563)
Koltuk	: Mısır ve buğday fidesinin yanlarında çıkan filizler. (DS VIII. s.2912)
Köken	: Fide. (DS VIII. s.2952)
Kökleme	: Başka yere dikilmek için köküyle sökülen fidan.(DS VIII. s.2952)
Körpe	: Şıgva, şıvga, yaşrak. (TS VIII. s.228)
Kulkaz	: Bir yıllık meyve fidanı. (DS VIII. s.2996)

- M -

- Makas** : Asmaların makas biçimindeki sürgünleri. (DS IX. s.3017)
- Maşa** : Sebze ve tütün fidesi. (DS IX. s.3133)
- Maşala** : Sebze fidesi. (DS IX. s.3134)
- Maştala** : Tütün, sebze fidesi. (DS IX. s.3135)
- Mehmez** : Asmaların yeni süren filizleri. (DS IX. s.3152)
- Mol** : Ağaç sürgünü, filiz. (DS IX. s.3208)
- Molah** : Ağaçların yeni süren filiz ya da yaprakları. (DS IX. s.3208)
- Morç** : Filiz. (DS IX. s.3210)
- Muçul** : Filiz. (DS IX. s.3215)
- Murç** : Ağaçların filizleri. (DS IX. s.3221)

- N -

- Nevek** : Filiz, asma yaprağı. (DS IX. s.3248)

- O -

- Oğulduruk** : Bitkilerin dibinden süren filiz. (TS V. s.2934)
- Olduruk** : Ağaç filizi, sürgün. (DS IX. s.3277)
- Olturak** : Çam fidanı. (DS XII. s.4612)
- Oturak** : Çam fidanı. (DS IX. s.3296)
- Oyum** : Meşe fidanı. (DS IX. s.3305)
- Oyunduruk** : Çam fidanı. (DS IX. s.3305)

- Ö -

- Öğürden** : 1) Genç ağaç, fidan. (DS IX. s.3322) 2) Asmaların dibinden çıkan filiz, sürgün. (DS IX. s.3322)
- Öğürtmek** : Bitkilerin, özellikle soğanın ortasından çıkan tohumluk filiz. (DS IX. s.3323)
- Özek** : Bitki filizi. (DS IX. s.3370)
- Özgen** : Kuzukulağı otunun filizleri. (DS IX. s.3372)

- P -

- Paladız** : Ağaçların, sebzelerin dibinden çıkan filizler, sürgünler. (DS IX. s.3382)

Palandız	: Ağaç köklerinden çıkan filizler. (DS XII. s.4633)
Palatır	: Budanmış omçaların dibinden çıkan sürgünler. (DS IX. s.3383)
Pança	: Büyüyen ekinin verdiği filiz, sürgün. (DS IX. s.3390)
Patlak	: Ağaç köklerinden süren filizler. (DS IX. s.3411)
Paytar	: Kesilmiş ağaçların yeniden fişkırın sürgünleri. (DS IX. s.3416)
Pelese	: Soğan fidesi. (DS IX. s.3423)
Peleste	: Tütün fidesi. (DS IX. s.3424)
Perese	: Fidan. (DS XII. s.4643)
Pezük	: Filiz, ağaç sürgünü. (DS IX. s.3439)
Pıta	: Çam fidanı, çam sürgünü. (DS IX. s.3448)
Piç	: Bir ana bitkinin çevresinde yeniden beliren sürgün ve filizler. (TDKS. s.1605)
Piçine	: Ürün toplanırken dökülen tohumlardan süren filizler. (DS IX. s.3452)
Pirasit	: Fidan. (DS IX. s.3457)
Pucda	: Fide. (DS IX. s.3482)
Purç	: Ağaçların ince dalları, yeni sürgünleri. (DS XII. s.4654) ; (DS IX. s.3487)
Puşta	: Patlıcan, domates, biber fidesi. (DS IX. s.3492)
Puta	: Çam fidanı. (DS IX. s.3492)
- R -	
Rasat	: Fide. (DS IX. s.3505)
- S -	
Sadır	: Biber, patlıcan, domates gibi sebze fideleri. (DS X. s.3511)
Sakanık	: Toprakta yeni çıkmış ekin filizi. (DS XII. s.4663)
Sedir	: Çiçek, sebze fidesi. (DS X. s.3564)
Seyretme	: Sebze fidesi. (DS X. s.3599)
Sıfila	: Kesilmiş filiz. (DS X. s.3602)
Sıska	: Soğan tohumu. (DS X. s.3620)
Sıvga	: Ağaç filizi, sürgün. (DS X. s.3622)

Sitil	: Fide, fidan. (DS X. s.3647) ; (DS XII. s.4698)
Somak	: 1) Üzüm salkımından önce oluşan filiz. (DS X. s.3662) 2) Zeytin ağacının ilk tomurcukları. (DS X. s.3662) 3) Çam ağaçlarının bir yıllık filizleri. (DS X. s.3662)
Söbek	: Tomurcuk. (DS X. s.3672)
Sömek	: Yeni sürülen tarlada çıkan ayrıkotu filizi. (DS X. s.3678)
Sömek	: Zeytin tomurcukları. (DS X. s.3678)
Söyme	: Kesilen ağaçtan fişkırın ince dallar. (DS X. s.3684)
Sufan	: Sürgün, filiz. (DS X. s.3688)
Sukarık	: Dikme, fide. (DS X. s.3690)
Süggün	: Taze filiz, dal. (DS X. s.3705)
Sülük	: Asma fişgını. (DS X. s.3709)
Sürgün	: Ağaç filizi. (DS X. s.3721) ; (DS XII. s.4714)
Süygün	: Sürgün, filiz. (DS X. s.3729)

- Ş -

Şemik	: Asma fidanı. (DS X. s.3759)
Şıf	: Soğan, sarımsak, pırasa gibi bitkilerin tohum sapı, filizi. (DS X. s.3765)
Şığva	: Sürgün, filiz. (DS XII. s.4724)
Şılga	: Fidan, çubuk. (DS X. s.3768)
Şıma	: Asmanın yeni süren filizi. (DS X. s.3768)
Şıvga	: Taze dal, filiz, fidan, körpe. (DS XII. s.4726) ; (TS V. s.3663)
Şıvgın [sıvgın, sıvkın, şevka, şıfkın, şığva, şıvkın, şüfe]	: 1) Filiz. (DS X. s.3774) ; 2) Budanmış yaşlı ağaçların budanan yerlerinden çıkan taze sürgün, filiz, çıvgın. (TDKS. s.1866)
Şıvka	: Körpe fidan. (DS X. s.3774)
Şifi	: Fidan, genç ağaç. (DS XII. s.4726) ; (DS X. s.3776)
Şimal	: Taze sürgün. (DS X. s.3778)
Şirin	: Taze sebze, fide, fidan, (DS X. s.3784)
Şitil	: 1) Sebze, çiçek fidesi. (DS XII. s.4729) 2) Taze fidan. (DS XII. s.4729) ; (TS V. s.3671) 3) Fide. (DS X. s.3788)
Şuğ	: Ağacın bir yıllık sürgünü. (DS X. s.3793)

- T -

Tar	: Fidan. (DS X. s.3830)
Taze dal	: Burcu, şıgva, şıvga. (TS VIII. s.349)
Taze fidan	: Şitil. (TS VIII. s.349)
Tefe	: Yeni süren, ekşi asma filizi. (DS X. s.3858)
Tefek	: Filiz, asma filizi. (DS XII. s.4746)
Teğ	: Asma filizi, sürgünü. (DS XII. s.4746)
Tenek	: Asma, kabak ve salatalığın uzamış sürgünleri. (DS X. s.3878)
Tepe tomurcuğu	: Dalların ucunda bulunup o dalların uzamalarını sürdüren tomurcuk. (TDKS. s.1955)
Tetik	: Asma filizi. (DS X. s.3899)
Tevek	: 1) Asma, kavun, karpuz vb. bitkilerin sürgünü veya dalı. (TDKS. s.1970) 2) Üzüm asmasının taze filizi. (DS X. s.3901)
Tiik	: Sürgün, filiz. (DS X. s.3929)
Tikme	: Fidan. (DS X. s.3930)
Tine	: Üzüm asmasının körpe, yeşil filiz ve sürgünleri. (DS X. s.3934)
Tomurcuk	: Bir bitkinin üzerinde bulunan ve ileride sap, çiçek veya yaprak verecek olan filiz. (TDKS. s.1989)
Topbaş	: Akasya fidanı. (DS X. s.3963)
Torlak	: İyi gelişmiş ağaç fidanı. (DS X. s.3968)
Toru	: Yeni yetişen çam ağacı fidanı. (DS X. s.3970)
Tüle	: Çam fidanı. (DS X. s.4006)

- U -

Ulasır	: Ağaçtan, bir yılda süren filiz. (DS XI. s.4033)
---------------	---

- Ü -

Üğürtmek	: Yeni çıkan filiz. (DS XI. s.4061)
Üğüz	: Kökten sürmüş, taze meşe filizi. (DS XI. s.4062)
Ülüngür	: Fidanların canlı, güçlü filizi. (DS XI. s.4064)
Ürtmek	: Sürgün, filiz. (DS XII. s.4795) ; (DS XI. s.4070)

- Y -

- Yeğen** : Büyük dallardan çıkan ince dallar, filizler. (DS XI. S.4223)
- Yılgin** : Filiz. (DS XI. s.4269)
- Z -**
- Zil** : Filiz. (DS XI. s.4386)
- Zipgin** : Ağaç filizi. (DS XI. s.4389)
- Zoğ** : Sürgün, filiz. (DS XII. s.4840)

2. Hayvan Yavrularına Verilen Adlar

- A -

Ababil [ababul, abābül, ababülbül] : Kırlangıç yavrusu. (DS I. s.5)

Abaz	: Ayı yavrusu. (DS I. s.13)
Ağense	: Kuzu. (DS I. s.88)
Ala palaz	: Gagası ve ayakları yeni kırmızılaşmaya başlamış keklik yavrusu. (DS I. s.197)
Apalak	: 1) Ayı yavrusu. (DS I. s.283) 2) Köpek yavrusu. (DS I. s.283)
Artırım	: İnek veya başka bir hayvanın yavrusu. (DS I. s.335)
Ası	: Erken doğan koyun, keçi yavrusu. (DS I. s.342)
Avalak	: Oğlak, keçi yavrusu. (DS I. s.375)
Ayı balağı	: Ayı yavrusu. (DS XII. s.4434)
Ayı balası [ayı palağı]	: Ayı yavrusu. (DS I. s.416)
Ayu inceği	: Ayı yavrusu. (TS I. s.341)

- B -

Babi	: Köpek yavrusu. (DS II. s.453)
Badak	: Orta büyüklükte manda yavrusu, yeni doğmuş manda yavrusu. (DS I. s.461)
Badı	: Kaz yavrusu. (DS XII. s.4439)
Badi	: Kaz ve ördek yavrusu. (DS II. s.469)
Baduk	: Domuz yavrusu. (DS II. s.471)
Bağa	: Birkaç günlük kurbağa yavrusu. (DS II. s.473)
Bağana	: Dört beş günlük keçi yavrusu. (DS II. s.473–474)
Balaò	: Güvercin yavrusu. (DS II. s.497)
Balak	: 1) Manda yavrusu, malak. (DS II. s.497) ; (TS I. s.388) 2) Tavşan yavrusu. (DS II. s.498) 3) Ayı yavrusu. (DS II. s.498) 4) Kedi yavrusu. (DS II. s.498)
Balık	: Kedi yavrusu. (DS II. s.504)
Baròik	: Kuzu. (DS II. s.531)
Batalak	: Deve yavrusu. (DS II. s.568)
Bazak	: Domuz yavrusu. (DS II. s.585)
Bazalak	: Doğanın küçüğü. (DS II. s.585)
Bazbaz	: Erkek doğan yavrusu. (DS II. s.586)
Bece	: Arı oğlu. (DS II. s.591)
Becen	: Tavşan yavrusu. (DS II. s.591)

Beco	: Küçük keçi. (DS II. s.593)
Beçi	: Keçi yavrusu. (DS XII. s.4451)
Beçik	: Keçi yavrusu, oğlak. (DS II. s.593)
Begecin	: Domuz yavrusu. (DS II. s.597)
Bengiş	: Bir yaşındaki domuz yavrusu. (DS II. s.628)
Bıdık	: Deve yavrusu. (DS XII. s.4456)
Bılık	: Kısrak yavrusu. (DS II. s.665)
Bıllık	: 1) Dana. (DS II. s.667) 2) Buzağı. (DS II. s.667)
Bırağıntı	: Düşük yavru. (DS II. s.668)
Bıstık	: Fare yavrusu. (DS II. s.670)
Bıybyı	: Hindi yavrusu. (DS II. s.673)
Bıza [Bızā, Beza, Bısık, Bızāb, Bızağ, Bızağa, Bızağı, Bızag, Bızav, Bızık, Bıza, Biza, Bizav, Bizo, Bizof, Bizov, Bozağ, Bozüü, Buzah, Buzak, Buzalah]	: Buzağı. (DS II. s.673)
Bızdık bızdık	: Çok ve küçük (hayvan yavruları için). (DS II. s.674)
Bibi	: Cıvciv. (DS II. s.678) ; Köpek yavrusu. (DS II. s.469)
Bicik	: Sığır yavrusu, buzağı. (DS XII. s.4458)
Biçik	: Dana. (DS II. s.683)
Bidi	: Deve yavrusu, bir aylık deve yavrusu. (DS II. s.687)
Bidik	: Hindi yavrusu. (DS II. s.688)
Bilik	: Cıvciv. (DS XII. s.4459)
Bilüç	: Piliç. (TS I. s.572)
Bissiru	: Kedi yavrusu. (DS II. S.704)
Bişte	: Yaşına girmemiş köpek yavrusu. (DS II. s.708)
Bizav	: İnek yavrusu, buzağı. (DS XII. s.4461)
Bizdik	: Dana. (DS II. s.713)
Bocu	: Küçük köpek. (DS II. s.716)
Bocuk	: Domuz yavrusu. (DS II. s.716)
Bodik	: Deve yavrusu. (DS XII. s.4461)
Bodug	: Deve yavrusu. (DS II. s.720)
Boduk	: 1) Tavşan yavrusu. (DS XII. s.4461) ; 2) deve yavrusu ; 3) ayı yavrusu (DS II. s.721)
Bortlak	: Deve yavrusu. (TS I. s.639)

- Bozur** : Ayı yavrusu. (DS II. s.753)
- Böcük** : Buzağı. (DS II. s.811)
- Buğur [Buhar]** : Deve yavrusu. (DS II. s.781)
- Bukiyh** : Köpek yavrusu. (DS II. s.784)
- Bukuk** : Yavru. (DS II. s.784)
- Bulduk** : Kedi-köpek yavrusu. (DS II. s.787)
- Bulluk** : Buzağının ilk günlerdeki adı. (DS II. s.789)
- Buzağı** :Yeni doğmuş, anne sütüyle beslenen sığır yavrusu.(TDKS. s.332)
- Buzağı : Alaca dana, ak buzağı sade sizde mi var?** : Güzel şeylerinize bu denli övünmeyin. Benzerleri bizde de, başkalarında da var. (ÖDS. s.558)
- Buzağı : Ortalık öküzden başka (yalnız) buzağı yerdır** : Kişinin ortaklık önemli malı olmasından, yalnız kendisinin azıcık malı bulunması daha iyidir. (ÖAS. s.401)
- Buzağı : Öküz(ün) altında buzağı aramak** : Akla uymayan bahanelerle suç ve suçlu bulma çabası içinde olmak. (ÖDS. s.992)
- Buzağı : Sağır ineğin buzağısı kesilmez** : Çıkar sağlamaya yardım eden kimseye ya da şeye zarar gelmemesine dikkat edilmelidir. (ÖAS. s.419)
- Buzağı sığırı** : Buzağı, dana, eşek, tay vb. hayvanlardan oluşan sürü. (DS XII. s.4466)
- Buzağu** : İnek ve benzeri hayvanların yavrusu. (TS I. s.733)
- Buzakı** : Buzağu. (TS I. s.734)
- Bücü bücü** : Bir yaşında dana. (DS II. s.811)
- Bücük** : Buzağı. (DS XII. s.4467)
- Bülüş** : 1) Cıvcıv. (DS II. s.821) 2) Piliç. (DS XII. s.4467)
- C -
- Caga** : Manda yavrusu. (DS III. s.840)
- Cak kargası** : Karga yavrusu. (DS III. s.849)
- Cavlu** : Doğan yavrusu. (DS III. s.867)
- Cebiş** : Yeni doğmuş dişi buzağı. (DS III. s.872)
- Ceblek** : Karaca yavrusu. (DS III. s.872)
- Celep** : Bir yaşını aşmış dişi tay. (DS III. s.877)
- Celik** : Yavru. (DS III. s.878)
- Cenik** : Köpek yavrusu. (DS III. s.882)

Cerik	: Henüz yumurtadan çıkmış civciv. (DS III. s.886)
Cıba	: 1) Domuz yavrusu. (DS III. s.888) 2) Tüyü yeni kırılmış keçi yavrusu. (DS XII. s.4470)
Cıbacık	: Yeni doğmuş tüysüz yavru. (DS III. s.888)
Cıkık	: Yele ve kuyruğu kesilmiş tay. (DS III. s.906)
Cılın	: Hindi yavrusu. (DS III. s.910)
Cındal	: Kedi yavrusu. (DS III. s.919)
Cıngı	: Civciv. (DS III. s.920)
Cıngırya	: Yavru yengeç. (DS III. s.923)
Cınnat	: Ferik, piliç. (DS III. s.924)
Cırık	: Kuş yavrusu. (DS III. s.929)
Cırlavuk	: Hindi yavrusu. (DS III. s.933)
Cızık	: Güvercin yavrusu. (DS III. s.949)
Cızlak	: Güvercin yavrusu. (DS III. s.951)
Cıba	: Civciv. (DS III. s.952)
Cicik	: Kuş yavrusu. (DS XII. s.4472)
Cicil	: Civciv. (DS III. s.959)
Cığa	: Tüysüz kuş yavrusu. (DS III. s.962)
Cilavra	: Leylek yavrusu. (DS III. s.964)
Cili	: 1) Piliç. (DS III. s.966) 2) Yeni doğmuş keçi yavrusu. (DS III. s.966)
Cimil	: Cılız çocuk. (DS III. s.972)
Cındal	: Kedi yavrusu. (DS III. s.977)
Cinğen	: Hindi altına konan tavuk yumurtalarından çıkarak hindi ile gezen tavuk civcivi. (DS III. s.979)
Cingı	: Küçük piliç. (DS III. s.979)
Cıpcip	: Yumurtadan yeni çıkmış keklik yavrusu. (DS III. s.983)
Civciv	: Kümes hayvanlarının yumurtadan yeni çıkmış yavrusu. (TDKS. s.373)
Civciv	: Horoz ne kadar öterse ötsün, civciv tavuğun dıkdıkına bakar : Babalar çocuklarının kendilerine yakın olmaları için ne denli uğraşırlarsa uğraşsınlar, çocuklar annelerine daha çok bağlı olurlar. (ÖAS. s.316)
Congu	: Civciv. (DS III. s.999)

Corga	: Cıvcıv. (DS III. s.1001)
Corkadak	: Manda yavrusu. (DS III. s.1001)
Cöcen	: Tavşan yavrusu. (DS III. s.1005)
Cönge	: İnek yavrusu, tosun, erkek dana. (DS III. s.1007)
Cuğu	: Hindi yavrusu. (DS III. s.1010)
Cur	: Arının son oğlu. (DS XII. s.4474)
Cücek	: Hayvan yavrusu. (DS III. s.1021)
Cücen	: Tavşan yavrusu. (DS III. s.1021)
Cücük	: 1) Kümes hayvanlarının yavrusu, cıvcıv. (TDKS. s.376) ; (DS XII. s.4474) ; (DS III. s.1022) 2) Kuş yavrusu. (TDKS. s.376) ; (TS II. s.780)
Cüje	: Cıvcıv, yavru. (TS II. s.780)
- Ç -	
Çakevi	: Balık yavrusu. (DS III. s.1033)
Çavlı	: Henüz ava alıştırmamış doğan yavrusu. (TDKS. s.403)
Çebiç	: Bir yaşındaki keçi yavrusu. (DS III. s.1099)
Çeçe	: Kefal'in küçük yavrularına verilen ad. (DS III. s.1104)
Çeli	: Keçi yavrusu. (DS III. s.1122)
Çenekok	: Lüfer balığının küçüğü. (DS III. s.1136)
Çepiç	: Bir yaşında keçi. (DS XII. s.4477)
Çetik	: Köpek yavrusu. (DS III. s.1151)
Çetük	: Kedi yavrusu. (DS III. s.1152)
Çığla	: Cıvcıvden büyük fakat piliç sayılmayan tavuk yavrusu. (DS III. s.1162)
Çıgrık	: Cıvcıv. (DS III. s.1163)
Çızga	: Domuz yavrusu. (DS III. s.1201)
Çibik	: Cıvcıv. (DS III. s.1202)
Çibiş	: Bir yaşındaki dişi keçi yavrusu. (DS III. s.1100)
Çime	: Balık yavrusu. (DS III. s.1223)
Çomça balık	: Henüz ayakları çıkmamış kurbağa yavrusu. (DS III. s.1266)
Çoşka	: Domuz yavrusu. (DS III. s.1274)
Çouk	: Cıvcıv. (DS III. s.1275)

Çömçe balığı	: Kurbağa yavrusu. (DS III. s.1285)
Çöşsek	: Deve yavrusu. (DS III. s.1296)
Çuri	: Kaz yavrusu. (DS III. s.1305)
Çücük	: Filiz, piliç. (DS III. s.1023)
Çüçül	: Kuş yavrusu. (DS III. s.1023)

- D -

Dağlıç : Kıvırcık koç ile Karaman koyunun birleşmesinden doğan melez koyun. (TDKS. s.461)

Damnançılhma : İki yaşındaki dana. (DS IV. s.1354)

Dana : Alaca dana, ak buzağı sade sizde mi var? : Güzel şeylerinize bu denli övünmeyin. Benzerleri bizde de, başkalarında da var. (ÖDS. s.558) ; (MDS. s.33)

Dana : Benim gönlüm öküz ile danada, onun gönlü rastık ile knada : Ben gerekli ve yaşamsal şeyler sağlamaya çalışıyorum; o süs ve eğlence peşinde. (ÖDS. s.634) ; (MDS. s.88)

Dana : Dananın kuyruğu kopmak : İçin için süren anlaşmazlık patlak vererek büyük bir olay ortaya çıkmak. (ÖDS. s.705) ; (TDKS. s.471)

Dana : Danalar gibi bağırma : Çok kuvvetle bağırma. (TDKS. s.471)

Dana : Yaza çıkardık danayı, beğenmez oldu anayı : Yetiştirdiğimiz, büyüttüğümüz gençler, bizi beğenmezler. (ÖAS. s.470)

Dana : İneğin, sütten kesildikten sonra bir yaşına kadar olan yavrusu. (TDK. s.471)

Dandik : Dana, buzağı. (DS IV. s.1357)

Daplak : Bir yaşındaki dana. (DS IV. s.1365)

Day : Tay.(TS II. s.1029)

Dayday : Hindi yavrusu. (DS IV. s.1387)

Daylak : 1) Deve yavrusu. (DS IV. s.1388) 2) At, eşek yavrusu. (DS IV. s.1389)

Dığı : Kuzu, oğlak. (DS IV. s.1452)

Dıydıy : Hindi yavrusu. (DS IV. s.1475)

Dibiş : Köpek yavrusu. (DS IV. s.1480)

Didan : Keçi yavrusu. (DS IV. s.1481)

Didi : Hindi yavrusu. (DS IV. s.1481)

Diduv : Köpek yavrusu. (DS IV. s.1482)

Dişcek	: Koyun, keçi vb. hayvanların yeni doğmuş dişi yavruları. (DS IV. s.1520)
Divrin	: Bir yaşını geçmiş erkek keçi yavrusu. (DS IV. s.1528)
Diyancık	: Yumurtadan yeni çıkan kurbağa yavrusu. (DS IV. s.1528)
Dölim	: Deve yavrusu. (DS IV. s.1546)
Dombay balığı	: Kurbağa yavrusu. (DS IV. s.1552)
Dopru	: Deve yavru. (DS IV. s.1563)
Dorum	: Deve yavrusu. (DS IV. s.1566) ; (DS XII. s.4487)
Döl	: 1) Topluca güdülen keçi, koyun yavruları. (DS XII. s.4487) 2) Yavru. (TS II. s.1229)
Döl başı	: Sürüde ilk doğan kuzu, oğlak. (DS IV. s.1576)
Dulun	: Deve yavrusu. (DS IV. s.1599)
Duvaç	: Ayı yavrusu. (DS IV. s.1614)
Düdü	: Kuzu. (DS IV. s.1617)
Düğe	: Boğaya gelmemiş iki- üç yaşında dişi dana, düve. (DS IV. s.1619) ; (TS II. s.1300)

- E -

Ekdi	: Oğlak. (DS V. s.1691)
Eksik	: Zamanı gelmeden doğan insan ya da hayvan yavrusu. (DS V. s.1697)
Ekti	: Önüne gelen koyunu emen kuzu. (DS V. s.1700)
Emcek	: Kedi, köpek yavrusu. (DS XII. s.4495) ; (DS V. s.1730)
Emeç	: Henüz memeden kesilmemiş buzağı. (DS V. s.1732)
Emilik	: Bir haftalık keçi yavrusu. (DS V. s.1735)
Emlik	: 1) Zamanından geç doğan kuzu ya da oğlak. (DS V. s.1739) 2) Körpe kuzu ve oğlak. (DS V. s.1739) 3) Yeni doğmuş koyun yavrusu. (DS V. s.1739) ; (DS XII. s.4495) 4) Anası ölmüş kuzu. (DS V. s.1739) 5) Keçilerin doğurdukları ilk yavru. (DS V. s.1739) 6) Mevsimsiz doğan kuzu. (DS V. s.1739) 7) İyi yetişmesi için analarından süt alınmayan koyun ve keçi yavruları. (DS V. s.1739)
Emlik kuzu	: Henüz ot yememiş, yalnız anasını emen kuzu. (DS V. s.1739)

- s.1739)
- Emlik oğlak** : İki üç aylık olan keçi yavrusuna verilen isim. (DS V. s.1740)
- Emlik oğlak** : İki üç aylık olan keçi yavrusuna verilen isim. (DS V. s.1740)
- Emnik** : Koça gelen kuzu. (DS V. s.1741)
- Emtih** : Anasız büyüyen kuzu ve oğlak. (DS V. s.1742)
- Encek** : Hayvan yavrusu. (DS V. s.1744)
- Encek [Enücek]** : Enikçik, yavru. (TS III. s.1466)
- Enik [Enük]** : 1) Kedi ve köpek yavrusu. (DS V. s.1757) ; (TDKS. s.638) 2) Et yiyen dört ayaklı hayvanların yavrusu, yavru.(TS III. s.1472)
- Ennop** : Tavşan yavrusu. (DS V. s.1760)
- Enuk** : Köpek, kedi yavrusu. (DS XII. s.4497)
- Etti** : İnsana alıştıırılmış koyun ya da keçi yavrusu. (DS V. s.1800)
- Evere** : Mandanın üç dört yaşına kadar olan dişi yavrusu. (DS V. s.1805)
- Evik** : Fare yavrusu. (DS V. s.1807)
- Eyrikepçe** : Kurbağa yavrusu. (DS V. s.1826)
- F -
- Faco** : Tonık yavrusu. (DS VI. s.1887)
- Falak** : Ayı yavrusu. (DS V. s.1832)
- Fariç [Fārec, Fariç]** : Keklik yavrusu. (DS V. s.1836)
- Fariş** : Yumurtadan yeni çıkan keklik yavrusu. (DS V. s.1836)
- Fasıl** : Ayı yavrusu. (DS V. s.1838)
- Feriç** : Keklik yavrusu. (DS V. s.1845)
- Ferik [Ferük, Firik]** : Kümes hayvanlarının civcivlikten çıkmış yavruları, piliç.
- Fesek** : Yabani domuz yavrusu. (DS V. s.1847)
(DS V. s.1846) ; (TS III. s.1603) ; (TDKS. s.691)
- Fetik** : Ayı yavrusu. (DS V. s.1848)
- Fidi [Fidik]** : 1) Kaz yavrusu. (DS V. s.1863) 2) Hindi yavrusu. (DS V. s.1863)

Filik [Fılık, fillik] : 1) Tiftik keçisinin yavrusu. (DS V. s.1865) 2) Keklik yavrusu. (DS V. s.1865) 3) Keçi yavrusu. (DS V. s.1865)

Fisil : Tüyenmemiş fare yavrusu. (DS V. s.1871)

Fitik : Domuz yavrusu. (DS V. s.1874)

Fotik : Domuz yavrusu. (DS V. s.1878)

Fotuk : Ayı, domuz vb. hayvanların yavruları. (DS V. s.1878)

- G -

Gagaç : Arslan yavrusu. (DS VI. s.1892)

Gale : Manda yavrusu. (DS VI. s.1900)

Galik : Tavşan yavrusu. (DS VI. s.1902)

Ganik : Domuz yavrusu. (DS VI. s.1914)

Gedek [Gadak, Gadek] : 1) Manda yavrusu. (DS VI. s.1965) 2) Kışın doğan kuzu. (DS VI. s.1965)

Geneviz : Küçük arı oğlu. (DS VI. s.1991)

Gıdık [Garik, Gıcık, Gıda, Gıdı, Gıdıò, Gıdik, Gıdili, Gıdiyh, Gılik, Gıcık, Gidek, Gidi, Gidik, Godik, Gudi, Gudik, Guduk, Guduyh, Güdük] : 1) Keçi yavrusu. (DS VI. s.2032) 2) Kuzu. (DS VI. s.2032) 3) Köpek yavrusu. (DS VI. s.2032) ; (DS XII. s.4508)

Gıdı : İnsanlara alışkın keklik yavrusu. (DS VI. s.2035)

Gılı : Deve yavrusu. (DS VI. s.2042)

Gıncırak : Kısırakla eşeğin çiftleşmesinden doğan katır sıpası. (DS VI. s.2048)

Gidek : Keçi yavrusu. (DS XII. s.4509)

Gocik [Gocuk] : Manda yavrusu. (DS VI. s.2089)

Godak : 1) Eşek yavrusu, sıpa. (DS VI. s.2091) 2) Tay, at yavrusu.

Goluk : İnek yavrusu. (DS VI. s.2098) (DS VI. s.2091)

Gotnak : Katır yavrusu. (DS VI. s.2108)

Göbelek : Küçük ve şişman köpek yavrusu. (DS VI. s.2116)

Göbelle : Yeni doğmuş kuzu. (DS VI. s.2116)

Göcen : 1) Tavşan yavrusu. (DS VI. s.2119) 2) Kedi yavrusu. (DS VI. s.2120) 3) Ayı yavrusu. (DS VI. s.2120) 4) Domuz yavrusu. (DS VI. s.2120)

Göçek	: Deve yavrusu. (DS VI. s.2121)
Göde	: 1) Güvercin yavrusu. (DS VI. s.2123) 2) Hayvan yavrusu. (DS VI. s.2123)
Göğleme	: Keçi yavrusu. (DS VI. s.2131)
Gölbez	: 1) Köpek yavrusu. (DS VI. s.2140) 2) Kurt yavrusu. (DS VI. s.2140)
Gölük	: Eşek yavrusu. (DS VI. s.2146)
Gömlüç	: Yavısı, böcek yavrusu. (TS III. s.1858)
Gömüş	: Manda yavrusu. (DS VI. s.2151)
Göre	: İki üç yaşındaki dişi tay. (DS VI. s.2158)
Görpe	: Yeni doğmuş oğlak, kuzu vb. hayvan yavrusu. (DS VI. s.2162)
Gucen	: Tavşan yavrusu. (DS VI. s.2186)
Gulan	: Üç dört yaşındaki dişi tay. (DS VI. s.2193)
Gulun [Gulin, Gulum, Gulüm, Gunan]	: At ve eşek yavrusu. (DS VI. s.2193)
Gulüme	: Bir senelik keçi yavrusu. (DS VI. s.2194)
Guttulu	: Köpek yavrusu. (DS VI. s.2203)
Guzeniği	: Kuzu. (DS VI. s.2204)
Guzu	: Kuzu. (DS VI. s.2205)
Gübez	: Köpek yavrusu. (DS VI. s.2205)
Gücen	: Tavşan yavrusu. (DS VI. s.2208)
Gündük	: Sıpa, eşek yavrusu. (DS VI. s.2227)
Günsüz	: Zamanından önce doğan yavru. (DS VI. s.2231)
Gürel [Güresek]	: Bir yaşından üç yaşına kadar taylara verilen ad. (DS VI. s.2235)
Güz cülüğü	: Sonbaharda çıkan civciv. (DS VI. s.2243)

- H -

Haddik	: Deve yavrusu. (DS VII. s.2250)
Havudu	: Yeni semer vurulan üç yaşındaki deve yavrusu. (DS VII. s.2313)
Hırnik	: Keklik yavrusu. (DS VII. s.2371)
Hırnik	: Tavşan yavrusu. (DS VII. s.2371)
Hoduk	: 1) Sıpa. (DS VII. s.2392) 2) Tavşan yavrusu. (DS VII. s.2392)

- s.2392) 3) Deve yavrusu. (DS VII. s.2392) 4) Manda yavrusu. (DS VII. s.2392) 5) Kedi yavrusu. (DS VII. s.2392)
- Hopal** : Köpek yavrusu. (DS VII. s.2404)
- Horsan** : Domuz yavrusu. (DS VII. s.2412)
- Hortik** : Eşek, katır, domuz, deve gibi hayvanların yavrusu. (DS VII. s.2413)
- òotdik** : Deve yavrusu. (DS VII. s.2419)
- Hotik** : Eşek yavrusu. (DS VII. s.2419)
- Hotmak** : Tavşan yavrusu. (DS VII. s.2420)
- Hotuk** : Eşek yavrusu. (DS VII. s.2420)
- Hovvah** : Kısırak yavrusu. (DS VII. s.2421)
- Höşmek [Höşek, Höşşek]** : Deve yavrusu. (DS VII. s.2437)
- Hüre** : Eşek yavrusu, sıpa. (DS VII. s.2451)
- I -
- Inemük** : Keçi yavrusu. (DS VII. s.2477)
- Ivacık** : Tahtakurusu yavrusu. (DS VII. s.2497)
- İ -
- İbi** : Kaz ya da kaz yavrusu. (DS VII. s.2501)
- İki havdu** : Dört yaşında deve yavrusu. (DS VII. s.2514)
- İncek** : Köpek ya da kedi yavrusu. (DS VII. s.2538)
- İnecik** : Balık yavrusu. (DS VII. s.2540)
- K -
- Kabel** : Köpek yavrusu. (DS VIII. s.2582)
- Kaçıntı** : Zamanından önce doğan kuzu. (DS VIII. s.2587) ; (TDKS. s.1024)
- Kada** : Yeni doğmuş hayvan yavrusu. (DS VIII. s.2587)
- Kal** : Manda, manda yavrusu. (DS VIII. s.2606)
- Kalça** : Manda yavrusu. (DS XII. s.4530)
- Kallik** : Buzağı. (DS VIII. s.2610)
- Kamalak** : Altı aylık ve daha büyük keklik yavrusu. (DS VIII. s.2612)
- Karadığan** : Yumurtadan yeni çıkmış kurbağa yavruları. (DS. VIII.

	s.2642)
Karakaçan	: Sipa, eşek yavrusu. (DS VIII. s.2645)
Karayanuò	: Az süt verilmiş, cılız hayvan yavruları. (DS VIII. s.2654)
Karık	: 1) Eşek yavrusu. (DS VII. s.2661) 2) Keçi yavrusu. (DS VII. s.2661)
Karık	: Keçi yavrusu, oğlak. (DS VIII. s.2664)
Kaşıkçı	: Kurbağa yavrusu. (DS VIII. s.2679)
Kata	: İyi gelişmemiş hayvan yavrusu. (DS VIII. s.2681)
Kayık	: Yaban tavşanı yavrusu. (DS VIII. s.2700)
Kaylak	: 1) Tavşan yavrusu. (DS VIII. s.2703) 2) Üç yaşındaki deve yavrusu. (DS VIII. s.2703)
Keher	: İki yaşında kuzulamamış keçi. (DS VIII. s.2721)
Kehrik	: Oğlak. (DS VIII. s.2722)
Kel	: Oğlak. (DS VIII. s.2724)
Kelebek	: Yayın balığı yavrusu. (DS VIII. s.2726)
Kendiz	: İki yaşındaki manda yavrusu. (DS VIII. s.2742)
Kepçe	: Solungaçlı, kuyruklu kurbağa yavrusu. (DS XII. s.4545)
Kepçe balığı	: Kurbağa yavrusu. (DS VIII. s.2744)
Kepçecik	: Yumurtadan yeni çıkmış kurbağa yavrusu. (DS VIII. s.2744)
Kepiç	: Dişi kuzu. (DS VIII. s.2748)
Kere	: Ceylan yavrusu. (DS VIII. s.2752)
Kesele	: Soyu bozuk olan köpek yavrusu. (DS VIII. s.2762)
Kestel	: Anası tazi, babası köpek olan melez yavru. (DS VIII. s.2768)
Kezin	: Bir yaşına girmiş dişi keçi. (DS VIII. s.2780)
Kıdan	: Oğlak. (DS VIII. s.2786)
Kıdık [Kıdik]	: 1) Keçi yavrusu, oğlak, kuzu. (DS VIII. s.2786) 2) Köpek yavrusu. (DS VIII. s.2786)
Kıdik	: Keçi yavrusu. (DS XII. s.4551)
Kılı	: Dana. (DS VIII. s.2796)
Kılık	: Tay. (DS VIII. s.2798)
Kılıkesik	: Bir yaşında erkek keçi. (DS VIII. s.2798)

Kınalı kuzu	: Genellikle alnına kına yakılmış kuzu veya koyun. (TDKS. s.1155)
Kınan	: Bir yaşını geçmiş tay. (DS VIII. s.2805)
Kıncır	: Henüz ötmeyen yavru horoz. (DS VIII. s.2807)
Kırı	: Eşek yavrusu, sıpa. (DS XII. s.4555) ; (DS VIII. s.2822)
Kırkık	: Bir yaşındaki keçi. (DS VIII. s.2829)
Kırkıl	: Cılız kalmış tay. (DS VIII. s.2829)
Kırnak	: Arının üçüncü oğlu. (DS VIII. s.2834)
Kış kış	: Erken doğan kuzu. (DS VIII. s.2846)
Kızan	: Kedi ya da köpek yavrusu. (DS VIII. s.2861)
Kızıl kıvrım	: Kuluçka tavuğun yumurtaları üstüne gereği kadar oturmaması nedeniyle yumurtadan çıkamayıp ölen civciv. (DS XII. s.4559) ; (DS VIII. s.2865)
Kızıl tüylü	: Bir yaşında oğlak. (DS VIII. s.2867)
Kızılca	: Buzağı. (DS VIII. s.2864)
Kızılkanat	: Kanatları henüz bitmek üzere olan kuş yavrusu. (TS IV. s.2541)
Kırçal	: Köpekle çakalın birleşmesinden doğan melez yavru. (DS VIII. s.2876)
Kirik	: Ördek yavrusu. (DS VIII. s.2877)
Kiriz	: 1) Yaban ördeği yavrusu. (DS XII. s.4560) 2) Anası tazi, babası köpek olan yavru. (DS XII. s.4560)
Kocen	: Kedi yavrusu. (DS VIII. s.2892)
Kocik	: Yeni doğmuş manda yavrusu. (DS VIII. s.2892)
Koç kaçımlı	: Koç katımından önce koçla çiftleşen koyunun vakitsiz doğurduğu kuzu. (DS VIII. s.2894)
Koçhar	: Bir yaşındaki erkek koyun. (DS VIII. s.2894)
Kodak	: Eşek yavrusu, sıpa. (DS XII. s.4562) ; (DS VIII. s.2896)
Kodik	: Kedi, köpek gibi hayvanların yavrusu. (DS VIII. s.2898)
Koduk [Kodak]	: 1) Yeni doğmuş inek yavrusu, buzağı. (DS VIII. s.2898) 2) Deve yavrusu. (DS VIII. s.2898) 3) Köpek yavrusu. (DS VIII. s.2898) 4) Eşek yavrusu, sıpa. (TS IV. s.2599)
Kolon	: Anne karnındaki yavru, cenin. (DS VIII. s.2911)

- Konan** : Henüz doğurmamış 3-4 yaşındaki kısarak. (DS VIII. s.2916)
- Konik** : Köpek yavrusu. (DS VIII. s.2918)
- Korit** : Bir yaşına kadar olan erkek keçi. (DS VIII. s.2925)
- Korut [körüz, küde]** : Bir, iki yaş arasında erkek keçi yavrusu, oğlak. (DS VIII. s.2929)
- Kota** : Manda yavrusu, malak. (DS VIII. s.2935) ; ((DS VIII. s.2937)
- Kotak** : Manda yavrusu. (DS XII. s.4566)
- Kotmak** : Deve yavrusu. (DS VIII. s.2937)
- Koto** : Yeni doğmuş erkek keçi, oğlak. (DS VIII.s.2937)
- Kozu** : Kuzu. (DS VIII. s.2946)
- Köçek** : Köpek yavrusu. (DS VIII. s.2947)
- Köçen** : Tavşan yavrusu. (DS VIII. s.2947)
- Kölemen** : Tiftik ile kıl keçinin çiftleşmesinden doğan yavru. (DS XII. s.4568)
- Kömüş malağı** : Manda yavrusu. (TS IV. s.2693)
- Könez** : Anası tazi, babası köpek olan yavru. (DS VIII. s.2959)
- Körit** : İki yaşında erkek keçi. (DS VIII. s.2965)
- Körpe** : 1) Yeni doğmuş koyun ya da keçi yavrusu. (DS VIII. s.2967) 2) Yeni doğmuş buzağı. (DS VIII. s.2967)
- Körüt** : Bir yaşından üç yaşına kadar olan keçi. (DS VIII. s.2969)
- Körüz** : Cılız kalmış, büyüyememiş keçi yavrusu. (DS VIII. s.2969)
- Köryavşak** : Yumurtadan yeni çıkıp ete yapışan bit yavrusu. (DS VIII. s.2969)
- Köşek [Koşak, Koşsek, Köcek, Köçek, Körşek, Köşkek, Köşseyh, Köşek, Küçek):**
Deve yavrusu. (TS IV. s.2703) ; (TDKS. s.1237)
- Köteç** : Domuz yavrusu. (DS XII. s.4570)
- Kuçka** : Köpek yavrusu. (DS VIII. s.2989)
- Kulan** : İki üç yaşında dişi tay, kısarak. (DS VIII. s.2995)
- Kulu** : Kedi yavrusu. (DS VIII. s.2996)
- Kulun** : 1) At ve eşek yavrusu. (DS VIII. s.2997) 2) Kurt ya da

- köpek yavrusu. (DS VIII. s.2997) 3) Yeni doğmuş at yavrusu, tay. (TS IV. s.2727) ; (DS XII. s.4571)
- Kuluncak** : Küçük tay, yeni doğmuş tay. (TS IV. s.2729)
- Kundak** : 1) Kedi yavrusu. (DS VIII. s.3001) 2) Tay. (DS VIII. s.3001)
- Kundu** : Atın karnındaki yavru. (DS VIII. s.3001)
- Kunna** : Kedi, köpek yavrusu. (DS VIII. s.3002)
- Kunu** : Kedi yavrusu. (DS VIII. s.3003)
- Kurbağacık** : Kurbağa yavrusu. (TDKS. s.1257)
- Kurik** : At, eşek yavrusu. (DS XII. s.4572)
- Kurk** : Cıvcıv. (DS VIII. s.3008)
- Kurka** : Yeni doğmuş tay. (DS VIII. s.3008)
- Kuruk** : Eşek yavrusu, sıpa. (DS VIII. s.3011)
- Kuş yavrusu(kanatları yeni çıkan)** : Kızıllkanat. (TS VIII. s.234)
- Kuşik** : Kulağı kısa oğlak. (DS XII. s.4574)
- Kutik** : Köpek yavrusu. (DS XII. s.4574)
- Kutuk** : 1) Köpek yavrusu. (DS VIII. s.3018) 2) Eşek yavrusu. (DS VIII. s.3018)
- Kutüyh** : Köpek yavrusu. (DS XII. s.4574)
- Kuyruklu kurbağa** : Yumurtadan yeni çıkmış ve evrim geçirmemiş yavru kurbağa. (TDKS. s.1274)
- Kuzman** : Kedi yavrusu. (DS VIII. s.3022)
- Kuzu : Ak koyunun kara kuzusu da olur** : İyi ana babadan kötü çocuklar olabilir. (ÖAS I. s.132) ; (MDS. s.24)
- Kuzu : Alacağına şahin, vereceğine kuzu** : Alacağının peşini bırakmaz, borcunu ödemekten kaçınır. (MDS. s.33)
- Kuzu : Ana kuzusu (anasının körpe kuzusu)** : 1) Nazlı çocuk. (ÖDS. s.572) 2) Sıkıntıya, güç işlere alışmamış genç. (ÖDS. s.572)
- Kuzu : Analı kuzu, kınalı kuzu** : Annesi sağ olan çocuk bakımlı, giyimli, temiz, süslüdür. Annesi ölmüş olan çocukta bakım, giyim, temizlik, süs bulunmaz. (ÖAS I. s.146)
- Kuzu : Can ciğer kuzu sarması** : Birbirleriyle çok sevişen, birbirlerinden hiç ayrılmayan dostlar. (ÖDS. s.671)

Kuzu : Çobana verme kızı, ya koyun güttürür, ya kuzu (lafın azı, uzu çobana verme kızı, ya koyun güttürür ya kuzu) : 1) Kızımı isteyen kişinin işi, gücü, tutumu ne ise kızımı bunlarla ilgilendireceğini düşün. Kararını ona göre ver. (ÖAS. s.220) 2) Önemli bir işi, inceliğini anlamayan bir kimseye yaptırma. Çünkü bu inceliğe yakışmayacak bir tutumla yapmaya kalkar. (ÖAS. s.220)

Kuzu : Geçmişe mazi, yenmişe kuzu derler : Geçmişteki başarıları ya da can sıkıcı olayları anıp övünmek üzülmek neye yarar? Geçmiş unutulmaz da bugünkü ve yarınki durumlara bakalım. (ÖAS. s.284)

Kuzu : Koyunun melediği kuzu melemez : Ana babanın çocuğuna karşı gösterdiği aşırı ilgi ve sevecenliği, çocuk ana babasına karşı o ölçüde kullanmaz. (ÖAS. s.370)

Kuzu : Kurt ağzından kuzu almak : Çok kötü ve zorlu insanla uğraşmak; hakkını almak. (MDS. s.354)

Kuzu : Kuzu başı yemek : Bahara erişmek, ziyafet. (MDS. s.357)

Kuzu : Kuzu çevirmek : Kesilmiş, yüzülmüş ve temizlenmiş kuzuyu şişe geçirip ateş üzerinde çevirerek kızartıp pişirmek. (MDS. s.357)

Kuzu : Kuzu gibi : Çok sessiz; sessiz sedasız; masum; uysal. (MDS. s.357)

Kuzu : Kuzu postuna bürünmek : Birini aldatmak için saldırgan, suçlu olduğu halde, uysal ve zararsız görünmek. (MDS. s.357)

Kuzu : Kuzusuna kıymayan kebab yiyemez : İnsanlar büyük bir gereksemelerini karşılamak için sevdikleri kimi şeyleri feda etmek zorundadırlar. (ÖAS. s.381)

Kuzu : Öksüz kuzu toklu (öveç) olmaz : Kimsesiz, koruyucusuz kimse ilerleyemez. (ÖAS. s.406)

Kuzu : Süt kuzusu : 1) Henüz memede olan kuzu. 2) Pek küçük insan yavrusu; bebek, çok küçük çocuk; korunması gerekecek kadar küçük çocuk. (MDS. s.453)

Kuzu : Koyun yavrusu. (TDKS. s.1276)

Küçen : Köpek yavrusu. (DS XII. s.4575)

Kükürt : Anası tüylü, babası boz deve yavrusu. (DS VII. s.3026)

Külüboy : Sıpa. (DS VIII. s.3032)

Kürez : Köpekle tazının birleşmesinden doğan melez yavru. (DS VIII. s.3045)

Kürküt : Yoz deve ile tüylü deveden olan yavru. (DS VIII. s.3045)

Kürsük : 1) At ve eşek yavrusu. (DS VIII. s.3046) 2) Deve

	yavrusu. (DS VIII. s.3046)
Kürük	: At yavrusu, tay. (DS XII. s.4578)
- M -	
Macar	: Manda yavrusu. (DS IX. s.3098)
Macok	: Üç yaşındaki manda yavrusu. (DS IX. s.3098)
Maçka	: Kedi yavrusu. (DS XII. s.4582)
Maçuk	: Domuz yavrusu. (DS IX. s.3100)
Makak	: Tavşan yavrusu. (DS IX. s.3106)
Malag	: Buzağı. (DS IX. s.3108)
Malaò	: Manda yavrusu. (DS XII. s.4583)
Malak	: 1) Buzağı. (DS IX. s.3108) 2) Manda yavrusu. (DS IX. s.3108) 3) Tavşan yavrusu. (DS IX. s.3108) 4) Ayı yavrusu. (DS IX. s.3108)
Mamiò	: Kedi yavrusu. (DS IX. s.3115)
Mamuraç	: Ayı yavrusu. (DS IX. s.3116)
Manak	: 1) Keçi yavrusu. (DS IX. s.3116) 2) Yeni uçmaya başlayan yavru güvercin. (DS IX. s.3116)
Mança	: Manda yavrusu. (DS IX. s.3119)
Manda yavrusu	: Balak, kömüş malağı. (TS VIII. s.244)
Mangış	: Domuz yavrusu. (DS IX. s.3122) ; (DS XII. s.4585)
Manik	: 1) Kedi yavrusu. (DS IX. s.3122) ; (DS XII. s.4586) 2) Köpek yavrusu. (DS IX. s.3122) 3) Ayı yavrusu. (DS IX. s.3123)
Mani	: Ördek yavrusu. (DS IX. s.3123)
Manik	: Yavru. (DS IX. s.3123)
Matak	: Manda yavrusu. (DS IX. s.3135)
Mavru	: Kedi yavrusu. (DS IX. s.3138)
Maydan	: İki, üç yaşındaki kısırak. (DS IX. s.3140)
Maye	: Yeni doğmuş kuzu, oğlak. (DS IX. s.3140)
Maylak	: Deve yavrusu. (DS IX. s.3141)
Mazman	: İki yaşındaki kuzu. (DS IX. s.3146)
Mecel	: Tavşan yavrusu. (DS IX. s.3147)
Medek	: 1) Manda yavrusu, malak. (DS IX. s.3148) , (DS XII.

	s.4589) 2) Buzağı. (DS IX. s.3148)
Medir	: Domuz yavrusu. (DS IX. s.3149)
Mencik	: 1) Kedi yavrusu. (DS IX. s.3159) 2) Domuz yavrusu. (DS IX. s.3159)
Menç	: Koyun, keçi yavrusu. (DS IX. s.3160)
Mendek	: Tavşan yavrusu. (DS IX. s.3160)
Mendiraklı	: Bir yaşındaki keçi. (DS IX. s.3160)
Menek	: Kedi yavrusu. (DS IX. s.3161)
Mengiş	: Yeni doğmuş domuz yavrusu. (DS IX. s.3163)
Menik	: 1) Domuz yavrusu. (DS IX. s.3164) 2) Köpek yavrusu. (DS IX. s.3164) 3) Ayı yavrusu. (DS IX. s.3164) 4) Kurt yavrusu. (DS IX. s.3164)
Menük	: Kedi yavrusu. (DS IX. s.3165)
Mercan	: Tavşan yavrusu. (DS IX. s.3166)
Merrik	: Tavşan yavrusu. (DS IX. s.3170)
Mesek	: Domuz yavrusu. (DS IX. s.3171)
Mıdır	: Manda yavrusu. (DS IX. s.3177)
Mıçı	: Yaban domuzu yavrusu. (DS IX. s.3178)
Mıktır	: Domuz yavrusu. (DS IX. s.3183)
Mıncık	: Kedi yavrusu. (DS IX. s.3184)
Mındak	: Kedi yavrusu. (DS IX. s.3185)
Mını	: Kaz yavrusu. (DS IX. s.3185)
Mırık	: 1) Manda yavrusu. (DS IX. s.3186) 2) Sıpa. (DS IX. s.3186) 3) Tavşan yavrusu. (DS IX. s.3186)
Mırka	: Domuz yavrusu. (DS IX. s.3188)
Mızık	: Arıların en son olan cansız yavruları. (DS IX. s.3195)
Mini	: Kaz yavrusu. (DS IX. s.3201) ; (DS XII. s.4597)
Minik	: 1) Köpek yavrusu. (DS IX. s.3201) ; (DS XII. s.4597) 2) Kedi yavrusu. (DS IX. s.3201)
Minto	: Köpek yavrusu. (DS IX. s.3202)
Mocan	: Tavşan yavrusu. (DS IX. s.3206)
Mocuk	: 1) Deve yavrusu. (DS IX. s.3206) ; (DS XII. s.4597) 2) Domuz yavrusu. (DS IX. s.3206)

Modana	: Domuz yavrusu. (DS IX. s.3207)
Mora	: Domuz yavrusu. (DS IX. s.3209)
Mortu	: Domuz yavrusu. (DS IX. s.3210)
Motak	: 1) Domuz yavrusu. (DS IX. s.3211) 2) Ayı yavrusu. (DS IX. s.3211) 3) Manda yavrusu. (DS IX. s.3211)
Moval	: At vb. hayvanların yavrusu. (DS IX. s.3211)
Moza	: Domuz yavrusu. (DS IX. s.3212) ; (DS XII. s.4598)
Mozik	: Bir, bir buuk yaşımda dana. (DS XII. s.4599)
Mozuk	:1) Erkek buzağı. (DS IX. s.3213) 2) Dana. (DS IX. s.3213)
Mölöş	: Manda yavrusu. (DS IX. s.3214)
Mucu	: Domuz yavrusu. (DS IX. s.3214)
Mucuk	: Domuz yavrusu. (DS IX. s.3214)
Muduk	: Sıpa, yavru katır. (DS IX. s.3215)
Muğal	: Dana, tay, kuzu vb. evcil hayvan yavruları. (DS IX. s.3216)
Muni	: Kaz yavrusu. (DS IX. s.3220)

- N -

Nacır	:Uzun tüylü erkek deveyle boz dişi devenin çiftleşmesinden doğan deve. (DS IX. s.3232)
Naka	: Tavuk yavrusu, civciv. (DS IX. s.3234)
Neverik	: iki yaşımdaki dişi deve. (DS IX. s.3248)

- O -

Oğalak	: Oğlak. (DS IX. s.3266)
Oğlağ	: Keçi yavrusu, oğlak. (DS IX. s.3267)
Oğlaò	: Keçi yavrusu. (DS XII. s.4609)
Oğlak : Ağaca (taşa) çıkan keçinin dala bakan (ağaca çıkan) oğlağı olur	: Çocuklar ana ve babalarından, küçükler büyüklerden gördüklerini yapmaya özenirler, yaparlar da. (ÖAS I. s.118)
Oğlak : Ağılda oğlak doğsa ovada otu biter	: Tanrı her yarattığım rızkını birlikte yaratır. (ÖAS I. s.120)
Oğlak : Ala keçi her vakit püsküllü oğlak doğurmaz	: Değerli bir şeyden her zaman iyi verim alınmaz. (ÖAS I. s.134)

Oğlak : Keçi nereye çıkarsa oğlağı da oraya çıkar : Büyüklerin tuttuğı yol, küçüklere örnek olur. Onlar da aynı yolu izlerler. (ÖAS. s.354)

Oğlak : Olgaç, oğlak bokundan belli olur : Çocuğun gelişmişliğı genel tutumundan, işin gelişmişliğı vermekte olduğı üründen anlaşılır. (ÖAS. s.400)

- Oğlak** : Keçi yavrusu. (TDKS. s.1490)
- Oğlakman** : Bir yaşındaki oğlak. (DS IX. s.3267)
- Oğlaman otlağı** : Vaktinden evvel doğuran davarın yavrusu. (DS IX. s.3267)
- Olak** : Oğlak. (DS IX. s.3277)
- Optuk** : Deve yavrusu. (DS IX. s.3285)
- Ortağul** : Arının ikinci kez verdiğı oğul. (DS IX. s.3289)
- Ovalak** : Keçi yavrusu, oğlak. (DS IX. s.3298)
- Ovlamak** : Keçi yavrusu. (DS IX. s.3299)

- Ö -

- Ögeç** : İki yaşına kadar erkek keçi. (DS IX. s.3314) ; (DS XII. s.4621)
- Ögeş** : Biraz büyümüş kuzu. (DS IX. s.3315)
- Önük** : Kedi, köpek yavrusu. (DS IX. s.3342)
- Öre** : Üç yaşında dişi tay. (DS IX. s.3344)
- Öriye** : Dişi tay. (DS IX. s.3347)
- Örye** : Dişi tay. (DS IX. s.3355)

- P -

- Palaò** : 1) Ayı yavrusu. 2) Köpek yavrusu. (DS XII. s.3382)
- Palak** : 1) Ayı yavrusu. 2) Köpek yavrusu. 3) Manda yavrusu. 4) Bir yaşındaki domuz yavrusu. 5) Tavşan yavrusu. 6) Yeni tüylenmiş kuş yavrusu. 7) Güvercin yavrusu. (DS IX. s.3382)
- Palas** : Keklik yavrusu. (DS IX. s.3383)
- Palaz** : 1) Kaz, ördek, güvercin vb. bazı kuş yavrularının civcivlikten sonraki durum. (TDKS. s.1565) 2) Manda yavrusu. (DS IX. s.3384) ; (DS XII. s.4633)
- Panak** : Ayı yavrusu. (DS IX. s.3389)
- Panik** : Domuz yavrusu. (DS IX. s.3392)

Papa	: Kaz yavrusu. (DS IX. s.3392)
Papalina	: Sardalye yavrusu. (TDKS. s.1569)
Parpa	: Kalkan balığının yavrusu. (TDKS. s.1578)
Pat	: Domuz yavrusu. (DS IX. s.3406)
Pataò	: Domuz yavrusu. (DS XII. s.4638)
Patanak	: 1) Domuz yavrusu. (DS IX. s.3408) 2) Ayı yavrusu. (DS IX. s.3408)
Patir	: Kaz yavrusu. (DS IX. s.3411)
Paytak	: Ördek yavrusu. (DS IX. s.3416)
Pepil	: Ördek ve kaz yavrusu. (DS IX. s.3427)
Perik	: Cıvcıv. (DS IX. s.3430)
Persi	: Domuz yavrusu. (DS IX. s.3432)
Petek	: Ayı yavrusu. (DS IX. s.3436)
Pıdik	: Köpek yavrusu. (DS IX. s.3439)
Pırık	: Tavşan yavrusu. (DS IX. s.3442)
Pırlangaç	: Yeni uçmaya başlayan keklik, kuş yavrusu, palaz. (DS IX. s.3443)
Picine	:1) Sığırlarda, davarlarda belli zamanların dışında doğan yavru. (DS XII. s.4648) 2) Erken doğan dişi yavru. (DS XII. s.4648)
Pıçlık	: Köpek yavrusu. (DS IX. s.3452)
Piliç	: 1) Tavuğun küçüğü, erginleşmemiş tavuk veya horoz. (TDKS. s.1607) 2) Bilüç, bülüç, ferik, pülüç. (TS VIII. s.291)
pilika	: Cıvcıv. (DS IX. s.3453)
Pilinç	: Piliç. (DS IX. s.3453)
Pillak	: Piliç. (DS IX. s.3453)
Pillik	: Yeni doğmuş buzağı. (DS IX. s.3453)
Pilo	: Eşek yavrusu. (DS IX. s.3453)
Pipi	: Hindi yavrusu, palaz. (DS IX. s.3457)
Pirik	: Piliç. (DS IX. s.3458)
Pirsik	: Domuz yavrusu. (DS IX. s.3460)
Poçuk	: Ayı yavrusu. (DS IX. s.3465)

Polak	: Ayı yavrusu. (DS IX. s.3467)
Ponuk	: Atla eŖeğin iftleŖmesinden olan melez yavru, katır. (DS IX. s.3468)
Portlak	: 1) Deve yavrusu. (DS IX. s.3470) 2) Manda yavrusu. (DS IX. s.3470)
Postili	: Baharda doęmuŖ altı aylık oğlak. (DS IX. s.3472)
Pota	: 1) İki yaŖında manda. (DS IX. s.3473) 2) Kpek yavrusu. (DS IX. s.3473)
Potak	: Manda yavrusu. (DS XII. s.4652)
Potik	: Kedi yavrusu. (DS IX. s.3474)
Potu	: 1) Deve yavrusu. (DS IX. s.3474) 2) Manda yavrusu. (DS IX. s.3474) 3) Kpek yavrusu. (DS IX. s.3474) 4) Ayı yavrusu. (DS IX. s.3474) 5) Domuz yavrusu. (DS IX. s.3474)
Potuk	: 1) Deve yavrusu. (DS XII. s.4652) ; (TDKS. s.1623) 2) TavŖan yavrusu. (TS V. s.3199)
Poza	: Domuz yavrusu. (DS IX. s.3477)
Prs	: Domuz yavrusu. (DS IX. s.3479)
Pui	: Bir yaŖına kadar inek yavrusu. (DS IX. s.3482)
Puli	: 1) KuŖ yavrusu. (DS IX. s.3484) 2) Kmes hayvanlarının yavrusu, civciv. (DS IX. s.3484) ; (DS XII. s.4654)
Pulmuk	: Deve yavrusu. (DS IX. s.3485)
Punak	: EŖek yavrusu. (DS IX. s.3485)
Puydu	: Deve yavrusu. (DS IX. s.3493)

- S -

Saa	: Kefalin kuk yavrusu. (DS X. s.3508)
Sak	: Manda yavrusu. (DS X. s.3517)
Sarıkulak	: Kefalin yavrusu. (DS X. s.3545)
Saritl	: 1-2 yaŖında kei yavrusu. (DSX. s.3546)
Sekkin	: Umayan ekirge yavrusu. (DS X. s.3571)
Seklem	: Domuz yavrusu. (DS X. s.3571)
Seyik	: Geyik yavrusu. (DS X. s.3595)
Sıpa	: 1) EŖek yavrusu. (TDKS. s.1755) 2) Kırık, kodak,

- koduca, koduk, sıpa. (TS VIII. s.317)
- Sikre** : Sirke, bit yavrusu. (TS V. s.3469)
- Sip** : Domuz yavrusu. (DS X. s.3644)
- Sipik** : Tay. (DS X. s.3644)
- Sirke** : 1) Bit yavrusu, bit yumurtası. (TS V. s.3489) 2) Sikre. (TS VIII. s.320)
- Siter** : Tüylü av köpeği ile tüysüz av köpeğinin birleşmesinden doğan melez yavru. (DS X. s.3646)
- Sivsik** : Fare yavrusu. (DS X. s.3649)
- Siyis** : İki yaşında erkek keçi. (DS X. s.3652)
- Sulungur** : Kurbağa yavrularının yumurtadan çıkmış ilk devresi. (DS X. s.3693)
- Suvoymalı** : Bir iki yaşında sığır. (DS X. s.3703)
- Süğü** : Buzağı. (DS X. s.3705)
- Sündük** : İnsana alışık oğlak, kuzu. (DS X. s.3713)
- Sürfe** : Yavısı, yavsu. (TS VIII. s.331)
- Süt danası** : Yeni doğmuş, daha süt emen dana. (TDKS. s.1836)
- Süt kuzusu** : Doğumdan ikinci ayın sonuna kadar olan ve ana sütü emen erkek veya dişi kuzu. (TDKS. s.1836)
- Sütemen** : Süt emme çağında hayvan yavrusu. (DS X. s.3726)
- Sütyanığı** : Ana sütü emmediği için kavruk kalan hayvan yavrusu. (DS X. s.3728)
- Ş -
- Şalak** : Büyümemiş dana, tosun. (DS X. s.3739)
- Şebek** : 1) Ayı yavrusu. (DS XII. s.4722) 2) Deve yavrusu. (DS X. s.3755)
- Şelfin** : Bir yaşından küçük horoz. (DS X. s.3758)
- Şıra** : Bir yaşındaki katır. (DS X. s.3771)
- Şilhor** : İki yaşında tay. (DS X. s.3777)
- Şişek** : Bir, iki yaşında koyun. (DS X. s.3786)
- T -
- Tale** : Köpek yavrusu. (DS X. s.3815)
- Tana** : 1) İki yaşında erkek dana. (DS XII. s.4736) 2) Dana. (DS

	XII. s.4736) ; (DS X. s.3818)
Tanaş	: Bir yaşında domuz yavrusu. (DS XII. s.4736)
Tanaşman	: Bir yaşında domuz yavrusu. (DS X. s.3819)
Tanbili	: Köpek yavrusu. (DS X. s.3819)
Tanışman	: Yeni doğan domuz yavrusu. (DS X. s.3820)
Tarpuna	: İnek ve manda yavrusu. (DS X. s.3835)
Tavacık	: Kurbağa yavrusu. (DS X. s.3845)
Tavşan malağı	: Tavşan yavrusu. (DS X. s.3849)
Tavşan yavrusu	: 1) Potuk. (TS VIII. s.349) 2) Üvey çocuk. (TS VIII. s.349)
Tay	: 1) Day, kulun, kuluncak, şelek. (TS VIII. s.349) 2) Üç yaşına kadar olan at yavrusu. (TDKS. s.1924)
Taylak	: 1) Yeni doğmuş at yavrusu. (DS X. s.3852) 2) Biniye gelmiş iki yaşında at yavrusu. (DS X. s.3852) 3) Bir yaşında at yavrusu. (DS X. s.3852) 4) Deve yavrusu. DS X. s.3852) ; (TDKS. s.1925) ; (DS XII. s.4744) 5) Üç ya da dört aylık tavşan (yavrusu. (DS X. s.3852)
Tekiş	: Erkek oğlak. (DS XII. s.4747)
Tenem	: Tiftikle kıl keçinin çiftleşmesinden doğan melez keçi yavrusu. (DS X. s.3878)
Teran	: Deve yavrusu. (DS X. s.3888)
Terem	: Kıl keçisi ile tiftik keçisinin çiftleşmesinden doğan oğlak. (DS X. s.3890)
Tıktık	: Cıvcıv. (DS X. s.3912)
Tımıs	: Keçi yavrusu. (DS X. s.3913)
Tırtıl	: Yumurtadan çıkan kelebek kurtçuklarının ilk durumu. (TDKS. s.1980)
Tidan	: Keçi yavrusu, oğlak. (DS X. s.3928)
Tima	: Küçük köpek yavrusu. (DS X. s.3933)
Titan	: Keçi yavrusu. (DS X. s.3941)
Tiy lak	: At yavrusu, tay. (DS X. s.3942)
Tofur	: İnek yavrusu. (DS X. s.3943)
Toğa	: Erkek oğlak. (DS X. s.3943)

Toğlı	: Bir yaşında erkek kuzu. (DS X. s.3943)
Toh, toò	: Yeni doğmuş tay. (DS XII. s.4765)
Tohli	: 1) Büyük kuzu. (DS XII. s.4765) 2) Erkek buzağı. (DS X. s.3944)
Tohlu	: Bir yaşındaki erkek kuzu. (DS XII. s.4765)
Tokaçbalığı	: Kurbağa yavrularının yumurtadan çıktıktan sonraki ilk devresi. (DS X. s.3946)
Toklu	: Altı aylıktan bir yaşına kadar kadar kuzu. (DS XII. s.4766) ; (TDKS. s.1987) ; (DS X. s.3948)
Toluk	: Koyun ve keçi yavrusu. (DS X. s.3953)
Tombik	: Kuzey Afrika kıyılarında avlanan bir çeşit orkinosun yavrusu, tombilya. (TDKS. s.1988)
Tombilya	: Hemen hemen 200 kg.lık orkinos yavrusu, tombik. (TDKS. s.1989)
Tongur	: Köpek yavrusu. (DS X. s.3960)
Tor	: Buzağılamamış 3 yaşındaki inek yavrusu. (DS X. s.3967)
Torlak	: İki ile üç yaş arasındaki deve. (DS X. s.3968)
Torum	: Deve yavrusu, genç deve. (TS V. s.3830) ; (DS X. s.3970) ; (TDKS. s.1998)
Toska	: Bir yaşından büyük domuz yavrusu. (DS X. s.3972)
Toslak	: Bir yaşını geçkin dana. (DS X. s.3972)
Trtl	: Dört yaşında tay. (DS X. s.3984)
Tula	: 1) Köpek yavrusu. (DS X. s.3987) 2) Köpek ile tazının birleşmesinden doğan yavru. (DS X. s.3987)
Tülek	:1) Genellikle bir yaşındaki keklik. (DS X. s.4007) 2) Yavru keklik. (DS X. s.4007)
Tştr	: Bir yaşındaki dişi keçi yavrusu. (DS X. s.4015)
Tve	: 1) Doğurma yaşına gelip doğurmamış dana. (DS X. s.4016) 2) İnek yavrusu. (DS XII. s.4779)
- U -	
Unık	: Tosun. (DS XI. s.4019)
Uçkun	: Anasınca uçmaya alıştırılan yavru kuş. (DS XI. s.4021)
Ulak	: Oğlak. (DS XI. s.4032) ; (DS XII. s.4784)

- Urya** : İki buçuk yaşındaki dişi tay. (DS XI. s.4042)
- Ü -
- Ücük** : Cıvciv. (DS XI. s.4055)
- Ülazım** : Bir yaşındaki keçinin yavrusu. (DS XI. s.4062)
- Üre** : İki buçuk-üç yaşında, henüz doğurmamış dişi tay. (DS XI. s.4068)
- ÜRgeç** : Yaşına girmemiş kuzu. (DS XI. s.4069)
- ÜRüye** : Dişi tay. (DS XI. s.4072) ; (DS XII. s.4795)
- Üveç** : Üç dört aylık kuzu. (DS XI. s.4081-4082)
- V -
- Vırık** : Ördek yavrusu. (DS XI. s.4101)
- Vızga** : Domuz yavrusu. (DS XI. s.4102)
- Vızka** : Domuz yavrusu. (DS XI. s.4103)
- Vidi** : 1) Hindi yavrusu. (DS XI. s.4104) 2) Kaz yavrusu. (DS XI. s.4104) 3) Ördek yavrusu. (DS XI. s.4104)
- Vidik** : Köpek yavrusu. (DS XI. s.4104)
- Vidividi** : Ördek yavrusu. (DS XII. s.4805)
- Vizka** : Domuz yavrusu. (DS XI. s.4106)
- Y -
- Yağsah** : Bit yumurtası, yavrusu. (DS XI. s.4124)
- Yalkı** : İki doğmuş oğlak. (DS XI. s.4147)
- Yanıçalma** : Bir yaşla üç ay arasındaki katır. (DS XI. s.4167)
- Yanışak [Yañışak]** : Bit yavrusu. (DS XI. s.4169)
- Yanuç** : Kurbağa yavrusu. (DS XI. s.4175)
- Yasar** : Bir yaşında buzağı. (DS XI. s.4192)
- Yaşar** : 1) İki yaşında sığır, dana.(DS XI. s.4196) 2) Altı ayla üç yaş arasındaki sığır. (DS XI. s.4196)
- Yaşatma** : Bir yaşında hayvan yavrusu. (DS XII. s.4815)
- Yavrı** : Yavru. (DS XI. s.4205)
- Yavru** : 1) Yeni doğmuş hayvan veya insan 2) Yavru. (DS XI. s.4205) ; (TS VI. s.4406) 3) Cıvciv. (DS XI. s.4205)
- Yavru : Aç kurt yavrusunu yer** : Aç olan, karnını doyurmak için canavarlığın en korkuncunu yapar. (ÖAS I. s.113)

Yavru : Ananın bastığı yavru (civciv) incinmez (ölmez) : Annenin acı sözü, dayağı çocuğuna ağır gelmez. Çünkü anne bunları onun iyiliği için yapar. Anne çocuğunu öyle korur ki üzerine basması gerektiği zaman bile incitmeyecek biçimde basar. İncitse de çocuk bunu bildiğinden incinmemiş gibi davranır. (ÖAS I. s.147)

Yavru : Ayı sevdiği yavrusunu hırpalalar : Hırpalamak her zaman kötülük yapmak için olmaz; sevgiden ileri gelen hırpalamalar, güvenden ileri gelen çatışmalar da vardır. (ÖAS I. s.168)

Yavru : Ayı yavrusu ile oynuyor : Büyükler bir kimsenin, küçük bir çocuğa el şakası yapması ya da gücünü onda denemesi karşısında ayıplama yollu söylenir. (MDS. s.64)

Yavru : Ayıyı (maymunu) fırına (ateşe) atmışlar, yavrusunu ayağının altına almış : Duygusuz insanlar, kendilerini kurtarmak için gerekiyorsa, çocuklarını tehlikeye atmaktan çekinmezler. (ÖAS I. s.168)

Yavru : Bala, cura, cücük, cüje, döl, encek, enik, enücek, enük, oğlan, oğul, toğdaca, toğdaç, toğdaş, yavru. (TS VIII. s.394)

Yavru : Çil yavrusu gibi dağılmak : Toplu bir halde bulunan insanların, hayvanların her biri bir yana dağılmak. (ÖDS. s.696)

Yavru : Karga yavrusuna bakmış, “benim ak pak evladım” demiş.(kuzguna yavrusu anka görünür) : Kişi kendi çocuğunu güzel, kendi eserini kusursuz görür. Başkalarına göre ne denli çirkin ve kusurlu olurlarsa olsunlar. (ÖAS. s.346)

Yavru : Kedi, yavrusunu yerken sıçana benzetir : Kişi, yakını olan suçsuz birisini ezmeyi çıkarına uygun görürse onda düşmanına benzeyen nitelikler bulur. (ÖAS. s.355)

Yavru : Leyleğin (yuvadan) attığı yavru : Yakınlık görmekte olduğu çevresinin artık uzaklaştırdığı kimse. (ÖDS. s.956) ; (MDS. s.363)

Yavısı : Bit yavrusu, böcek yavrusu, sürfe. (TS VI. s.4406)

Yavşao , yavşak : 1) Bit yavrusu. (DS XI. s.4206) ; (TDKS. s.2149) ; (DS XII. S.4816) ; (TS VI. s.4407)

Yayınçarığı : Yayınbalığının yavrusu. (DS XI. s.4211)

Yazarlak : Bir yaşındaki domuz yavrusu. (DS XI. s.4215)

Yelek : 1) Bir yaşında tay. (DS XI. s.4232) 2) Bir yaşında deve. (DS XI. s.4232)

Yelek tay : Bir yaşından üç yaşına kadar olan tay. (DS XI. s.4233)

Yilek : Bir yaşındaki eşek. (DS XI. s.4277)

Yoz : Bir iki yaşındaki tay. (DS XI. s.4302)

Yuva dibi	: En son çıkan yavru. (DS XI. s.4322)
Yürüdüm	: Davar üretmek için alınan damızlık yavru. (DS XI. s.4333)
Yürük	: Sıpa. (DS XI. s.4334)
- Z -	
Zagar, zağar	: Köpek yavrusu. (DS XII. s.4828) ; (DS XI. s.4341)
Zağ	: Bir yaşında kara karga. (DS XI. s.4341)
Zıbık	: 1) Bir yaşında buzağı. (DS XI. s.4364) 2) Dana. (DS XI. s.4364) 3) Yeni doğan kuş yavrusu. (DS XI. s.4364)
Zıpa	: Sıpa. (DS XI. s.4373)
Zıpçık	: Eşek sıpası. (DS XI. s.4374) ; (DS XII. s.4836)
Zıplak	: Bir yaşında dana. (DS XII. s.4836) ; (DS XI. s.4375)
Zillik	: Balık yavrusu. (DS XI. s.4387)
Zindal	: Kedi yavrusu. (DS XI. s.4388)
Zozik	: Küçük, sevimli sıpa, tay. (DS XI. s.4398)
Zurnık	: Domuz yavrusu. (DS XI. s.4401)

3. İnsan Yavrularına Verilen Adlar

- A -

Abalak	: Meme çocuğu. (DS I. s.6)
Adı	: Küçük çocuk. (DS I. s.65)
Afat	: Haylaz, yaramaz çocuk. (DS I. s.71)
Afkur	: Çok yaramaz çocuk. (DS I. s.73)
Ahretlik	: Besleme kız, beslek. (TDKS. s.44)

- Ak bilek** : Tosuncuk, fazla iri doğan çocuk. (DS I. s.142)
- Ana kuzusu** : 1) Pek küçük kucak çocuğu. 2) Sıkıntıya, güç işlere alışmamış, nazlı büyütölmüş çocuk veya genç. (TDKS. s.95)
- Arbaz** : Tombul şişman çocuk. (DS I. s.301)
- Avrat oğlan** : Çoluk çocuk. (TS I. s.285)
- Ayaklı canavar** : Çok hareketli, yaramaz, cin gibi çocuk. (TDKS. s.155)

- B -

- Bacak çekıştiren** : Küçük çocuk. (DS XII. s.4438)
- Bala [Balaca/Balak]** : Yavru, oğlan çocuğu. (TS I. s.386) ; (DS II. s.496) ; (TDKS. s.189)
- Balaban** : Şişman, gürbüz kimse, çocuk. (TDKS. s.189)
- Barak** : Çocuk, küçük çocuk. (DS II. s.524)
- Bayram çocuğu** : 1) Bayram dolayısıyla süslenmiş, donatılmış, sevinçli çocuk. 2) Bayram günü doğmuş çocuk. (TDKS. s.228)
- Bebe** : Bebek, küçük çocuk. (TDKS. s.230)
- Bebe belik** : Çoluk çocuk. (DS XII. s.4450)
- Bebecik** : Küçük veya acınacak durumda olan bebek. (TDKS. s.230)
- Bebek** : Meme veya kucak çocuğu. (TDKS. s.230)
- Bebek : Agu bebek** : Çocuk; kundak çocuğu. (MDS. s.11)
- Bebek : Agucuk bebek/yavru:** Çok sevimli süt çocuğu. (MDS. s.11)
- Bebek : Bebek gibi** : Çocuksu güzelliği olan kadın. (MDS. s.85)
- Bebek : Bezden bebek** : Hayırsız, faydasız, tembel; yapma güzel. (MDS. s.91)
- Bebek : Canlı bebek** : Çok güzel. (MDS. s.128)
- Bebek : Dandini bebek** : Avutulan bebek durumunda bir kişi. (ÖDS. s.705)
- Bebek : El bebek gül bebek** : El üstünde tutulan, çok sevilen (genç, çocuk). (ÖDS. s.749) ; (MDS. s.195)
- Bebek : Endam aynası cici bebek** : Güzel görünüm. (MDS. s.210)
- Bebek : Hoppala bebek** : Davranışları kucak bebeğininkini andıran kişi. (ÖDS. s.859) ; (MDS. s.273)
- Bebek : Kaka bebek** : Çocukça davranıp, fenalık yapan kimse. (MDS. s.307)
- Bebek : Koca bebek** : Davranışları yaşıyla uygun olmayan. (MDS. s.342)

Bebek : Saçı bitmedik yetim	: babasını kaybetmiş bebek. (MDS. s.423)
Beberuhi	: Sevimsiz, budala, bücür erkek. (TDKS. s.230)
Bebey	: Kırk günlük çocuk, bebek. (DS II. s.590)
Bebük	: Çocuk. (DS II. s.591)
Beçin	: Çocuk. (DS II. s.593)
Bel evladı	: Bir kimsenin öz çocuğu. (TDKS. s.237)
Bere	: Bebek erkek çocuk. (DS II. s.632)
Besleme	: Evlatlık olarak alınarak ev işlerinde çalıştırılan kız, beslek. (TDKS. s.249)
Besleme kız	: Giydiğini kendine yakıştıramayan kız. (TDKS. s.249)
Beslengi	: Hizmetçi, evlatlık. (TDKS. s.249)
Bestar	: Yürüyemeyen çocuk. (DS II. s.640)
Beşik	: Bebek beşik çocuğu. (DS II. s.643)
Beyzade	: Bey oğlu. (TDKS. s.257)
Bııldak	: Küçük çocuk. (DS II. s.654)
Bızdık	: Ufak çocuk. (TDKS. s.261)
Bibi	: Çocuk. (DS II. s.678)
Bir kımık	: Sekiz, on yaşında çocuk. (DS II. s.702)
Bizdik	: Erkek çocuk. (DS II. s.713)
Boci	: Küçük çocuk. (DS II. s.716)
Boduk	: Küçük çocuk. (DS II. s.721)
Bozak	: Erkek çocuk. (DS II. s.748)
Bubu	: Bir iki yaşındaki çocuk. (DS II. s.775)
Bukuk	: Yavru. (DS II. s.784)
Bulduk	: Kimsesiz çocuk. (DS II. s.787)

- C -

Celik	: Yavru. (DS III. s.878)
Ceme / Cembek	: Çocuk. (DS III. s.880)
Cene / Cenni	: Yeni doğmuş çocuk. (DS III. s.881)
Cıba	: Çocuk. (DS XII. s.4470)
Cıbar / Cabar / Ceber / Cıba / Cıbag / Cıbirga / Cıba / Cıbar	: Bebeklikten çıkmış çocuk. (DS III. s.889)

Cıgıltı	: Yeni doğan çocuk. (DS III. s.901)
Cılız	: Yeni doğmuş küçük çocuk. (DS III. s.912)
Cırbağa	: Cılız, zayıf, çelimsiz çocuk. (TDKS. s.365) ; (DS III. s.925)
Cibar	: Bebek, süt çocuğu. (DS III. s.952)
Cicik	: Yeni doğan çocuk. (DS III. s.959)
Cimcime	: Körpe, yavru. (DS III. s.971) ; (TDKS. s.371)
Cimil	: Cılız çocuk. (DS III. s.972)
Civan	: Yakışıklı genç erkek veya genç kadın. (TDKS. s.373)
Corruh	: Çocuk. (DS III. s.1002)
Cölepe	: Küçük çocuk. (DS III. s.1006)
Cura	: Cılız, çelimsiz, ufak tefek; küçük, yavru. (TS II. s.778)

- Ç -

Çağa [Caa, Cacık, Cağa, Carş, Coğa, Ça, Çaa, Çağ, Çala, Çarga, Çaşka, Çaya, Çaylak, Çitlik, Çipçe, Çoa, Çokça, Çoğ, Çoğa, Çova, Çöne]: Bebek, çocuk. (DS III. s.1033) ; (TDKS. s.380)

Çalak çullak	: Çoluk çocuk (DS III. s.1058)
Çareviç	: Çarın oğlu. (TDKS. s.395)
Çeluk	: Çocuk. (DS III. s.1127)
Çemente	: Çoluk çocuk. (DS III. s.1129)
Çeneke	: Kız çocuk. (DS III. s.1136)
Çıka	: Kız çocuğu. (DS III. s.1165)

Çocuk : Abdal düğünden çocuk oyundan usanmaz : Bir kimse sevdiği işi döne döne ve uzun süre yapmaktan bıkmaz. (ÖAS I. s.106)

Çocuk : Aç aman bilmez, çocuk zaman bilmez : Aç, hiçbir mazerette susturulmaz. Çocuk da bir şey istedi mi, beklemek istemez. (ÖAS I. s.109)

Çocuk : Aç gözlü daya(taya) çocuğu : Bir türlü doyma, kanma bilmeyen kişi, çocuk. (ÖDS. s.525) ; (MDS. s.4)

Çocuk : Adam olacak çocuk bokundan belli olur : Bir kişinin yeni başladığı işte ilerleyebilip, ilerleyemeyeceği daha ilk davranışlarında anlaşılır. (ÖAS I. s.117)

Çocuk : Ağlamayan çocuğa meme vermezler : Sesini yükseltmeyen kimseye hakkını vermezler. Onun için sesinizi duyurmalı, hakkınızı aramalısınız. (ÖAS I. s.122)

Çocuk : Alçak eşek binmeye kolay, öksüz çocuk dövmeye kolay : Gücsüz ve koruyucusuz kişiyi buyruk altına almak ve hırpalamak kolaydır. (ÖAS I. s. 134)

Çocuk : Ana / anasının kuzusu : 1) Annesinin en küçük ve sevgili evladı. 2) Utangaç, toy kimse. (MDS. s.41)

Çocuk : Ana baba kuzusu : 1) Nazlı çocuk, bakıma muhtaç küçük çocuk. 2) Nazlı büyütülmüş, güçlüğe alışmamış, deneyimsiz toy. (MDS. s.41)

Çocuk : Ana(sı) usta (ekmeği) yufka yapar, çocuk(lar) usta çift çift kapar : Başkasına bir şeyler vermesi gereken kişi, az az verip sayıyı çoğaltarak çok şey veriyormuş gibi görünmek istiyor. Ama alan da bunlardan birkaçını birleştirip tek yerine koyarak aldanmadığını gösteriyor. (ÖDS. s.575)

Çocuk : Anaları ne ki danaları ne olsun : Öyle ananın böyle çocuğu olur; annelerinin öyle iyi özellikleri yok ki çocuklarının olsun. (MDS. s.41)

Çocuk : Analık kuzu, kınalı kuzu : Anası babası olan mutlu çocuk. (MDS. s.41)

Çocuk : Analık usta, yumağı ufak yapar; çocuklar usta, ekmeği çifte kapar: Bir nesneyi paylaştıran kişi, eşitlik ilkesini gözetmekle birlikte, payları beklenenden daha küçük ölçüde dağıtmaya kalkarsa, paydan yararlanacak olanlar, yine eşit olarak daha çok pay alma yolunu bulurlar. (ÖAS I. s.146)

Çocuk : Anasının (körpe) kuzusu : Küçük çocuk, tecrübesiz genç. (MDS. s.42)

Çocuk : Anasının çocuğu : Tıpkı annesi gibi, annesine benzer, annesinden ayrı değil. (MDS. s.42)

Çocuk : Bacak kadar : Küçücük(çocuk). (ÖDS. s.610)

Çocuk : Büyümüş de küçülmüş : Davranışları ve sözleri yaşının gerektirdiğinden üstün olan, büyüklere benzeyen, küçük, cesur, cesaretli, akıllı çocuk. (MDS. s.118)

Çocuk : Ciğerimin köşesi : 1) Çok sevgili çocuğum. 2) Sevgili. (ÖDS. s.682)

Çocuk : Cumartesi çocuğu : Babası belirsiz çocuk, piç. (MDS. s.134)

Çocuk : Çam ağacından ağıl olmaz, el çocuğundan oğul olmaz : Her şeyin değeri vardır; yapacağı iş, kullanılacağı yer ayrıdır. Bir şeyin yerine, ona benziyor diye başka bir şey konulmaz. Söz gelişi, babasının çocuğu, öz evlat yerini tutmaz. (ÖAS. s.216)

Çocuk : Çocuğa iş buyuran, ardınca kendi gider. (çocuğu işe sal, ardınca sen var),(çocuğa iş, ardına sen düş), (uşağı işe koş, sen de ardına düş) : Çocuk kendisine ismarlanan işi beceremez. Onun için arkasından işi buyuranın da gitmesi gerekir. (ÖAS. s.221)

Çocuk : Çocuğun bulunduğu yerde kov (dedikodu, gıybet) olmaz : 1) Küçük çocuğun bulunduğu yerde başkasını çekiştirme olmaz. Çünkü herkes çocukla uğraşır, oyalanır. Hiçbir kimse dedikodu yapmaya vakit bulamaz. 2) Konuşabilen çocuğun bulunduğu yerde de- çocuk bu sözleri başkasına ulaştırabilir korkusuyla- kov olmaz. (ÖAS. s.221)

Çocuk : Çocuğun yediği helal, giydiği haramdır : Çocuğun iyi beslenmesi için ne kadar para harcansa yerindedir. Çünkü büyümesi, gelişmesi yemesine bağlıdır. Ama pahalı giysi ile donatılması doğru değildir. Çünkü çocuk giyeceği hor kullanır; kirletir, yırtar. Giysi korunsa bile beş altı ay sonra çocuğa küçük geldiğinden kullanılamaz. (ÖAS. s.221)

Çocuk : Çocuk düşe kalka büyür : Çocuk yürümeye başladığı sırada sık sık düşer, ağlar. Anne, baba, çocuğun canı yanıyor diye üzülmemelidir. Her çocuk büyürken bu evrelerden geçer. (ÖAS. s.221)

Çocuk : Çocuk oyuncağı haline getirmek : Bir işi, sık sık yön ve biçimini değiştirerek, küçümsenir duruma düşürmek. (ÖDS. s.697)

Çocuk : Çocuk seversen beşikte, koca seversen döşekte : Çocuğu kucağına almadan, beşikte yatarken sev. Kocana karşı olan sevgini de şurada, burada başkalarının yanında değil, döşekte göster. (ÖAS. s.222)

Çocuk : Çocuklar başı Deli Ömer : Çocukların oyunlarına karışmayı, onları başına toplayıp çocuksu işler yapmayı seven yaşlı adam. (ÖDS. s.697)

Çocuk : Çocukluk etmek : Akılsızca, çocukça iş yapmak. (ÖDS. s.697)

Çocuk : Çocuktan al haberi : 1) Büyükler bir konuyu işlerine geldiği gibi anlatırlar. Çocuk yalan dolan bilmez. Her şeyi olduğu gibi anlatır. Onun için haberin doğrusu çocuktan alınır. 2) Gizli şeyler çocuğun yanında konuşulursa çocuk bunları öğrenir ve gizlilik kavramını bilmediğinden, olduğu gibi başkalarına söyler. (ÖAS. s.222)

Çocuk : Çoluk çocuğa karışmak : Çocukları dünyaya gelip onlarla uğraşır olmak. (ÖDS. s.698)

Çocuk : Çoluk çocuk : 1) Çocuklarla birlikte aile topluluğu. 2) İşe akli ermeyen çocuklar, gençler. (ÖDS. s.698)

Çocuk : Çoluk çocuk elinde kalmak : Deneyimsiz, çok genç kişilerin yönetimi altında yaşar olmak. (ÖDS. s.698)

Çocuk : Doğmadık çocuğa don (kaftan) biçilmez : Ele geçeceği, ortaya çıkacağı belli olmayan şey için önceden hazırlık yapmak doğru değildir. (ÖAS. s.244) ; (MDS. s.180)

- Çocuk : Dokuz babalı** : Birçok erkekle düşüp kalkan bir babadan doğma. (MDS. s.180)
- Çocuk : Dünkü çocuk** : Adam sırasına girmekle birlikte deneyimi az olan genç. (ÖDS. s.738) ; (MDS. s.187)
- Çocuk : Evlilik dışı çocuk** : Piç, gayrı meşru çocuk. (MDS. s.216)
- Çocuk : Halk çocuğu** : Sıradan insan. (MDS. s.261)
- Çocuk : İki analı kuzu** : Anası ve babası olan ve bunlar tarafından el üstünde tutulan çocuk. (MDS. s.284)
- Çocuk : İşi çocuk oyuncağına çevirmek** : İşe ciddiyetle eğilememek, işi ciddiye almamak. (MDS. s.296)
- Çocuk : Kınalı kuzu** : Bakımlı, sevimli çocuk. (MDS. s.336)
- Çocuk : Kız kıran** : Çoluk çocuk. (MDS. s.339)
- Çocuk : Kızı kırsrağı** : Birinin kızı, çoluk çocuğu. (ÖDS. s.932)
- Çocuk** : 1) Küçük yaşta oğlan veya kız. 2) Soy bakımından oğlan veya kız. 3) Bebeklik ve erginlik arasındaki gelişme döneminde bulunan oğlan veya kız, uşak. 4) Genç erkek. (TDKS. s.444)
- Çocuk : Mahalle çocuğu** : Vaktini sokakta geçiren iyi eğitilmemiş, terbiyesi kıt çocuk, görgüsü kıt kimse. (MDS. s.365)
- Çocuk : Mahallebi çocuğu** : Nazlı büyütülmüş, beceriksiz, toy, çıtkırıldım. (ÖDS. s.958)
- Çocuk : Mektep çocuğu** : 1) Öğrenci 2) Çaylak, toy, acemi, tecrübesiz. (MDS. s.370)
- Çocuk : Muhallebi çocuğu** : 1) Tecrübesiz, toy kimse. (MDS. s.375) 2) Nazlı büyütülmüş çocuk. (TDKS. s.1415)
- Çocuk : Parmak kadar (çocuk)** : Pek küçük (çocuk). (ÖDS. s.1007) ; (MDS. s.408)
- Çocuk : Piç kurusu** : Yaramaz ve soysuz çocuk. (ÖDS. s.1012) ; (MDS. s.413)
- Çocuk : Sabi sübyan** : Çocuk. (MDS. s.422)
- Çocuk : Saçı bitmedik** : Çocuk; yeni doğmuş bebek. (MDS. s.423)
- Çocuk : Sakalı bitmedik** : Yeni doğmuş (çocuk). (MDS. s.427)
- Çocuk : Sokak çocuğu** : Görgüsüz, eğitimsiz çocuk. (MDS. s.441)
- Çocuk : Süt kuzusu** : Pek küçük insan yavrusu; bebek, çok küçük çocuk; korunması gerekecek kadar küçük çocuk. (MDS. s.453) ; (ÖDS. s.1055)
- Çocuk : Tatlı belâ** : Çoluk çocuk. (ÖDS. s.1066)

- Çocuk : Tekne kazıntısı** : Yaşı ilerlemiş kadının son çocuğu. (ÖDS. s.1069)
- Çocuk : Tok evin aç kedisi** : Evde yemediğini yabancı yerde isteyen çocuk. (ÖDS. s.1076)
- Çocuk : Toy çocuk** : Genç, delikanlı, çok ufak çocuk. (MDS. s.474)
- Çocuk : Tüysüz** : Genç, çocuk, çelimsiz, küçük. (MDS. s.478)
- Çocuk : Yumruk kadar (çocuk, nesne)** : Küçük çocuk. (ÖDS. s.1126)
- Çocuk : Zamane çocuğu** : Eski nesille için alışkın olmadıkları serbest davranışlara sahip kimse. (MDS. s.517)
- Çocuk : Zamane piçi** : Devrin terbiyesiz, arsız çocuğu. (MDS. s.517)
- Çokça** : Bebek, çocuk. (DS III. s.1033)
- Çoluk çocuk** : 1) Çocuklarla birlikte aile topluluğu. 2) Bir işte gereken deneyimi kazanmamış küçük kimseler, gençler. (TDKS. s.448)
- Çoluk çolpa** : Çoluk çocuk. (TS II. s.940)
- Çor çocuk [Çol Çocuò, Çoluh Çocuò, Çoluk Çomak]** : 1) Çoluk çocuk. 2) Çocuk gibi hareket edenler hakkında kullanılır. (DS. s.1271)
- Çöçe** : Yeni yürüyen çocuk. (DS III. s.1276)
- Çömçe** : Ufak çocuk. (DS III. s.1285)
- Çörten** : Küçük çocuk. (DS III. s.1294)
- Çune** : Ufak çocuk. (DS III. s.1304)
- D -**
- Dada** : Bebek, bir aylıktan iki yaşına kadar olan çocuk. (DS IV. s.1317) ; (DS XII. s.4482)
- Dev hortuğu** : Dev yavrusu, iri çocuk. (DS IV. s.1443)
- Devşek** : Çoluk çocuk. (DS IV. s.1445)
- Dıbiş** : İri yapılı küçük çocuk. (DS IV. s.1449)
- Dımdıraz** : Küçük çocuk. (DS IV. s.1460)
- Dıga** : Çocuk. (DS IV. s.1482)
- Dil bilmez** : Küçük çocuk. (DS XII. s.4486)
- Doğdaç** : Yeni doğmuş bebek. (DS IV. s.1536)
- Doğdaş** : Yeni doğmuş çocuk. (DS XII. s.4486)
- Doğugaç** : İlk doğan çocuk, süt emen çocuk. (DS IV. s.1539)
- Dolcan** : Genç kız. (DS IV. s.1546)
- Dombalak** : Şişman çocuk. (DS IV. s.1551)

Döl döş : Çoluk çocuk, züriyet, evlat ve torunlar. (TS II. s.1230) ;
(DS IV. s.1576)

Düşüt [Düşük] : Doğum vaktinden evvel ölü olarak anası rahminden
çıkan çocuk. (TS II. s.1355)

- E -

Ebbas : İyi gelişmemiş küçük çocuk. (DS XII. s.4490)

Ecik : Küçük çocuk. (DS V. s.1661)

Elgölgeliği : Kız çocuğu. (DS V. s.1714)

Emeksiz : Evlilik dışı çocuk, piç. (DS XII. s.4495)

Emelek : Henüz memeden kesilmemiş çocuk. (DS V. s.1732)

Emer : Henüz memeden kesilmemiş çocuk. (DS V. s.1734)

Emerce : Memeden kesilmemiş, meme emcek yaşta olan. (TS III.
s.1463)

Encek[Encik] : Beş altı yaşına kadar olan çocuk. (DS V. s.1744)

Engi : Çocuk. (DS V. s.1754)

Engil : Bir yaşındaki çocuk. (DS V. s.1754)

Enik encek : Çoluk çocuk. (MDS. s.210)

Er oğlan : Erkek çocuk. (TS III. s.1511)

Ercügez : Küçük erkek çocuk. (TS III. s.1489)

Erkeçük : Küçük erkek, delikanlı. (TS III. s.1501)

Ēsik : Günü dolmadan doğan çocuk. (DS V. s.1781)

Evlad : Adam evladı : İyi eğitilmiş, saygın, ağırbaşlı kişi; iyi bir ailenin iyi bir
şekilde yetiştirilmiş çocuğu; kibar, terbiyeli, ahlaklı, haysiyetli, nazik, soylu;
yardımsever; asil ve terbiyeli; kötülükten kaçınan; özü sözü doğru; asil kimse. (MDS.
s.7)

Evlad : Adem evladı : İnsanoğlu, insan. (MDS. s.8)

Evlad : Ana baba evladı : Değerli, sevgili çocuk. (MDS. s.41)

Evlad : Boyca evlat : Büyümüş, yetişmiş evlat. (MDS. s.110)

**Evlad : Buyurmadan tutan evlat, gün doğmadan kalkan avrat, deh demeden
yürüyen at** : Kişinin çocuğu, buyruk beklemeden neler yapmak gerektiğini bilmeli;
karısı, erken uyanıp ev işlerine bakmak; atı da uyarılmadan yürüyen anlayışta olmalıdır.
(ÖAS. s.208)

Evlad : Er evladı : Mert, dürüst kişinin çocuğu. (MDS. s.210)

Evlat : Evladı (oğlumu) ben doğurdum ama gönlünü ben doğurmadım : İnsanın çocuğu kendisinin bir parçasıdır. Birçok özellikleri onunkine benzer. Yalnız gönlü ve huyu benzemeyebilir. Bir kimse evladına emredip birçok şeyler yaptırır; ancak gönlüne söz geçiremez. (ÖAS. s.278)

Evlat : Evladın var mı derdin var : Ana baba, çocuklarını yetiştirmek için birçok özverilere, sıkıntılara katlanırlar. Onların bitmeyen hastalıkları, başka üzüntüleri ana baba için sürekli derttir. (ÖAS. s.278)

Evlat : Evlat acısı gibi içine çökmek / oturmak : Yitirdiği bir şeye çok üzülme; üzüntüsü içinden çıkamamak. (MDS. s.216)

Evlat : Evlat canlısı : Çocuklarına çok düşkün. (MDS. s.216)

Evlat : Evlat edinmek : Başkalarının çocuğunu kendi çocuğu gibi büyütüp beslemek, hukuki haklar tanımak. (MDS. s.216)

Evlat : Evlatlıktan tard etmek : Evlatlıktan reddetmek. (MDS. s.216)

Evlat : Hanım evladı : 1) Olağandan daha terbiyeli çocuk, genç; çitkırıldım, nazlı büyütülmüş, zora gelmeyen; rahatına düşkün. 2) Piç. (MDS. s.262)

Evlat : İlk göz ağrısı : 1) İlk doğan evlat. (ÖDS. s.879) 2) İlk sevgili. (ÖDS. s.879)

Evlat : İnsan evladı : Soylu kişi, iyilik yapan, iyiliği bilen kişi; herkese karşı iyi davranan; dürüst kimse. (MDS. s.290)

Evlat : İyi evlat babayı vezir, kötü evlat rezil eder : Babaya ün kazandıran da, el içine çıkamayacak bir duruma düşüren de evlatlarının tutumudur. Baba, akıllı, şerefli evladıyla övünür. Kötü, şerefsiz evladından da utanır. (ÖAS. s.335)

Evlat : Karga yavrusuna bakmış, “benim ak pak evladım” demiş.(kuzguna yavrusu anka görünür) : Kişi kendi çocuğunu güzel, kendi eserini kusursuz görür. Başkalarına göre ne denli çirkin ve kusurlu olurlarsa olsunlar. (ÖAS. s.346)

Evlat : Mal istersen bedeninden, evlat istersen belinden : Kişinin gerçek malı, babadan kalan değil, kendi emeğiyle kazandığı maldır. Gerçek evlat da kendisinden doğmuş olandır; üvey ya da “edimilen” evlat, öz çocuğunun yerini tutmaz. (ÖAS. s.386)

Evlat : Sade pirinç zerde olmaz, bal gerektir kazana; baba malı tez tükenir evlat gerek kazana : Hakkıyla yararlanılacak bir şeyin ortaya konabilmesi için birtakım öğelerin birleşmesi gerektir. Kişi kendi emeğiyle kazanç sağlayıp bunu baba malına katmıyorsa babasından kalan mal tez tükenir. (ÖAS. s.419)

Evlat : Ya evlat bir, ya ocak kör (gerek) : Bir hayırlı çocuk, insanın ocağını söndürmemeye, adını andırmaya yeter. Çocuk çoğalırsa, üzüntü artar. Onları yetiştirmek güçleşir. Baba öldükten sonra, aralarında anlaşmazlıklar çıkar. Böyle bir durum ortaya çıkacağına, ocağın kör olması daha iyidir. (ÖAS. s.463)

Evsük : Gününden önce doğmuş çocuk. (DS V. s.1816)

- F -

Füru : Çocuklar, torunlar. (TDKS. s.719)

- G -

Gacı [gaga] : Yeni doğan çocuk. (DS VI. s.187)

Ganik : Küçük çocuk. (DS VI. s.1914)

Gede : Erkek çocuğu. (DS VI. s.1964)

Gelinlik kız : Evlenme çağına gelmiş kız çocuğu. (TDKS. s.742)

Genç oğlan : Körpe çocuk, yeni doğmuş çocuk. (TS III. s.1634)

Gıllı gıdık : Kız çocuğu. (DS VI. s.2044)

Gırık : Babası belli olmayan çocuk, piç. (DS VI. s.2057)

Gıyz : Kız. (DS VI. s.2069)

Gız uşā : Kız çocuğu. (DS VI. s.2071)

Gızan : Çocuk. (DS VI. s.2069)

Goduk : Çocuk. (DS VI. s.2093)

Göbel : Çocuk. (DS VI. s.2114); (TDKS. s.769)

Göbil : Tombul çocuk. (DS VI. s.2117)

Göne : Çocuk. (DS VI. s.2153)

Görpe : Küçük çocuk. (DS VI. s.2162)

Gurbet oğlanı : Çingene çocuğu. (TS III. s.1835)

Gübül : Yeni doğan çocuk. (DS VI. s.2206)

Günsüz : Zamanından önce doğan yavru. (DS VI. s.2231)

Günü : Zamanından önce doğan yavru. (TDKS. s.814)

- H -

Haramzade : Yasa dışı birleşmeden doğan çocuk, piç. (TDKS. s.846)

Haşarı : Çok yaramaz, ele avuca sığmayan (çocuk). (TDKS. s.854)

Havlez : İki yaşındaki çocuk. (DS VII. s.2312)

Hemicük : Çok genç, çocuk. (DS VII. s.2338)

Herük	: Erkek çocuk. (DS VII. s.2348)
Hızan	: Çocuk. (DS VII. s.2382)
Horan	: Oğlan çocuğu. (DS VII. s.2408)
Huy	: Çocuk. (DS VII. s.2446)

- İ -

İkiz	: İki bir arada doğan(çocuk). (TDKS. s.949)
İlk göz ağrısı	: İlk çocuk. (TDKS. s.958)
İlkidin	: İlk çocuk. (DS VII. s.2529)

- K -

Kahpenin dölü	: Piç, soysuz. (TDKS. s.1035)
Kapak kızı	: Resimli dergilerin kapak resimleri için poz veren genç kız. (TDKS. s.1065)
Kaskamıt	: Çok kısa ve şişman ya da çok ince ve uzun olan, vücudu biçimsiz çocuk. (DS VIII. s.2675)
Kasma	: Yeni doğduğunda meme emmeyen bebek. (DS VIII. s.2675)
Katkılı	: Evlilik dışı doğmuş çocuk, piç. (DS VIII. s.2684)
Kavurçak	: Bebek. (DS VIII. s.2693)
Kerime	: Kız evlat. (TDKS. s.1140)
Keski	: Son çocuk. (DS VIII. s.2766)
Kesmik	: Her gördüğünü isteyen, arsız çocuk. (DS VIII. s.2740)
Kıdem	: Küçük çocuk. (DS VIII. s.2786)
Kıran	: Çoluk çocuk. (DS VIII. s.2816) ; (DS XII. s.4554)
Kırbanak	: Çocuk. (DS VIII. s.2817)
Kırık dölü	: Evlilik dışı ilişkiden doğan çocuk. (DS VIII. s.2824) ; (TDKS. s.1159)
Kışkene	: Küçük çocuk. (DS VIII. s.2846)
Kıt	: Kız. (TS VIII. s.218)
Kıvrık	: Zayıf kalmış çocuk. (DS VIII. s.2853)

Kız : Alacak kız ay görünür evleri saray : 1) Bir genç, bir kıza gönül verince kusurlarını, çirkinliklerini görmez, onu dünya güzeli, kulübelerini de saray gibi görür. 2) Bir şeyi elde etmeye karar veren kişi onun sakıncalarını hoş görür. (ÖAS I. s.134)

Kız : Allah verince kimin oğlu, kimin kızı demez : Üne, zenginliğe, tanınmış yada zengin bir ailenin çocuğu olmakla erişilmez. Tanrı dilerse hiç tanınmayan, yoksul bir aile çocuğunu da üne, zenginliğe kavuşturur. (ÖAS I. s.141)

Kız : Alma soysuzun kızını, sürer anası izini : Terbiyesi kıt ailenin kızı da eğitimi kıt, görgüsüz olarak yetişir. (ÖAS I. s.142)

Kız : Altın adı pul oldu, kız adı dul oldu : Uygunsuz davranışları yüzünden temiz tanınan kişiliği lekелendi. (ÖDS. s.568) ; (MDS. s.39)

Kız : Ana gezer, kız gezer; bu çeyizi kim düzer? : Bir ailenin, bir kuruluşun yöneticileri ve yönetilenleri, yapılacak işlere boş verirlerse o işler kendiliğinden ortaya çıkar mı? (ÖAS I. s.145)

Kız : Ana ile kız, helva ile koz : Koz helvasının içindeki cevizle helvayı ayırmak nasıl olanaksızsa ana ile kızı da birbirinden ayırmak öylece olanaksızdır. (ÖAS I. s.146) ; (MDS. s.41)

Kız : Ana kızına taht kurar, kız bahtı kocadan arar : Ana baba, kızlarına ancak saltanatlı bir yaşayış sağlayabilirler. Onun mutluluğunu sağlayacak olan kocasıdır. (ÖAS I. s.146)

Kız : Ana kızına taht kurmuş, baht kuramamış : Ana baba, kızlarını sultanlar gibi yaşatabilirler. Ama onun evlendikten sonra mutlu olmasını sağlamak ellerinde değildir. (ÖAS I. s.146)

Kız : Ananın bahtı kızına : Bir anne, mutlu ya da mutsuz, nasıl bir evlilik yaşayışı geçirirse, kızı da öyle bir evlilik yaşayışı geçirir. (ÖAS I. s.147)

Kız : Ananın çıktığı dala kızı salıncak kurar : Büyüklerinin tutumu çocuklara örnek olur. Çocuklar o yolu benimser; bununla yetinmeyerek daha ileri giderler. (ÖAS I. s.147)

Kız : Anasına bak kızını al, kenarına (kıyısına, tarağına) bak bezini al : Kız anasının birçok huylarını doğuştan almış bulunur. Sonra da annesinin eğitimi ile yetişir. Bunun için bir kızın niteliklerini öğrenmek isteyenler, annesine benzeyeceğini düşünürlerse, yanılmamış olurlar. Nitekim bir kumaşın kenarına bakanlar her yerini görmüş gibi olurlar. (ÖAS I. s.148)

Kız : Anasının kızı : Huyu, tutumu anasınıninkine benzeyen kız. (ÖDS. s.574) ; (MDS. s.42)

Kız : Anayı kızdan ayıran para : Kişisel çıkar, ana-kız arasındaki bağın kopmasına bile yol açabilir. Sarsılmaz sanılan yakın dostluklarda da.. (ÖAS I. s.148)

Kız : At beslenirken, kız istenirken : At, besili, bakımlı olduğu zaman hem gösterişlidir hem de en çok işe yarayacak durumdadır. Satılacaksa o zaman satılmalıdır. Kız da körpeliği, güzelliği geçmeden, isteyenleri varken evlendirilmelidir. (ÖAS I. s.160)

Kız : Balcı kızı daha tatlı : Güzel mal satan kimselerden alınan şeyler daha çok hoş gider. (ÖAS. s.177)

Kız : Beğenmeyen kızını vermesin (küçük kızını versin) : Herkesin beğenip beğenmemesi umurumda değil. (ÖDS. s.630) ; (MDS. s.85)

Kız : Bez alırsan Musul'dan, kız alırsan asilden : Ne alacaksınız cinsini, aslını biliniz, güvenerek alınız. Musul bezinin sağlam, güzel olduğuna, soylu kızın terbiyesine, namusuna güvendiğiniz gibi. (ÖAS. s.188)

Kız : Bir anaya bir kız, bir kafaya bir göz : 1) Bir başa bir göz ne kadar gerekli ise bir anneye bir kız da o kadar gereklidir. Kız çocuk, erkek çocuğun yapamayacağı birçok işleri yaparak annesine yardımcı olur ve en iyi arkadaş olur. 2) Anneler, kız çocukları olsun isterler. Olsun ama bir tanesi yeter. Kız çocuğu yetiştirme, sonra evlendirme işleri anneleri çok yorar. Dahası, zaman zaman çok üzer. Onun için birden fazlası fazladır. (ÖAS. s.192)

Kız : Bir donu var kırmızı; kâh anası giyer kâh kızı : Ailece yoksulluk içindeler. (ÖDS. s.646) ; (MDS. s.98)

Kız : Bir ev (gemi) donanır, bir kız (çıplak) donanmaz : Bir kızını donatmak, bir ev düzmekten daha güç daha masraflıdır. Evin eksikleri bellidir. Alırsınız, biter. Kızın ne giyim giderleri biter, ne de çeyiz için alınacak eşyası. Evlenecek kızın gözü eşyaya doymaz. (ÖAS. s.196)

Kız : Bir evde iki kız, biri çuvaldız, biri bız : Bir evde iki kız olursa her biri bir taraftan aileyi sıkıştırır. Giyim kuşam ister, çeyiz çemen ister. Onlar istemese bile aile kendini böyle bir sorumluluk altında bilir. Bunun sıkıntısını çeker. (ÖAS. s.195)

Kız : Bir kızı bin kişi ister (de) bir kişi alır : Güzel bir şeyi herkes elde etmek ister. Ama o, ancak bir kişiye kısmet olur. (ÖAS. s.197)

Kız : Bu / o kadar kusur kadı kızında da bulunur : Bu, sözünü etmeye değmeyecek denli küçük bir kusurdur; bu kadar kusur önemli değildir. (MDS. s.113)

Kız : Çerçi kızı boncuğa aşıktır : 1) Bir kimse ne ile uğraşıyorsa, çocuğu o şeyi çok sever. 2) Ticaret adamları sattıkları eşyadan evdekileri yoksun bırakırlar. Çoluk çocuk bu eşyanın özlemini çeker. (ÖAS. s.217)

Kız : Çobana verme kızı, ya koyun güttürür, ya kuzu (lafın azı, uzun çobana verme kızı, ya koyun güttürür ya kuzu) : 1) Kızını isteyen kişinin işi, gücü, tutumu ne ise kızını bunlarla ilgilendireceğini düşün. Kararını ona göre ver. 2) Önemli bir işi, inceliğini anlamayan bir kimseye yaptırma. Çünkü bu inceliğe yakışmayacak bir tutumla yapmaya kalkar. (ÖAS. s.220)

Kız : Dazlayan daza düşer, kel başlı kıza düşer : Alacağı şeyi seçmekte titizlik gösteren kimse, çok kez istemediği, beğenmediği bir şeye düşer. (ÖAS. s.230)

Kız : Deli kız düğün etmiş, kendi baş sedire geçmiş : Densiz, budala ev sahibi, konuklarından çok kendini ağırlanacak konu yerine koyar. (ÖAS. s.232)

Kız : Deli kızın çeyizi gibi : Bir arada sergilenen ve birbirine yakışmayan bol giyim ve ev eşyası. (ÖDS. s.710)

Kız : Düğün bizim, oyna kızım : Kendi işimizdir; en büyük çabayı biz göstermeliyiz. (ÖDS. s.736)

Kız : El kızı : Gelin, güleyle katılan gelin. (MDS. s.198)

Kız : Ergen gözüyle kız alma, gece gözüyle bez alma : Evlenmemiş kişi bir kız gördü mü hemen gönlünü kaptırır; soruşturma yapmadan evlenmek ister. Bu tutumu yanlışdır. Gece karanlığında, kusuru var mı, yok mu görmeden kumaş almaya benzer. İnsan hiçbir şeyi incelemeyen, gözü kapalı almamalıdır. (ÖAS. s.268)

Kız : Gelin olmayan kızın vebali amcası oğlunun boynuna : Geleneğe göre, amcaoğlu, amcası kızını bu duruma düşürmemeli, nikahlanmalıdır. (ÖAS. s.286)

Kız : Gelinlik kız olmak : Büyümek, evlenme çağına gelmek. (MDS. s.228)

Kız : Güzeli kızken görme, beşik ardında gör : Kızken güzel olanın doğum yaptıktan sonra güzelliği kalır mı belli olmaz. (ÖAS. s.298)

Kız : İven kız ere varmaz, varsa da baht bulmaz : İvmekle koca bulunmaz. İven kız eşini iyi seçemeyeceği, rasgele bir kocaya varacağı için mutlu olmaz. (ÖAS. s.335)

Kız : Kel kız teyzesinin saçıyla övünür : Değersiz kişi, yakınlarının değerlerinden kendisine bir pay çıkarmaya çalışır. (ÖAS. s.357)

Kız : Kendinden küçükten kız al, kendinden büyüğe kız ver : 1) Gelinler kocalarına karşı saygı duymalıdır. Bunu sağlamanın yolu, erkek ailesinin kız ailesinden yüksek olmasıdır. 2) Bu yolu tutarsan aldığın kız seninle övünür; sen de iyi bir yere kız verdim diye mutluluk duyarsın (ÖAS. s.358)

Kız : Kız beşikte (kundakta) çeyiz sandıkta(kız kucakta, çeyiz bucakta) : Kız daha beşikte iken çeyiz hazırlıklarına başlamak gerektir. (ÖAS. s.362)

- Kız : Kız çıkarmak** : Kızını gelin olarak başka bir eve göndermek. (MDS. s.339)
- Kız : Kız evi naz evi** : Kız evi nazlı olur. İsteklinin rica, minnet etmesini ister, kızını ağır satar. (ÖAS. s.362)
- Kız : Kız gibi** : 1) Kıza benzeyen. 2) Güzel ve yeni. (MDS. s.339)
- Kız : Kız istemek** : Bir kız, evlenmek için ana ve babasından ya da yakınlarından istemek. (MDS. s.339)
- Kız : Kız kaçırmak** : Bir kız istediği dışında, zorla yakalayıp, uzaklara götürmek. (MDS. s.339)
- Kız : Kız kurusu** : El değmemiş, evde kalmış ve yaşı ilerlemiş kız. (MDS. s.339) ; (TDKS. s.1178)
- Kız : Kız oğlan kız** : Bakire; bakireliğini muhafaza eden kız; evlenmemiş kız; bekar; döl verme olgunluğuna eren; ergin; el değmemiş. (MDS. s.339) ; (ÖDS. s.933)
- Kız : Kız vermek** : Kendi kızını bir aileye gelin olarak vermek. (MDS. s.340)
- Kız : Kızı ayağına basmak** : Kızın şerefini lekelemek, kısmetine engel olmak. (MDS. s.340)
- Kız : Kızı gönlüne bırakırsan ya davulcuya varır(kaçar), ya zurnacıya** : Evlenme çağındaki kız eğlenceye düşkün olur. Büyükleri onu uyarmazlarsa, hoşlandığı, uygun olmayan birisiyle evlenir. (ÖAS. s.362)
- Kız : Kızı kısrağı** : birinin kızı, çoluk çocuğu. (ÖDS. s.932) ; (MDS. s.340)
- Kız : Kızı kızken görme, gelinken gör; gelinken görme, beşik ardında gör** : Kızların en güzel çağı evlenmeden önceki durumlarıdır. Evlendikten sonra eski tazelikleri kalmaz. Hele çocuk yaptıktan sonra daha da bozulurlar. (ÖAS. s.362)
- Kız : Kızım sana söylüyorum gelinim sen anla/işit/dinle** : Düşüncelerimi doğrudan ona söyleyemediğim için sana söylüyorum; oysa bu sözlerim sana değil, ona. (MDS. s.340)
- Kız : Kızın var, sizin var** : Kız çocuğunun sorunları ve sorumlulukları çok ve çeşitlidir. Ana baba sürekli bunun tedirginliği içinde bulunurlar. (ÖAS. s.362)
- Kız : Kızını dövmeyen dizini döver** : Kızını iyi yetiştirmeyen anne, kız el kapısında beceriksizliği yüzünden sıkıntı çektiği zaman dövünür durur. (ÖAS. s.362)

Kız : Komşu kızı almak, kalaylı kaptan(tastan) su içmek gibidir : Komşu kızını almaya karar veren, ailenin ve kızın durumunu, gidişini iyi bildiğinden içi rahat olarak bu ilişkiyi kurar. (ÖAS. s.368)

Kız : Oğlan anası kapı arkası, kız anası minder kabası : Eve gelin geldikten sonra oğlanın anası kapı dışarı edilecek gibi görülür. Kızın anası ise başköşeye oturtulur. (ÖAS. s.398)

Kız : Oğlan atadan (babadan) öğrenir sofrayı açmayı, kız anadan öğrenir biçki biçmeyi : Erkek çocuk, erkeklerin yapması gereken şeyleri (örneğin konuk ağırlamayı) babasında, kız çocuk da kadınların yapması gereken şeyleri (örneğin dikişi, biçkiyi, ev işlerini) anasından öğrenir. Baba-ana bunları çocuktan böyle şeyler beklenmez. (ÖAS. s.398)

Kız : Oğlan doğur, kız doğur; hamuru sen yoğur : Ana baba özverilere katlanarak çocuk yetiştirirler. Ancak onların kendilerine pek yardımı olmaz. (ÖAS. s.399)

Kız : Oğlan doğuran övünsün, kız doğuran dövünsün : Doğacak çocuğun oğlan olması istenir. Kız olması istenmez. Onun için oğlan doğuran ana sevinir; kız doğuran ana üzülür. (ÖAS. s.398)

Kız : Oğlan doğurdum, oydu beni; kız doğurdum soydu beni : Erkek çocuklar, yaramazlıklarıyla, ana babayı üzerler. Kız çocuklar ise giyime süse düşkün olduklarından ana babalarından sürekli para çekerler. (ÖAS. s.399)

Kız : Oğlanınki oğul balı, kızınki bahçe gülü : Torun, oğlandan olursa “oğul balı”, kızdan olursa “bahçe gülü” diye sevilir. (ÖAS. s.399)

Kız : On beşindeki kız, ya erde gerek ya yerde : Kız on beş yaşına ulaştı mı evlendirilmelidir. Evlendirilmezse anneyi, babayı güç durumda bırakacak çok üzücü olaylar çıkabilir. Böyle olacağına kızın ölmesi daha iyidir. (ÖAS. s.400)

Kız : Sokak kızı / kadını : Kötü yola düşmüş kız ya da kadın. (MDS. s.441)

Kız : Tarlanın taşlısı, kızın saçlısı, öküzün (ineğin) başlısı : Tarlanın taşlısı, kızın uzun saçlısı, öküzün büyük başlısı çok beğenilir. (ÖAS. s.442)

Kız : Tarlayı taşlı yerden kızı kardeşli yerden : Taşlı tarlanın tahılı daha güzel olur. Erkek kardeşi bulunan kız da hem sarkıntılıklara karşı korunmuş, hem de kardeşine hizmet ederek ileride kocasına nasıl hizmet edileceğine alışmış bulunur. (ÖAS. s.442)

Kız : Üşenenin (utananın, erinenin) oğlu, kızı olamamış : Bir şey elde etmek isteyen, tembel tembel oturmamalı, onun yolunu tutmalıdır. Nitekim evlenmeye üşenen, ya da utanan kişi, çoluk çocuk sahibi olamaz. (ÖAS. s.456)

Kız : Üveye etme, özünde bulursun; geline etme kızında bulursun : Kendi çocuğu bir gün öksüz kalırsa, başkalarının ona kötü davranmasını istemeyen, bugün üvey çocuğuna kötü davranmamalıdır. Kızına ileride gelin olarak gittiği yerde kötü davranılmasını istemeyen, şimdi gelinine kötü davranmamalıdır. (ÖAS. s.456)

Kız kızan : Çoluk çocuk. (DS VIII. s.2868) ; (TS IV. s.2545) ;
(TDKS. s.1178)

Kız: Kız almak : Bir ailenin kızını gelin almak. (MDS. s.339)

Kız: Yalabık kız : Parlak, ateş gibi oynak kız. (MDS. s.495)

Kız : Dişi çocuk. (TDKS. s.1175)

Kızan [kezan, kırrağan, kızılca]: 1) Çocuk. 2) erkek çocuk, delikanlı. 3) kız çocuk.
(DS VIII. s.2860) ; (TDKS. s.1175)

Kızcağız : Kızcukaz. (TS VIII. s.220) ; (TDKS. s.1176)

Kıçkine bala : Küçük, memede olan çocuk. (DS VIII. s.2869)

Kimdan : Evlilik dışı doğan çocuk. (DS VIII. s.2872)

Kirt : Küçük çocuk. (DS VIII. s.2882)

Kocadözü : Sıska çocuk. (DS VIII. s.2891)

Kodok : Üvey çocuk. (DS VIII. s.2898)

Kolon : Anne karnındaki yavru, cenin. (DS VIII. s.2911)

Komeç : Büyüyemeyen çocuk. (DS VIII. s.2914)

Kopali : Evlilik dışı doğan çocuk, piç. (DS XII. s.4565)

Kopel : Sağlıklı küçük çocuk (DS VIII. s.2921)

Kopil : 1) Müslüman olmayanların çocuğu. (DS XII. s.4565) 2)
Arsız sokak çocuğu – babası belli olmayan çocuk.
(TDKS. s.1215)

Kozak : Çocuk. (DS VIII. s.2945)

Köprü altı çocuğu : Kimsesiz ve gideceği yeri belli olmayan kişi. (TDKS.
s.1232)

Körpe çocuk : Genç oğlan. (TS VIII. s.228)

Kucak çocuğu : Henüz yürümeyen (çocuk). (TDKS. s.1246) ;

Kuloğlu : Ölen evli yeniçerilerin babaları gibi ocakta askerlik
yapan çocukları. (TDKS. s.1251)

Küçük bey : Evin küçük erkek çocuğu. (TDKS. s.1177)

Küçük hanım	: Evin kızı veya genç gelini. (TDKS. s.1278)
- L -	
Lorik	: Çocuk, yavru. (DS XII. s.4581)
- M -	
Mağsım	: Çok küçük çocuk. (DS IX. s.3104)
Mahdum	: Erkek evlat, oğul. (TDKS. s.1326)
Mancirik	: Çocuk. (DS IX. s.3119)
Mangof	: Kız çocuğu. (DS IX. s.3122)
Matmazel	: Türkçede evlenememiş Hıristiyan kızlar için “bayan” sözü yerine kullanılan bir söz. (TDKS. s.1354)
Mektep çocuğu	: Öğrenci, okul çocuğu. (TDKS. s.1364)
Mendek	: Çocuk. (DS IX. s.3160)
Mennek	: Evlilik dışı doğan çocuk. (DS IX. s.3165)
Mılık mırtık	: Çoluk çocuk. (DS IX. s.3183)
Mıncirik	: Küçük, afacan, zeki çocuk. (TDKS. s.1390)
Milcan	: 5-6 yaşındaki kız ya da erkek çocuk. (DS IX. s.3198)
Mini mini	: Pek sevimli, küçük (çocuk). (TDKS. s.1399)
Moza	: Çocuk. (DS IX. s.3212)
Mutuş	: Ufak tefek erkek çocuk. (DS IX. s.3226)
- N -	
Naylon kız	: Modern, çağdaş kız. (TDKS. s.1459)
Nebri	: Hıristiyan çocuğu. (DS IX. s.3243)
Netirge	: Torun çocuğu. (DS XII. s.4605)
Nini	: Küçük çocuk, bebek. (DS IX. s.3252)

- O -

Oğlan : 1) (erkek olsun kız olsun) Evlat. (TS V. s.2923) 2) Erkek çocuk, yavru. (TS V. s.2923) ; (TDKS. s.1491)

Oğlan : Akıllı oğlan neyler ata malını, akılsız oğlan neyler ata malını (hayırlı evlat neylesin malı, hayırsız evlat neylesin malı), (oğlum deli malı neylesin, oğlum akıllı malı neylesin) : Bir baba “çocuklarıma mal bırakmalıyım” diye düşünmemelidir. Çocuk akıllı ise malı kendisi kazanır. Baba malına gerekseme duymaz. Akılsız ise,

babası ne denli mal bırakırsa bıraksın, altından girer üstünden çıkar; malsız kalır. Bu duruma göre babanın ona mal bırakması gerekmez. (ÖAS I. s.129)

Oğlan : Doğmamış oğlana don biçmek : Meydanda olmayan bir şey ya da gerçekleşip gerçekleşmeyeceği belli olmayan bir durum için hazırlıkta bulunmak. (ÖDS. s.729)

Oğlan : Gelin eşikte oğlan beşikte : Bir eve gelin gelir gelmez , çocuğu da beşikte saymak ve bebek hazırlıklarına başlamak gerekir. (ÖAS. s.286)

Oğlan : Oğlan aldı / yedi oyuna gitti, çoban aldı / yedi koyuna gitti : birinin denetimindeki malı, parayı çevresindekilerin çarçur etmesi, har vurup harman savurması. (MDS. s.388)

Oğlan : Oğlan anası kapı arkası, kız anası minder kabası : Eve gelin geldikten sonra oğlanın anası kapı dışarı edilecek gibi görülür. Kızın anası ise başköşeye oturtulur. (ÖAS. s.398)

Oğlan : Oğlan atadan (babadan) öğrenir sofrayı açmayı, kız anadan öğrenir biçki biçmeyi : Erkek çocuk, erkeklerin yapması gereken şeyleri (örneğin konuk ağırlamayı) babasında, kız çocuk da kadınların yapması gereken şeyleri (örneğin dikişi, biçkiyi, ev işlerini) anasından öğrenir. Baba-ana bunları çocuktan böyle şeyler beklenmez. (ÖAS. s.398)

Oğlan : Oğlan dayıya, kız halaya çeker : Oğlan çocuğun yüzü de huyu da dayısına, kız çocuğunki ise halasına benzer. (ÖAS. s.398)

Oğlan : Oğlan doğur, kız doğur; hamuru sen yoğur : Ana baba özverilere katlanarak çocuk yetiştirirler. Ancak onların kendilerine pek yardımı olmaz. (ÖAS. s.399)

Oğlan : Oğlan doğuran övünsün, kız doğuran dövünsün : Doğacak çocuğun oğlan olması istenir. Kız olması istenmez. Onun için oğlan doğuran ana sevinir; kız doğuran ana üzülür. (ÖAS. s.398)

Oğlan : Oğlan doğurdum, oydu beni; kız doğurdum soydu beni : Erkek çocuklar, yaramazlıklarıyla, ana babayı üzerler. Kız çocuklar ise giyime süse düşkün olduklarından ana babalarından sürekli para çekerler. (ÖAS. s.399)

Oğlan : Oğlan evinde dambur dumbur, kız evinin haberi yok : Taraflardan biri kararsız, biri ise olmuş gözü ile bakıyor. (MDS. s.389)

Oğlan : Oğlan mısın? Kız mısın? : Getirdiğin haber olumlu mu olumsuz mu? (MDS. s.389)

Oğlan : Oğlan olsun deli olsun, ekmek olsun kuru olsun : Birçok kimse, evlat olarak,deli de olsa oğlan, geçim için de katkısız da olsa ekmek ister. (ÖAS. s.399)

Oğlan : Oğlanınki oğul balı, kızınki bahçe glü : Torun, oğlandan olursa “oğul balı”, kızdan olursa “bahçe glü” diye sevilir. (ÖAS. s.399)

Oğlan : Öksüz oğlan (ocuk) göbeğini kendi keser : Arkalayanı, koruyanı yardım edeni bulunmayan kişi, işini kendi başına görmek zorunda kalır. (ÖAS. s.406)

Oğlan : şamar oğlanı : Herkesin kolayca attığı, hıncını kendisinden aldığı kişi. (ÖDS. s.1057) ; (MDS. s.455)

Oğlan : Yerdığin oğlan (küçük) yer tutar : Bugün beğenmediğiniz, kendisinde yetenek bulmadığınız çocuğun, zamanla bilgisi, görgüsü artar; toplumda önemli bir yeri olur. (ÖAS. s.474)

Oğlancık : Küçük oğlan ocuk. (TDKS. s.1491)

Oğlancuk : ocuk, küçük ocuk. (TS V. s.2929)

Oğul : Erkek evlat. (TS V. s.2933) ; TDKS. s.2933)

Oğul : Akıllı dşünnceye kadar deli oğlunu verir : Daha az düşünen ama çabuk karar veren kimse, çok düşünüp de karar veremeyen kimseden daha iyi iş görür. (ÖAS I. s.129)

Oğul : Allah verince kimin oğlu, kimin kızı demez : Üne, zenginliğe, tanınmış yada zengin bir ailenin çocuğu olmakla erişilmez. Tanrı dilerse hiç tanınmayan, yoksul bir aile çocuğunu da üne, zenginliğe kavuşturur. (ÖAS I. s.141)

Oğul : Ata dostu oğla mirastır : Babamızın dostları, babamızdan bize kalan miras gibidir. Bizi kollarlar. Sıkışık durumlarımızda bize her türlü yardımı yaparlar. (ÖAS I. s.158)

Oğul : Atadan oğla geçmek : Bir mal, anadan, babadan veya dededen onların evlatlarına veya evlatlarının evlatlarına kalmak. (MDS. s.53)

Oğul : Azrail gelince oğul, uşak sormaz : 1) Azrail “yetişmemiş çoluk çocuğun var mı?” diye sormaz. Hiçbir özüre de kabul etmez. 2) Azrail, büyük küçük demez; eceli gelenin canını alır. (ÖAS I. s.171)

Oğul : Baba himmet, oğul hizmet : Büyüklerin, kendilerine el uzatıp yardım etmelerini istemeye hak kazanabilmek için küçüklerin görevlerini iyi yapmaları gerektir. (ÖAS I. s.173)

Oğul : Baba koruk (erik, ekşi elma) yer , oğlunun dişi kamaşır (baba eder, oğul öder) : Babanın yaptığı kötü işin sıkıntısını ocuk çeker. (ÖAS I. s.173)

Oğul : Baba oğluna bir bağ bağışlamış; oğul babaya bir salkım üzüm vermemiş : Babalar çocukları için büyük özveride bulunurlar. Ama ocuklar babaları için küçük bir

özveride bulunmazlar. Başka koruyucular ve korunanlarda da durum budur. (ÖAS. s.174)

Oğul : Babadan oğla : Zincirleme olarak torunlara geçen; atalardan beri. (MDS. s.67)

Oğul : Babanın (atanın) sanatı oğula mirastır : Çocuk daha küçük yaşta ister istemez babasının sanatı ile ilgilenir. Giderek bu sanatı öğrenir. Büyüyünce kendisi de bu sanatla uğraşır. Böylece bir sanat, babadan oğla miras kalır. (ÖAS. s.174)

Oğul : Babasının oğlu : Her durumu babasına benzeyen oğul. (ÖDS. s.610) ; (MDS. s.67)

Oğul : Balın âlâsı (tazesi) oğlun tazesinden : 1) En güzel bal, taze oğul balıdır. 2) Ana baba için en tatlı şey, küçük çocuklarıdır.(ÖAS. s.178)

Oğul : Ben diyorum hadımım, o diyor oğul uşaktan neyin var / kaç çocuğun var / çoluk çocuktan ne haber : Ben güçsüz biri olduğumu, bu işleri yapamayacağımı söylediğim halde, o hala benim bu işleri yapacağımı sanıyor. (MDS. s.88)

Oğul : Benim oğlum bina okur, döner döner yine okur : Çalışmaları verimli olmuyor, yerinde sayıyor, aynı şeyleri yineleyip duruyor. (ÖDS. s.634) ; (MDS. s.88)

Oğul : Bey oğlu kulluk, kul oğlu beylik : Hiçbir kimse için süreli bir yaşam düzeyi yoktur. Yüksek düzey insanı düşkün duruma gelebilir, düşkün durumda olan da yükselebilir, zenginleşebilir. (ÖAS. s.188)

Oğul : Bir baba dokuz oğlu (evladı) besler, dokuz oğul (evlat) bir babayı beslemez : Baba, ne kadar çok çocuğu olursa olsun hepsini yetiştirmek için gereken bütün özveride bulunur. Ancak çocuklar para kazanmaya başladıktan sonra birçok kardeş de olsalar yoksul düşen babaları için, endi paylarına düşen küçük bir yardımı yapmazlar. (ÖAS. s.193)

Oğul : Buğdayım var deme ambara girmeyince, oğlum var deme yoksulluğa ermeyince (düşmeyince) : Bir şeyin senin olduğundan kuşkun kalmaması için gereken bütün koşullar gerçekleşmelidir. Tarladaki harman yerindeki buğdayın, ambara konulmadan senin sayılmaz. Doğa olayları, yangın, hırsızlık.. onu yok edebilir. Oğlun da sana karşı oğulluk ödevini yapmıyor mu, varlıklı zamanlarında pek belli olmaz; ancak yoksulluğa düşersen anlaşılır. (ÖAS. s.207)

Oğul : Çam ağacından ağıl olmaz, el çocuğundan oğul olmaz : Her şeyin değeri vardır; yapacağı iş, kullanılacağı yer ayrıdır. Bir şeyin yerine, ona benziyor diye başka bir şey konulmaz. Söz gelişi, babasının çocuğu, öz evlat yerini tutmaz. (ÖAS. s.216)

Oğul : Devlet oğul, mal tahlıl, mülk değirmen : En büyük mutluluk ve zenginlik, oğul sahibi olmak; en gerekli mal, tahlıl; en değerli mülk, değirmendir. (ÖAS. s.241)

Oğul : El oğlu : Yabancı kimse, başkaları. (ÖDS. s.764) ; (MDS. s.199)

Oğul : Er oğlu er : Namuslu, sözüne sadık, dürüst. (MDS. s.210)

Oğul : Gelin olmayan kızın vebali amcası oğlunun boynuna : Geleneğe göre, amcaoğlu, amcası kızını bu duruma düşürmemeli, nikahlanmalıdır. (ÖAS. s.286)

Oğul : Görmemişin oğlu olmuş, çekmiş çükünü koparmış : Görgüsüz kişi, eline geçen nimeti nasıl kullanacağını bilmez. Kullanayım derken heder eder. (ÖAS. s.292)

Oğul : Hin oğlu : Açık göz; hilekar, şeytan, kurnaz. (MDS. s.273)

Oğul : Horoz oğlu : Çılgın, haşarı. (MDS. s.274)

Oğul : İt oğlu it : Adi, değersiz. (MDS. s.299)

Oğul : Kadın mı oğul eline, müdara eyle geline : Oğullarının bakıma muhtaç olan ana baba, gelinlerine yaranmak zorundadırlar. Çünkü evin asıl sahibi artık oğulları değil gelinleridir. (ÖAS. s.341)

Oğul : Kaynana öcü, oğlu cici : Gelinler kocalarını severler de kaynanalarını rahatsızlık veren bir yaratık sayarlar. (ÖAS. s.351)

Oğul : Oğul balı : 1) Oğul arılarının yaptığı bal. 2) Evlat, evlat faydası. (MDS. s.389) ; (ÖDS. s.984) 3) Bir büyük anneye veya büyük babaya göre oğuldan olan erkek torun. (TDKS. s.1491)

Oğul : Oğul çıkarmak / vermek : Bir kovan, yeni bir oğul arısı topluluğu meydana getirmek. (MDS. s.389)

Oğul : Ölmez oğlu : Sağlam, dayanıklı, kuvvetli. (MDS. s.396)

Oğul : Süt anamın yoğurt oğlu : Temiz, soylu anamın temiz oğlu. (MDS. s.453)

Oğul : Üşenenin (utananın, erinenin) oğlu, kızı olamamış : Bir şey elde etmek isteyen, tembel tembel oturmamalı, onun yolunu tutmalıdır. Nitekim evlenmeye üşenen, ya da utanan kişi, çoluk çocuk sahibi olamaz. (ÖAS. s.456)

Oğul oğlancuk : Çoluk çocuk.(TS V. s.2936)

Oğul uşak : Çocuklar ve torunlar. (TDKS. s.1491)

Oğuş : Erkek çocuk. (DS IX. s.3272)

Öl : Oğul, erkek çocuk. (DS XII. s.4612)

Ovul : Erkek çocuk. (DS IX. s.3299)

- P -

Paçi : Kız çocuğu. (DS IX. s.3376)

Pahalı	: Kız. (TS VIII. s.285)
Palas	: Büyük çocuk. (DS IX. s.3383)
Paşa	: Oğlan çocuk. (DS IX. s.3405)
Patı	: Küçük çocuk. (DS IX. s.3409)
Pic	: Babası belli olmayan çocuk. (DS XII. s.4647)
Piç	: 1)Anası ile babası arasında evlilik bağı olmadan dünyaya gelen çocuk, veledizina. 2) Babası belli olmayan çocuk. 3) Terbiyesiz, arsız çocuk. (TDKS. s.1605)
Piliç	: (argo) Genç, güzel ve alımlı kız veya kadın. (TDKS. s.1607)
Pipi	: Bebek. (DS IX. s.3457)
Prematüre	: Vaktinden önce, erken doğmuş (bebek). (TDKS. s.1625)
Puç	: Yasa dışı evlilikten doğan çocuk. (DS IX. s.3482)
Puli	: Çocuk, yavru. (DS IX. s.3484)
Pulika	: Bebek. (DS XII. s.4654)
- R -	
Rahimdeki çocuk	: Yük. (TS VIII. s.294)
- S -	
Sabı	: Bir yaşından küçük çocuk, bebek. (DS X. s.3507)
Sabı balık	: Çoluk çocuk. (DS X. s.3507)
Sabı çocuk	: 1) Akli ermeyen küçük çocuk. (DS XII. s.4659) 2) Yeni doğmuş bebek. (DS XII. s.4659)
Sabi	: Küçük çocuk. (TDKS. s.1672)
Segir	: Babasız ya da anasız, yoksul çocuk. (DS XII. s.4677)
Sellimedek	: Yatağını ıslatan çocuk. (DS XII. s.4682)
Sıyrıntı	: Son doğan çocuk. (DS X. s.3627)
Sinçu	: Çocuk. (DS X. s.3638)
Sokak çocuğu	: Vaktini genellikle sokaklarda geçirip eğitimden yoksun kalmış çocuk. (TDKS. s.1786)
Sokak kızı	: Sokak kadını. (TDKS. s.1786)
Soncul	: Sonuncu çocuk. (DS X. s.3664)
Sömelek	: Kundağa sarılmış bebek. (DS X. s.3679)
Sultanoğlu	: Padişah kızlarının, padişah soyundan olmayan

	kocalarından doğan erkek çocuğu. (TDKS. s.1818)
Sübyan	: Çocuklar. (TDKS. s.1825)
Sümbül	: Evlilik ışığı doğan çocuk, piç. (DS X. s.3709)
Sünnet çocuğu	: Sünnet edilmiş veya edilecek çocuk. (TDKS. s.1828)
Süt çocuğu	: Sütle beslenen çocuk. (TDKS. s.1836)
Süt kız	: Bir kadının kendi çocuğu değilken emzirdiği ve kocasıyla birlikte evlat olarak benimsediği kız çocuk. (TDKS. s.1836)
Süt kuzusu	: Çok küçük çocuk, bebek, yavru. (TDKS. s.1836)
Süt oğul	: Bir kadının kendi çocuğu değilken emzirdiği ve kocasının da evlat olarak benimsediği erkek çocuk. (TDKS. s.1837)
- Ş -	
Şalak	: Erkek çocuk. (DS X. s.3739)
Şapar	: Çingene çocuğu. (DS X. s.3743)
Şehzade	: Padişahların ve oğullarının erkek çocuklarına verilen san. (TDKS. s.1856)
Şopar	: Çingene çocuğu. (DS X. s.3790) ; (TDKS. s.1872)
- T -	
Tanbalığı	: İri yarı çocuk. (DS X. s.3819)
Tavşan yavrusu	: Üvey çocuk. (TS VIII. s.349)
Tay	: 1) Babasız çocuk 2) Üvey çocuk. (DS X. s.3850)
Teberik	: Tek çocuk. (DS X. s.3855)
Tıfil	: Küçük çocuk. (TDKS. s.1973)
Tifil	: Çocuk. (DS XII. s.4761)
Tille	: Çocuk. (DS X. s.3932)
Toğdaç	: Karındaki yavru, doğacak yavru. (TS V. s.3812)
Tohma	: Evlilik dışı doğan çocuk. (DS X. s.3944)
Tokuç	: İki üç yaşında çocuk. (DS X. s.3950)
Tombik	: Küçük ve şişman(çocuk). (TDKS. s.1988)
Tonguç	: 1) En büyük çocuk. (DS X. s.3959) 2) En küçük çocuk. (DS X. s.3959)
Toraşan	: 9-10-12 yaşlarında çocuk. (DS X. s.3968)
Torun	: Oğul oğlu. (TS VIII. s.363) ; (TDKS. s.1998)

Tosuncuk	: Olağandan daha iri doğmuş çocuk. (TDKS. s.1998)
Töl	: Çocuk. (DS X. s.3979)
Töngemen	: Küçük çocuk. (DS X. s.3982)
Töngül	: Yaramaz kız çocuğu. (DS X. s.3960)
Töngümen	: Üç ya da beş yaşında çocuk. (DS X. s.3983)
Törenti	: Döl, çocuk. (DS XII. s.4773)
Tuna	: Yavru (insane için). (DS X. s.3992)
Tutaj	: Genç kız. (DS X. s.3997)
Tuzun	: Güzel çocuk. (DS X. s.4003)
Tül tül	: Çoluk çocuk. (DS X. s.4008)
Tüp bebek	: Üreme organlarındaki rahatsızlıklar yüzünden ana rahminin dışında yumurtanın döllenenmesi ve sonra ana rahmine yerleştirilmesi sonucunda doğan bebek. (TDKS. s.2019)

Türeme	: Evlilik dışı doğan çocuk, piç. (DS X. s.4013)
---------------	---

- U -

Ufaklık	: Küçük çocuk. (DS XI. s.4024) ; (TDKS. s.2028)
Uşacık	: Uşakçık, küçük çocuk. (TS VI. s.3993)
Uşak	: Çocuk. (TDKS. s.2039)
Uşak devşeg	: Çoluk çocuk. (DS XI. s.4044)
Uşak devşek	: Çoluk çocuk. (DS XII. s.4788)
Uydurma	: Üvey çocuk. (DS XI. s.4048)
Uyuntu	: Dul kadın yeniden kocaya vardığında yanında getirdiği çocuğu. (DS XI. s.4051)

- Ü -

Ülle	: Yeni doğmuş, kırkı çıkmamış çocuk. (DS XI. s.4063)
Ürük cücük	: Çoluk çocuk. (DS XII. s.4795)
Üşao	: Çocuk. (DS XI. s.4077)
Üvey çocuk	: Üvey evlat. (TDKS. s.2068)
Üvey evlat	: Karı kocanın her birine göre öbürünün ayrı bir eşinden dünyaya gelmiş olan evlat. (TDKS. s.2068)
Üvey kız	: Karı kocanın her birine göre öbürünün ayrı bir eşinden dünyaya gelmiş olan kız çocuk. (TDKS. s.2068)

Üvey oğul : Karı kocanın her birine göre öbürünün ayrı bir eşinden dünyaya gelmiş olan oğlan çocuk. (TDKS. s.2068) ; (TS VIII. s.377)

- V -

Vanda : Çocuk. (DS XI. s.4089)

Vāvuş : Yavru, bebek. (DS XII. s.4802)

Veledizina : Piç. (TDKS. s.2085)

Veledizurna : Evlilik dışı doğan çocuk. (DS XII. s.4803)

Velet : Oğul, çocuk. (TDKS. s.2085) ; (DS XII. s.4803)

Vırrık : Evlilik dışı doğan çocuk. (DS XI. s.4101)

- Y -

Yad oğul : Evlatlık, üvey oğul. (TS VI. s.4191)

Yalmbilek : Kemikleri gelişmeden doğan çocuk. (DS XI. s.4145)

Yaş oğlan : Genç çocuk, delikanlı. (TS VI. s.4384)

Yaş uşak : Akli ermez çocuk. (TS VI. s.4386)

Yaşartman : Altı aylıkla beş, altı yaş arasındaki gürbüz çocuk. (DS XI. s.4197)

Yavru : Yavru. (TS VI. s.4406)

Yavru : 1) Yeni doğmuş hayvan veya insan 2) Çocuk, evlat. 3) Güzel, alımlı genç kız. (TDKS. s.2148) 4) Yavru. (DS XI. s.4205) ; (TS VI. s.4406)

Yavru : Bala, cura, cücük, cüje, döl, encek, enik, enücek, enük, oğlan, oğul, toğdaca, toğdaç, toğdaş, yavru. (TS VIII. s.394)

Yavru : Cin yavrusu : Akıllı, ele avuca sığmaz çocuk. (MDS. s.134)

Yavru : Çil yavrusu gibi dağılmak : Herhangi bir sebeple toplu olarak bulunan yerden düzensiz bir şekilde sağa sola kaçışmak. (MDS. s.145) ; (ÖDS. s.696)

Yavru : Kendi yavrusunu taşır gibi taşımak : Bir kimseyi ya da şeyi, nereye gitse hiç yanından ayırmamak, gittiği yere ya da yerlere götürmek. (MDS. s.326)

Yavru kurt : İzci çocuk. (TDKS. s.2148)

Yavrucağız : Kendisine şefkat ve acıma duyulan küçük çocuk. (TDKS. s.2148)

Yavrucak	: Acıma, sevgi, sevecenlik duygusu ile yavruya söylenen söz. (TDKS. s.2148)
Yavrucuk	: Acıma, sevgi, sevecenlik duygusu ile yavruya söylenen söz. (TDKS. s.2148)
Yavşao , yavşak	: Küçük çocuk. (DS XI. s.4206)
Yeni doğmuş çocuk	: Genç oğlan. (TS VIII. s.398)
Yetiksiz	: Erkek doğan çocuk. (DS XI. s.4258)
Yılan yavrısı	: Kötü kişi çocuğu. (DS XI. s.4266)
Yumurcak	: Yaramaz, küçük çocuk. (TDKS. s.2199)
Yük	: Rahimdeki çocuk, cenin. (TS VI. s.4753)

- Z -

Zade	: 1) Oğul, evlat. (TDKS. s.2219) 2) Doğmuş. (TDKS. s.2219)
Zamane çocuğu	: Çok bilmiş, akıllı çocuk. (TDKS. s.2222)
Zııldak	: 1) Oyun çağındaki çocuk. (DS XI. s.4374) 2) Haşarı oğlan çocuk. (DS XI. s.4374) 3) Üvey çocuk. (DS XI. s.4374)
Zıplak	: On beş yaşındaki erkek çocuk. (DS XI. s.4375)
Zürriyet	: Çocuk. (TDKS. s.2244)

V. BÖLÜM

A. Kıpçak Grubu – Türkiye Türkçesi Ortak Adlandırmalar

1. Kıpçak Grubu – Türkiye Türkçesi Bitki Yavrusu Ortak Adlandırmaları

	Kıpçak Grubu	Türkiye Türkçesi
<i>Fidan:</i>	Fidan (Kırımçak TS.).	Yeni yetişen ağaç veya ağaççık (TDKS s. 700).
<i>Fidancıq:</i>	Fidan (Kırımçak TS.).	Küçük fidan. (TDKS. s.700).

Fide:	Tohumdan yetiştirilip başka yerlere dikilmek için hazırlanan körpe çiçek (Kırımçak TS.).	Tohumdan yetiştirilip başka yerlere dikilmek için hazırlanan sebze veya körpe çiçek (TDKS. s.700).
Gonça ~ Gonca :	Henüz açılmamış veya açılmak üzere olan çiçek, tomurcuk (Kırımçak TS.).	Henüz açılmamış veya açılmak üzere olan çiçek, tomurcuk (TDKS. s.768).
Şitil:	Fide (Kumuk TS. s.296).	1) Sebze, çiçek fidesi (DS XII. s.4729), 2) Taze fidan (DS XII. s.4729), (TS V. s.3671) 3) Fide (DS X. s.3788).

2. Kıpçak Grubu – Türkiye Türkçesi Hayvan Yavrusu Ortak Adlandırmaları

	Kıpçak Grubu	Türkiye Türkçesi
Bızav:	Buzağı (KTLS. s.86 ; Başk. TS. s.20 ; Başk.-Rus. TS. s.117).	Buzağı (DS II. s.673).

Didiv ~ Diduv:	Köpek yavrusu (KMTS. s.185).	Köpek yavrusu (DS IV. s.1482).
Ençêk ~ Encek:	1) Enik,yavru, yırtıcı hayvan yavrusu, 2) Yavru köpek (Tat. TS. s.460).	Enikçik, yavru (TS III. s.1466).
Kozu:	Kuzu (KMTS. s.272 ; KTLS. s.524 ; Krg. TS. I s.116).	Kuzu (DS VIII. s.2946).
Köçêk ~ Köçek:	Köpek yavrusu, enik (KTS. s.140 ; Tat. TS. s.195).	Köpek yavrusu (DS VIII. s.2947).
Kulun:	Süt emen tay (Krg. TS. II s.519).	Yeni doğmuş at yavrusu, tay (TS IV. s.2727) ; (DS XII. s.4571).
Mamuraç:	Ayı yavrusu (KMTS. s.293).	Ayı yavrusu (DS IX. s.3116).
Qoduk ~ Koduk:	Sıpa, kuduk (Kmk. TS. s.231).	Eşek yavrusu, sıpa (TS IV. s.2599).
Sirke:	Bit yumurtası (Kzk. TS. I s.256 ; Krg. TS. II s.656 ; KMTS. s.349 ; Kzk. TS. II s.508 ; KTLS. s.784).	1) Bit yavrusu, bit yumurtası (TS V. s.3489), 2) Sikre (TS VIII. s.320).
Tana:	Dana (Kzk. TS. I s.262 ; Krg. TS. II s.706 ; Kzk. TS. II s.518 ; Kmk. TS. s.271 ; KTLS. s.148 ; Başk. TS. s.28).	1) İki yaşında erkek dana. (DS XII. s.4736) 2) Dana. (DS XII. s.4736) ; (DS X. s.3818)
Tay:	Üç yaşına kadar olan at yavrusu (Kırımçak TS.).	Üç yaşına kadar olan at yavrusu (TDKS. s.1924)
Taylak:	İki yaşına girmiş olan puduk (deve	Deve yavrusu (DS X. s.3852)

	yavrusu) (Krg. TS. II s.718).); (TDKS. s.1925); (DS XII. s.4744).
<i>T'örtlü t'ay</i> <i>~ Törtlü:</i>	Dört yaşında tay (KS. S.84).	Dört yaşında tay. (DS X. s.3984)

3. Kıpçak Grubu – Türkiye Türkçesi İnsan Yavrusu Ortak Adlandırmaları

	Kıpçak Grubu	Türkiye Türkçesi
<i>Bala:</i>	Çocuk, yavru (KTS. s.34 ; KS. s.9 ; Kzk. TS. III ; Krg. TS. II s.82 ; KMTS. s.108 ; Tat. TS. s.42 ; Kmk. TS. s.59 ; KTLS. s.48 ; Başk. TS. s.26 ; Kırımçak TS. ; Krg. TS. I s.43 ; Başk.- Rus. S. s.69).	Yavru, oğlan çocuğu (TS I. s.386),(DS II. s.496),(TDKS. s.189).

Bebe:	Çocuk, bebe (Kırımçak TS.).	Bebek, küçük çocuk (TDKS. s.230).
Çağa ~ Çağa :	Yavru (KTS. s.59).	Bebek, çocuk (DS III. s.1033);(TDKS. s.380).
Kız:	Kız (Kzk. TS. III ; KTLS. s.484 ; Kırımçak TS.; Krg. TS. I s.110).	Dişi çocuk (TDKS. s.1175).
Oğlan ~ Oğlan:	Oğlan (Karaim TS., Kırımçak TS.).	Erkek çocuk, yavru (TS V. s.2923) ; (TDKS. s.1491).
Sabi :	Küçük çocuk (KS. s.73).	Küçük çocuk (TDKS. s.1672).

B. Kıpçak Grubu – Türkiye Türkçesi Canlı Yavrusu Farklı Adlandırmalar

	Kıpçak Grubu	Türkiye Türkçesi
Bala:	Bala, yavru (KTS. s.34 ; KS. s.9 ; Kzk. TS. III ; Krg. TS. II s.82 ; KMTS. s.108 ; Tat. TS. s.42 ; Kmk. TS. s.59 ; KTLS. s.48 ; Başk. TS. s.26 ; Kırımçak TS. ; Krg. TS. I	Güvercin yavrusu (DS II. s.497).

	s.43 ; Başk.- Rus. TS. s.69).	
Bızav:	Dana (Başk. TS. s.131).	Buzağı (DS II. s.673).
Bibi:	Kaz veya ördek yavrusu (KTS. s.42).	1)Civciv (DS II. s.678) ; 2) Köpek yavrusu (DS II. s.469).
Kodik:	Yabani atın tayı (Krg. TS. I s.477).	Kedi, köpek gibi hayvanların yavrusu (DS VIII. s.2898).
Küşik~Kuşik:	Enik (KTLS. s.218).	Kulağı kısa oğlak. (DS XII. s.4574).
Döl ~ Töl:	Koyun, keçi, deve, yıldı, sığır vs. hayvanın yavrusu (Kzk. TS. I s.275).	1) Topluca güdülen keçi, koyun yavruarı, (DS XII. s.4487) 2) Yavru (TS II. s.1229).

SONUÇ

Bu çalışmanın öncelikli amacı Türkçe'nin anlatım zenginliğini, kelime hazinesindeki farklılıkları ortaya koymaktı. Öncelikle tespit edilen canlı yavrusu adları, Kıpçak grubu ana diyalektleri olan ve kaynakçada da geçen sözlükler taranarak oluşturulmuş. Daha sonra eş değer diğer çalışmalarla mukayese edilerek beş bölüme

ayrılmıştır. Bununla beraber dilbilimi ve ad bilimine yardımcı olması için bir kaynak oluşturulmaya çalışılmıştır.

Coğrafya, iklim, ekonomik, sosyal etkenler, din kelime hazinesinin çeşitliliğinde önemli unsurdurlar. Türk milleti, yaşadığı çevreyi iyi bir şekilde tetkik etmiş ve hayatı boyunca farkında olmadan yapmış olduğu incelemeler sonucu tabiat unsurlarıyla etkileşimlerde bulunmuş; böylelikle bitkilerin, insanların, hayvanların etrafında bazı kültürler oluşturmuştur. Kültürlerin temelinde yaşayış, iklim, toplumsal yapı gibi duyguların mevcut olduğu bilinmektedir.

Türkler çevresini canlı / ruha sahip, aynı zamanda duyan, düşünen varlıklarla çevrili olarak kabul edip kendi duygu ve düşünce dünyasına göre de hayvanların içerisinde bulunduğu şartları dikkate alarak onları kültür haline getirmişlerdir. Mani dinine inanan Uygurlar ile tek Tanrı inancına sahip Göktürk metinleri ve kelime hazinesindeki farklılıklar buna örnek gösterilebilir.

Bugün Türkçede canlıların seslendirilişinde kullanılan adların sayısı ve çeşitliliği diğer ülkelere göre oldukça zengindir. Bu da adbilim açısından ilgi çekici bir niteliktir. Özellikle Türklerin yarı göçebe hayat tarzını sürdürmesinden dolayı geçim ekonomilerinin temeli hayvancılığa dayanmaktaydı. Bu sebeple giyim kuşamdan beslenme ve ticarete kadar her türlü sosyal etkinlikte hayvanların oldukça önemli bir yeri olmuştur. Bilindiği gibi Türkler, çok eski devirlerden itibaren hayvancılıkla uğraşmaya başlamışlar ve her türlü geçimlerini bunlardan sağlamışlardır. Ehlî hayvanların etinden, sütünden ve süt ürünlerinden faydalanan Türkler, her ne kadar daha sonraki zamanlarda avcılıkla ilgilenmeye başlasalar da avcılık Türklerde sonradan ortaya çıkan bir uğraş olarak kalmıştır. Kürklü hayvan avcılığı da bu sebeple Türkler arasında sonradan yaygınlaşmıştır. Ayrıca savaş hazırlığı için kuş avcılığı yapıldığı ve beylerin de bunu zevk olarak yaptıkları bilinmektedir.

Türk'ün kanadı olarak tabir edilegelmiş “at”, savaşta ve barışta her zaman Türk'ün hayatında önemli yer edinmiştir. Türklerin hayvancılıkta köklü bir geçmişe sahip olması hayvan ve hayvan yavrularına verilen çeşitliliğinde fazla olmasına neden olmuştur. Yapılan araştırmada da hayvan yavrularına verilen ad sayısının diğer canlı yavrularına verilen ad sayısından fazla olduğunu görülmektedir.

Çalışmamız boyunca 200.000 kadar kelime taranmıştır. Kıpçak gurubunda 87 adet bitki yavrusu adı, 225 adet hayvan yavrusu adı, 73 adet insan yavrusu adı tesbit

edilmiştir. Türkiye Türkçesi ile mukayese ettiğimizde Kıpçak grubunun daha kısır olduğunu görmekteyiz. Türkiye Türkçesi'nde 271 adet bitki yavrusu adı, 669 adet hayvan yavrusu adı, 520 adet insan yavrusu adı tesbit edilmiştir. Eşdeğer kaynaklar kullanmamıza rağmen Oğuz grubunu temsil eden Türkiye Türkçesi'ndeki bu zenginliğin diğer dillerle etkileşiminin fazla olmasından kaynaklanmış olabilir. Türkiye Türkçesi'nde dini tesirler sebebiyle Arap ve Fars dillerinden, kültür münasebeti nedeniyle Batı dillerinden kelimelerin kullanıldığı görülmektedir. Bu da Kıpçak grubunun dış tesirlerden daha az etkilendiğini göstermektedir.

Yapılan bu çalışmanın adbilimine yardımcı olacağı öngörsünde bulunmaktayız.

KAYNAKÇA

1. Abdulbaev, E.-D. İsaev, **Kırgız Tilinin Tüshündirme Sözdüğü**, Frunze 1969.
2. Aksan, Doğan, **Her Yönüyle Dil: Ana Çizgileriyle Dilbilim**,5. baskı. Ankara: TDK. Yay.,2009.

3. Albay, Necdet, **Kazakça- Türkçe ve Türkçe- Kazakça Sözlük**, Terimler Sözlükleri Hazırlama ve Tercüme Merkezi Yayınları- 21, Türkistan 1998.
4. Balcı, Hülya Aşkın ve Nesrin Güllüdağ. “**Karaim Türkçesi Sözlüğü.**” Basılmamış Eser, Tarihsiz.
5. Baytop, Turhan, **Türkçe Bitki Adları Sözlüğü**, 2. baskı. Ankara: TDK. Yay, 1997.
6. Doğan, İsmail, **Kumuk Türkçesi Sözlüğü**, Basılmamış Eser, Tarihsiz.
7. Efe, Kürşat, **Tarihî Türk Lehçerinde Hayvan İsimleri**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2004.
8. Gülensoy, Tuncer-Dr. Burul Sağınbayeva, **Kırgız Türkçesi-Türkiye Türkçesi ve Türkiye Türkçesi-Kırgız Türkçesi Sözlük**, Erciyes Üniversitesi Yayınları, Kayseri 2004.
9. Güllüdağ, Nesrin. “**Kırımçak Türkçesi Sözlüğü.**”Basılmamış Eser, Tarihsiz.
10. Güzelışık, Tuğba, “**Türkiye Türkçesi’nde Canlı Yavrularına Verilen İsimler (Bitki- Hayvan-İnsan).**” Ordu Üniversitesi Bitirme Tezi, Ordu 2011.
11. Koç, Kenan-Ayabek Bayniyazov-Vehbi Başkapan, **Kazak Türkçesi-Türkiye Türkçesi Sözlüğü**, Akçağ Yayınları, Ankara 2003.
12. Küçükler, Paki, “**Lügat-i Müşkilât-ı Eczâ’da Türkçe Bitki Adları**”,Uluslar arası Sosyal Araştırmalar Dergisi/ The Journal of International Social Research, Volume 3/11, Spring 2010.
13. Mert, Osman, “**Kazak Türkçesi’nde Hayvan Adlarıyla Kurulan Atasözleri**”, Kazakistan ve Türkiye’nin Ortak Kültürel Değerleri Uluslar Arası Sempozyumu, Almatı. 21-23 Mayıs 2007.
14. Nemeth, Gyula, (Çeviren: Prof. Dr. Kemal Aytaç), **Kumuk ve Balkar Türkçesi Lehçeleri Sözlüğü**, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1990.
15. Oraltay, Hasan-Doç. Dr. Nuri Yüce-Saadet Pınar, **Kazak Türkçesi Sözlüğü**, Türk Dünyası Araştırmaları Yayını, İstanbul 1984.
16. Öner, Mustafa, **Kazan-Tatar Türkçesi Sözlüğü**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2009.
17. Şayhulov, Almas, Erden Zadaulı Kajıbek, Kadirali Konkobay Uulu. **Karşılaştırmalı Türk Lehçeleri Sözlüğü Klavuz Kitap I**, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1991.
18. **Tatarca- Törekce Sözlük**, İnsan Neşriyatı, Kazan- Moskov 1997.

19. Tavkul, Ufuk, **Karaçay-Malkar Türkçesi Sözlüğü**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2000.
20. Yudahin, K. K. (Çeviren: Abdullah Taymas), **Kırgız Sözlüğü**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Cilt:1, Ankara 1988.
21. Yudahin, K. K. (Çeviren: Abdullah Taymas), **Kırgız Sözlüğü**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Cilt:2, Ankara 1988.
22. Zeynullina, G. D., **Türkçe-Başkurtça Başkurtça-Türkçe Sözlük**, Başkurdistan 1996.